

YA:SUKONO WADE TABO MA:TIYUTE AKULOLIYA

Ya:sukono Mabu Epono Mailono Tanalo

Luk 3.23-38

¹ Ya:su Kelisoko ebe Da:ibidikono walone gudula, ega:walo Da:ibidiko ebe A:ibalayamakono walone dawala, ebene me ebe Ya:sukono mabu epono mailono tanalola.

² A:ibalayamako tetene wagilimite Da:ibidiko teta:mo pemaiga, Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula —

A:ibalayamakono gudu Aisa:ketela.

Aisa:kekono gudu Ya:ikobotela.

Ya:ikobokono gudu Yudatela, wiyasiya Yudako kapiya kosiyodiliya:, ebene nani ega:walo ekaki epetapi eba:go nilukulinamiya.*

³ Yudakono gudi netewa Peleseko ega:walo Silako, ibino menoko Ta:imatela.

Pelesekono gudu Esalonatela.

Esalonakono gudu Lamatela.

⁴ Lamakono gudu Aminadabatela.

Aminadabakono gudu Nasonatela.

Nasonakono gudu Samonotela.

⁵ Samonokono gudu Bowasetela, ebe guduno menoko La:iya:batela.

---

* **1:2:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epo magumulo 12 gu tanebapiate ilukulinamiya, iba:te Ya:ikobokono 12 dubu guda:godone maimiya.

Bowasekono gudu Obedatela, ebe guduno menoko Lutitela.

Obedakono gudu Yesitela.

⁶ Yesikono gudu Da:ibiditela, ebete Isalaela opono Kawo Elawodubuma: eda:nami.

Ebene Da:ibidiko tetene wagilimite Yekon-ayako teta:mo pemaiga, Ya:sukono mabu epo me ebe Yu epo Kawokawo Elawodubula, ibino mailono tanalo ma kunula —

Da:ibidikono gudu Solomonotela, ebe guduno menokote dopamo Ulayakono kamiyalema: eda:nami.

⁷ Solomonokono gudu Liyobaumatela.

Liyobaumakono gudu Abayatela.

Abayakono gudu A:isatela.

⁸ A:isakono gudu Yosapatatela.

Yosapatakono gudu Yolamatela.

Yolamakono gudu Usayatela.

⁹ Usayakono gudu Yautamatela.

Yautamakono gudu A:iyasatela.

A:iyasakono gudu Esekayatela.

¹⁰ Esekayakono gudu Ma:na:satela.

Ma:na:sakono gudu A:monatela.

A:monakono gudu Yausayatela.

¹¹ Yausayakono gudu Yekonayatela, wiyasiya ebe kapiya kosiyodiliya:, ebeno ekaki epetapi eba:go nilukulinamiya. Yekonayako tetelo Ba:baloni gowelaopiate pelamete Isalaela opo epo elawamo puwatete ibino Ba:baloni oponomamo ebo magataliya.

¹² Ebene gowelaopiate ibi Ba:baloni opamo demagataliya, ebe tetene wagilimite Yausepeko teta:mo pemaiga, Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula —

Yekonayakono gudu Siyatiyelatela.

Siyatiyelakono gudu Selababelatela.

¹³ Selababelakono gudu Abiyudatela.

Abiyudakono gudu Elayakimitela.

Elayakimikono gudu A:isotela.

¹⁴ A:isokono gudu Sa:idokatela.

Sa:idokakono gudu A:ikimitela.

A:ikimikono gudu Eliyudatela.

¹⁵ Eliyudakono gudu Eliyesatela.

Eliyesakono gudu Ma:ta:natela.

Ma:ta:nakono gudu Ya:ikobotela.

¹⁶ Ya:ikobokono gudu Yausepetela. Yausepeko ebe Ma:likono awila ega:walo Ma:lite Ya:suko alaimiya, ebe gudu epate Godokono Alibodawa Kelisoma: ka:minaka.

¹⁷ Ebema: Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula. A:ibalayamakono tetene wagilimite Da:ibidikono teta:mo pemaiga 14 epola, ega:walo Da:ibidikono tetene wagilimite gowelaopiate epo Ba:baloni opamo demagataliya ebe teta:mo pemaiga 14 epola, ega:walo Ba:baloni tetene wagilimite Kelisokono teta:mo pemaiga 14 epola.

Ya:su Kelisokono Awokala Tanalo

Luk 2.1-7

¹⁸ Ebene Ya:su Kelisote keba kunu kawokaliyale, me ebe tanalola. Ebena menoko Ma:lisko Yausepetamo natamiya, ebene iba:te kapiyama: eda:no, Ma:lite dopamo iyatawiya

ebete Godokono Uliyanamo lamituma: eda:te gudu kalaimimene.

¹⁹ Ebedo awi Yausepeko ebe wade tuputupu-dawanomola. Ebema: ebete Ma:liago kapiyama: eda:no ebete ebena lamituma: eda: tanalo diyatawiya, ebe tetelo ebe ubila Ma:liko gelebadiago alibutima:, mabu ebe ubia:nola epono ololo apulo ebetamo ilipo ikaema:.

²⁰ Wiyasiya ebete me tanalo eba malagidilolo Kawodawa Godokono nopodawate iyo gabodo ebetamo maiganate negeni, “Da:ibidikono a:la:mu Yausepe, a:ma:le Ma:liko a:imano kamiyalema: eda:ma: akotoletola:la:, mabu ebena tepo magumulo da:luta ebe gudu Godokono Wade-talena Uliyanate ebetamo ikami.

²¹ Iyo, ebete dubu gudu kalaimimene ebene a:ma: ebena mailo Ya:suma: neka:miye, mabu ebete ebena epo ibino iyaiya kuba osiyodilole magumune uwatete ibino igilo ka:mula:lelaemene.”†

²² Ebene me tanalo bilibilinomate emaimiya, Kawodawa Godote ebena woki awokalimida: dawado degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

²³ “Buwelete lamituma: eda:te dubu gudu kalaimimene,
ebene iba:te ebena mailo Ima:nuwelama:
keka:ima:na:.”

Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa me Ima:nuwela mailono magumu nitana ‘Godote

---

† **1:21:** Ya:su mailono magumu nitana ‘Godoko ebe Igilo Mula:dawala.’

ago nokolina.’

²⁴ Ebema: Yausepete u wata baine maiganate Godokono nopodawate ebe beda: tabo kananiyale, ebete ebe tabamo tuduwatate Ma:liko ebenu kamiyalema: ebo lawiya.

²⁵ Wiyasiya Ma:lite gudu Ya:suko alaimia:no Yausepete dopamo eba:go kapiyama: kediyaa:, ebenu Ma:lite Godokono gudu dalaimiya ebe tetelo Yausepete ebe Ya:suma: ebo ka:miya.

2

Mulolo MaweLe Ka:la:miolepi Dubuno Tanalo

¹ Elodite Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: eba eda:nalo, idoko idilo Ya:sute ebe opono Beteliyama duliYomololo ebo awokalani. Ebenu egela epetapi da:petoiya, ebe tetelo mulolo maweLe ka:la:miolepi dubate egelate da:pemaiganako eba apune mulu opone pelamiya Yudiya opono kawo duliYomolo Yelusalemano.

² Iba:te ma kunu pegeliya, “Keleka: Yu epono Kawo Elawodubuma: eda:ma: dawokali ebe gudu? Ale ebenu maweLe aimano mulu opolo umite ebe amamatema: pelaema:.”

³ Ebema: Kawo Elawodubu Elodite me tanalo dolowiya ebenu tepo magumulo woki bilibilinomoma: ediya, ega:walo Yelusalema kawo duliYomololo dilukulionamiya ibi bilibilinomate atumu woki bilibili tanalo ebo kelawiya.

⁴ Ebenu Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi ega:walo Godokono Totomu

iyatulamepi, Elodite ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite nalateda:liya, “La:imano woki keba kunula:ka? La: Yu epono Kawo Elawodubu Kelisote kebe duliynomololo nakawokalamene?”

⁵ Iba:te ebetamo nowamiya, “Ebeta Yudiya opono Beteliyama duliynomololo kawokalamene, mabu Godokono woki awokalimidawate Godokono Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

⁶ ‘Beteliyama duliynomolo Yudiya opolo ditana, Yudiya opono kawokawo elawodubu magumulo a:ma: da:pesoa;, mabu a:ma: magumune epono watodawate kemaigamene, naimano Isalaela epo ebeta bulamenamene.’ ”

⁷ Ebene adimo tetelo Kawo Elawodubu Elodite mawele ka:la:miolepi diya gabodo ebetamo ebo ka:la:mini, mabu ebe ubila mawelete kebe tetelo kemaiganiyale iba:godone ebe tete kiyatawanama:.

⁸ Ebeta ebe tanalo lawenate ibi eba alibolenalo nanaleni, “La: tolama:wete Beteliyama duliynomololo gudu wadenomamo nowadiawete da:numa:ema, modobola la: walo ka:pelama:wete na napananiyala;, ebene nale atumu ka:tote ebe kakanamamatemamo.”

⁹⁻¹⁰ Ebema: mawele ka:la:miolepiate Elodikono tabo olowinate gito tolameniya. Ebene iba:te eba tolamenalo, egelate da:pemaiganako ebe mulu opolo dopamo duminiya, ebe atu mawele walo na:ka:numiniya. Ebe tetelo iba:te mawele

da:ka:numiniya kalakala ebo nelaweniya, o kalakala beda: kawonomola:ka; ebene ebe mawelete ibi dopolamenate eba tonalo, gudute kebolo kowataniyale mawelete ebe tetenomamo gito nutini.

¹¹ Ebema: iba:te ebe moto guamo nopila:onate gudu ega:walo ebenu menoko Ma:liko ebo nulameniya. Ebe tetelo iba:te ibino pupamo eba ilukulinalo gudutamo tudila:onate ebe ebo amateniya, ebene iba:te dopamo mani kawokawonomamo duwateiya ebe nilakapo inamabu waulatelenate gudutamo ebo ikameoniya, ma kunu golodo mani, ape abutimino wade nibo inamabu, ega:walo wade nibo ii inamabu idi.

¹² Ebe idokolo Godote iyolo ibi nanaleni, “La: Kawo Elawodubu Eloditamo walo akotolama:la;” ebema: egela idilo iba:te wagilimite gabo idido ibino oponomamo ebo tolamiya.

Yausepeko Ma:liko Iba:te Isipiti Opamo Dalautiniya

¹³ Ebene idoko idilo Kawodawa Godokono nopodawate Yausepetamo iyolo pemaiganate ebe napanani, “Modobola a:ma: samonomamo maigawete, gudu ega:walo ebenu menoko uwata:wete Isipiti opamo nalauta:la. La: ebolo eba nokolionalo, kebe tetelo nale la: dakanaletama la: mamu walo ebo ka:ka:pemamota, mabu tete tatalila Elodite gudu anakapuima: Beteliyama duliynomololo ka:powadimene.”

¹⁴ Ebe tetelo Yausepete maiganate gudu ega:walo ebenu menoko uwatenate Isipiti opamo to gabodo ebo toniya.

¹⁵ Ebema: iba:te Isipiti opamo nemaimite ebo nokoliya Kawo Elawodubu Elodikono a:e teta:mo. Me tanalote ma kunu pemaigiya Kawodawa Godote ebena woki awokalimidawado degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya, “Naimano gudute Isipiti opone ka:pema: nale ebe keka:imamo.”

Elodite Gudi Egege Danakapulamiya

¹⁶ Ebene mawele ka:la:miolepi dubate Elodiko a:da: demasigiya, ebete me tanalo iyatawate kawonomamo dowiya. Ebe ubi kawonomola gudu Kelisoko anakapuima:, ebema: ebete Beteliyama duliyoumololo ega:walo niyakabolo dilukulinamiya ebe epatamo gowelaopi dubu aliboliya, iba:te tolamete netewa ulama tete dubu gudi ega:walo a:lia:li gudi bilibilinomo kananakapulaema:. Ebete ma kunu osiyodiliya mabu mawele ka:la:miolepi dubate ebe aniya kawo mawelete iyalo netewa ulama tetelo dopamo emaigani.

¹⁷ Me tanalote ma kunu pemaigiya Kawodawa Godote ebena woki awokalimidawa Yelemayado degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

¹⁸ “La:ima duliyoumolo epagodone
iimi kawonomote maiga,
mabu Lesula:te ebena gudi liyalamena!
Iyo, ebete gowelalo diina katepana,
mabu ebena gudi bilibilinomate
nanitabolo a:ela.”

Yausepeko Ma:liko Iba:te Isipiti Opone Walo Da:ka:piya

¹⁹ Walone tetelo Elodite da:iya, Yausepete Isipiti opolo eba okolinalo Godokono nopodawate iyo gabodo ebetamo ebo maigani.

²⁰ Nopodawate ebe nanani, “A:ma: gudu ega:walo ebeno menoko uwata:wete, la: Isalaela opamo na:kolowamiyala:, mabu gudu anakapuima: dowagelenamiya iba:te a:elaiya.”

²¹ Ebene Yausepete maigate gudu ega:walo ebeno menoko uwatete Isalaela opono pe gabodo walo na:ka:piya.

²² Wiyasiya Yausepete tanalo idi ma kunu olowiya, ka:lo Elodikono gudu Akeleyasiko ebete ebeno nabiwino gobebobo lawete Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: edi. Ebema: Yausepete Yudiya opolo nokolima: da:toletoliya, ebe tetelo Godote iyo gabodo tabo idi ma kunu palibiya ebete Ga:lili opamo ka:toma:.

²³ Ebene iba:te Ga:lili opono Nasaletе duliyo-
omolamo nemaimite ebo nokoliya, mabu iyalo tetelo Godokono woki awokalimipiate negeliya, “Epate Kelisoko Nasaletе duliyo-
molodawama: keka:ima:na:,” ebema: me tanalote ma kunu pemaigiya Kawodawa Godokono tabote nanitaboma: keda:ma:.

3

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Godokono Tabo Da:kiyawaiya

Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Yon 1.19-28

¹ Ebene ulama epetapi da:petolamiya, ebe tetelo Yoneko epo obamo

waduba:midaoledawate pete Yudiya opono bulu opolo Godokono tabo ma kunu pa:kiyawaiya,

² “La:imano kubane nolobila:la:, mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalote na:pe!”

³ Nanitabola, Godokono woki awokalimidawa Aisayate dopamo Yonekono pe tanaloma: tabo ma kunu giya,

“Lumagite bulu opolo tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,

‘Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:, ebena gabo na:tupugaima:la:!’ ”

⁴ Ebe tetelo Yonekono okoli tanalo ebe epo epetapino ilukuli tanalo keba kunula:ka: eba kunua:, mabu ebete ka:molo-goeo ipo kuba kaliku kau-goeo tama batago pulinaki, ega:walo ebena bae siguniya ega:walo molo naonaki.

⁵ Ebema: Yelusalema kawo duliyoumolo epo ega:walo Yudiya opo epo epetapi ega:walo Yodane Kolomo apulo dilukulionamiya, ibi bilibilinomate Yonetamo tolamiya ebena tabo olowioma:,

⁶ ebena iba:te ibino kuba danawokalilam-oliya, ebete ibi Yodane Kolomolo obama ebo waduba:midaoliya.

⁷ Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi

tanebapi,* ibi epetapi bilibilinomate Yonetamo tolamiya ebete ibi obamo kowaduba:midaolema:, wiyasiya Yonete ibi ulamete iba:tamo negiya, “La: bu kalulata! La: potele kanaletia obamo waduba:midaolema: da:pelama:ema, ba:, Godokono kawo dowa tanalonomote la:tamo a:ka:pemene? Ao, ka:pemene!

⁸ La:imano tepo magumu iyakobi da:midila:ema, modobola la: la:imano nanitabo tanalo awokalima: wadewade tanalo nosiyodilola:la:.

⁹ La: a:ka:tuwa: la:imano wokilo ma kunu akogelanakala:, ‘A modobola mabu A:ibalayamako ebe aimano ewono nabiwila.’ Ao, la: a:ka:modobomata! Na la:tamo nani tabo gemo, Godogodolo elawo bitana ebete me nokolamo A:ibalayamakono gudi kosiyodilolema:!

¹⁰ Ebema: ka:lo Godote ebene kabi a:li, noloa: da:imi kewa bilibilinomo ebete lute elamo kiyalekemene.

¹¹ “La: epetapi la:imano kubane dolobila:ima,

---

* **3:7:** Ya:sukono tetelo Yu epono iyatulamepiate netewa taneba magumulo ilukulinamiya, ebe taneba netewano mailo ebe Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapila. Ebe netewa tanebapiate woki kapiyama: keda:onamia:, iba:te apamina-teua:go ilukulinamiya. Pa:lisi tanebapiagodolo totomu bilibilinomate pola:namiya, iba:te totomu epetapi Godokono Bukane uwatiya ega:walo totomu epetapi ibi a:ka:tuwa: ibino woki mabune uwatiya. Ebema: iba:te ebe totomu bilibilinomo uwatete wadenomamo tudila:onamiya, ega:walo piyate atu totomu uwatea:no Pa:lisi tanebapiate ibi kubakubapima: gelanakiya. Sa:diyusi tanebapino tanalo iyala. Iba:te a:ka:tuwa: ibi Godoko waloma:tapima: gelanakiya, wiyasiya ibino kateneno ubilo wapata:lamenamiya, ebema: iba:te Pa:lisi tanebapino totomu bilibilinomamo ka:tudila:onamia:.

nale ebe tanalo kawokalima: la: obamo waduba:midaolemata. Wiyasiya lumagi idino elawo kawonomola, naimano elawo nodoliona, ebema: na wadenoa: ebena agowa ukulaleno obo aguwataema:. Ebete naimano walogabo apune ba:pena, ebene ebete la: Godokono Uliyanamo ega:walo ebena elamo ka:powaduba:midaolema:ta.

¹² Iyo, ebete witi-laisono nonoka balamo alomono inamabu elawi, ebene ebete witi-laiso naono ebena moto guamo eba alomolo nonoka elamo ebo kiyalekemene, ebe elate uwomua: tetelo nowaena, ka:egana:.”

Yonete Ya:suko Obama Daduba:midiya

Mak 1.9-11; Luk 3.21-22

¹³ Ebene Ya:sute Ga:lili opone Yodane Kolomamo Yonetamo piya, ebete ebe obamo kaduba:midama:.

¹⁴ Ebe tetelo Yonete negiya, “A:ma:le na obamo aduba:midanema: modobola, wiyasiya mabu keleka: a:ma: ebe tanalo nagodone laema: da:pa:wa:? Modoboa:!”

¹⁵ Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Modobola a kosiyodilomalema:, mabu Godokono tuputupu gabodo tolame magumulo ebete a tanalo bilibilinomo osiyodilolema: danae-nakomene, ale ubia:noma: a:keda:onakoma:.”

Ebe tetelo Yonete Ya:sukono tabamo tuduwatate ebo osiyodiliya.

¹⁶ Ebene Ya:sute obone eba pidiwilo, ebe tetenomolo Godote ebena Unu Duliyomolo a:iyamiditalo ebo umiya, ega:walo ebete tanalo idi ma kunu kumiya, Godokono Uliyana bigo ola

keba kunula:ka: eba kunu piwisigate ebetamo gito pokoliya.

¹⁷ Ebe tetelo tabote Unu Duliyomolone ma kunu piwisigiya, “Me naimano kapiya Gudunomola. Na ebetamo nekalakalitamo.”

4

*Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo
Kowabuga:tama: Ebetamo Da:pemaigiya*

Mak 1.12-13; Luk 4.1-13

¹ Ebene Godokono Uliyanate Ya:suko bulu opamo nemagatiya, mabu ebe ubila Saitanatamo tete ebolo nikamete, ebete Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama:.

² Ebene Ya:sute bulu opolo 40 egelamo eba nokolilo, ebe tete geyageyanomolo bae kenanakia:, ebema: ebete bae kape tanalo ebo iyatawiya.

³ Ebene Saitanate ebetamo pemaigate ebe naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, me nokola baema: na:midila:.”

⁴ Ya:sute ebenu tabo eba wiyalo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ‘Lumagite me opono bae kapiyalo a:kigilonamene, wiyasiya ebete Godokono tabo bilibilinomo denaomene nanitabonomolo bigilonamene.’”

⁵ Ebene Saitanate Ya:suko Godokono wadetalena duliyomolo Yelusalemamo magatate Godoko Amamateno Iya Motono auba unamo nadipite

⁶ ebe ebo naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: opamo

na:nepatega, mabu Godokono Bukalo tabo ma
kunu itana,

‘Godote ebena nopopi
a:imano tanaloma: kapalibolemene,
iyo, iba:te ibino kotamo a:ma: ka:pelaema:ta,
ebema: a:ma:le nokolalo
agowa a:ka:nukamidaemene.’ ”*

⁷ Wiyasiya Ya:sute negiya, “Ao, nale ebe
kuba tanalo a:kosiyodilomo, mabu Godokono
Bukalo tabo idi ma kunu itana, ‘Opo lumagite
Kawodawa Godoko wabudima: akowagela:la.’
Iyo, ebe mabuma: me opo lumagite ebena
daedale wokiamo tanalo idi dosiyodilomene,
ebete akomalagidilala: Godote ebena igilo gito
ka:pa:mula:ema.”

⁸ Ebene Saitanate Ya:suko damela ununomo
ida:mo magatate me opo kawonomono iyaiya
opo kawokawo eba niyatumiolo, iba:te ebe opo
bilibilinomo ega:walo kawokawo inamabu ebo
ulamoliya.

⁹ Saitanate ebetamo negiya, “A:ma: pupamo
okoliawete na namamanatena:, ebena nale me
tanalo bilibilinomo a:ma:tamo kikameomamota.”

---

* **4:6:** Saitanate degiya ebe tabo Godokono Bukalo
nanitabonomolo bitana, iyo, modobola a:ma: Sam Oale
Buka 91.11-12 numiye. Saitanako ebe kawo a:da: tabo
kiyawaodawanomola, ebema: tete epetapilo ebete Godokono
tabono iyaiya tanalo epono woki mabuamo wadaenako, wiyasiya
ebe tabono magumu ebete nanitabolo kawokalilamena:, iyo, me
gabodo ebete ibi kuba gabamo wabuga:talenako, ebete Ya:sutamo
osiyodiloma: dowageliya eba kunu.

¹⁰ Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Saitana, a:ma: nagodone na:toa! Godokono Bukalo tabo idi ma kunu itana, ‘A:ma: a:imano Kawodawa Godoko amamatelo ebe kapiyatamo na:tuduwatanakiye!’ ”

¹¹ Ebene Saitanate Ya:suko atepate, wiyasiya Godokono nopopiate pelamete ebe ebo pa:buiyatiya.

Ya:sute Ebene Woko Dowagilimiya

Mak 1.14-15; Luk 4.14-15

¹² Ebene gabamaniate Yoneko idoko motamo diyatiya, Ya:sute ebe tanalo olowite ebete Ga:lili opamo gito tiya.

¹³ Ebete Nasalete duliymolo atepate Kapenyama duliymololo nokolinami, Kapenyama duliymolo ebe Ga:lili Paka: balalo itanami, me paka: Sebulana ega:walo Na:patali me netewa gu epono opo niyakabolo itanami.

¹⁴ Me tanalote pemaigiya Godokono woki awokalimidawa Aisayate kebe tabo ka:kiyawaiyale ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebete iyalo tetelo ma kunu a:kiyawaiya,

¹⁵ “Sebulana opo epo ega:walo Na:patali opo epo, Ga:lili Paka:mo tolame gabo niyakabolo dilukuliawenama, la: ebe epolata.

Iyo, la: Yodane Kolomo apu balalo da:pola:wenama ebe epolata,

la:imano opono mailo ebe Yua: epono Ga:lilila.

16 Piyate idoko magumulo dilukuliona,
 iba:te alo kawonomo kuima:na;
 iyo, piyate a:e magumulo dilukuliona,
 wiyasiya igilo alote
 ibi ka:pukuilaemene.”

17 Ebe tetelo Ya:sute Godokono tabo kiyawao eba wagilimilo negiya, “La:imano kubane olobila:wete woki iyakobi na:midila:la:, mabu Godokono Kawo Elawodawama: eda: tete tatalila.”

*Ya:sute Namu Uwatolepi Netewa-netewa
 Duwatiya*

Mak 1.16-20; Luk 5.1-11

18 Ebene Ya:sute Ga:lili Paka: balado eba petolo dubu netewa ebo nulamiya, Saimonoko ebene mailo idi Pitatela ega:walo ebene ekawi A:nduluko, ibi netewapi namo uwatolepila, iba:te namo kamauamo na:utiya.

19 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: na nowaloma:ena:la:, ebene nale la: epo uwatepima: ka:midilimamota.”

20 Ebe tetenomolo iba:te ibino kamau miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.

21 Ebene Ya:sute kela:mo walo ka:tote Sebedikono gudu Ya:imesiko ega:walo ebene ekawi Yoneko ebo ka:nulamiya, iba:te ibino nabiwa:go pelo ilukulite kamau osiyodilolitiya. Ebene Ya:sute ibi netewapi deka:la:miya,

22 ebe tetenomolo iba:te ibino pe ega:walo ibino nabiwi miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.

*Ya:sute Godokono Elawamo Epo Bilibilinomo
Dowalubilinaki*

Luk 6.17-19

²³ Ebene Ya:sute Ga:lili opo kawonomodo da:petonaki, ebe tetelo ebete Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo ibi eba iyatulamelo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe tanalono Wade Tabo iba:tamo ebo kiyawaonaki, ega:walo epo magumulo piyate iyaiya temetema:go dilukulionamiya ebete ibi bilibilinomo wadekobi atumu a:ka:midiolenaki.

²⁴ Ebene ebe tetelo Siliya opo epo bilibilinomate atumu Ya:sukono tanalo kolowiote, iba:te ibino iyaiya temetema:gopi ebetamo ebo magaelenakiya. Ma kunu kubakuba uliyanagopi, ea: temetema:gopi, ape kodakoda temetema:gopi, ega:walo iyaiya gabugabuagopi bilibilinomo epetapiate Ya:sutamo da:pelamenakiya, ebete ibi wadekobi ebo midiolenaki.

²⁵ Nanitabola, ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sutamo iyaiya opone pelamoliya, iyo, iba:te Ga:lili opone, Teni Duliynomolono opone, Yelusalema kawo duliynomolone, Yudiya opone, ega:walo Yodane Kolomo apune iyaiya pelamolete Ya:suko ebo waloma:tiya.

5

*Ya:sute Epo Iyatulaema: Damela Unamo
Da:nodoliya*

¹ Ebene ebe epo bilibilinomate Ya:sutamo da:pelamiya, ebete ibi ulamete damela unamo nodolote gito nokoliya. Ebema: ebe waloma:tapi dubate pelamete ebe da:pa:wa:midadigiya,

2 ebete ibi iyatulame ebo wagilimiya.

*Godokono Nanitabo Kalakala Tanalo
Luk 6.20-23*

3 Ya:sute iba:tamo negiya,
“Piyate ibi a:ka:tuwa: ibi egegema: gelalo
Godoko ibino Kawodawama: degelanaka,
modobola iba:te nekalakalaonama:na;
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliynomolono tanalo ibinola!

4 “Ega:walo piyate me tetelo temetema:go diim-
ina,
modobola iba:te nekalakalaonama:na;
mabu Godote iba:tamo gelebadi
kikalaemene!

5 “Ega:walo piyate amamaoa:pima: deda:ona,
modobola iba:te nekalakalaonama:na;
mabu Godote me opo kawonomo
iba:tamo kikalaemene!

6 “Ega:walo piyate tuputupu ilukuli tanaloma:
diyawaona,
modobola iba:te nekalakalaonama:na;
mabu Godote ibino iyawa tanalo
ka:modoboilaemene!

7 “Ega:walo piyate nilakapo dawokalilamena,
modobola iba:te nekalakalaonama:na;
mabu Godote iba:tamo
ebeno nilakapo kawokalimene!

8 “Ega:walo piyate ibino tepo magumu wadeno-
mamo dukulalena,

modobola iba:te nekalakalaonama:na;
mabu iba:te Godokono ololo kuima:na!

9 “Ega:walo piyate dowapiatamo milo dikalamena,
modobola iba:te nekalakalaonama:na;
mabu Godote ibi ebeno gudima: kegemene!

10 “Ega:walo piyate tuputupu gabodo eba wapatalamenalo
ebe mabuma: temeteme duwatenaka,
modobola iba:te nekalakalaonama:na;
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliynomolono tanalo ibinola!

11 “Ega:walo epate na mabuma: la: malogolelo kawokawo temeteme eba ikalamelo la: kubakubapima: degelana, la: atumu na:kekalakalala:!

12 Iyo, la: kawonomamo nekalakalala;
mabu walone tetelo la:le Godokono Unu Duliynomololo la:imano wiya kawokawonomo ka:nuwatemamota. Numa:la:, dopamo tetelo dilukulinamiya ebe kubakubapiate atumu Godokono woki awokalimipiatamo kawokawo temeteme eba kunu kikalamenamiya.”

Solu Ega:walo Alo Ibino Tanalo

Mak 9.50; Luk 14.34-35

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: me opono solu golalata, wiyasiya la:imano soluno golate dalatidimene, lumagi idite walo solukobi midima: a:ka:modobomene. Ebe solu kubanomoma: eda:, ebema: epate iyabaiamo aminaolete agowamo ka:mikitaolema:na:.

14 “Ega:walo me tanalo idila, la: me opo kawonomono alolata, mabu nanitabola, damela unulo ditana epate ebe duliynomolo wadenomamo buminama:na:

15 Iyo, lumagite ebeno wuiki alo pite bagowo magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete awokala baiamo kiyatimene, ebene ebe alote moto gulo dilukulina ebe epo bilibilinomo ka:pukuilaemene.

16 Ebema: modobola la:imano alote ebe atu gabodo epo epetapi na:pukuilaemene, iba:te la:imano wadewade osiyodilole tanaloma: la:imano Unu Duliynomolo Nabiwi kemoioma:.”

Godote Mosesedo Epatamo Dikalamiya Ebe Totomu Tabono Tanalo

17 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: wadenomamo nemalagidilala; Godote Mosesedo epatamo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate ebeno Bukamo dakuloliya, nale ebe wadewade Totomu Tabo iyabaiamo alomoma: ka:piya:. Ao, eba kunua:. Nale wiyasiya ebe iyaiya Totomu Tabono nanitabo tanalo awokalima: piyamo.

18 Na la:tamo nani tabo gemo. Me opo ega:walo tobolo unu ibino inamabuate tete geyageyanomolo eba pola:nalo Godokono Totomu Tabote atumu ba:ka:pola:nama:na;, ibi bilibilinomo magumulo tabo da:pesonomo idite akalatidimene. Iyo, Godote kebe tabo apuapu ebeno Bukamo dalomoliya, ebe tanalate epo biyatulamenakoma:na: ebeno woko bilibilinomo opoliyale uwomuamo!

¹⁹ Ebema: Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo kebe lumagite tabo da:pesonomo idi ubia:noma: eda:te, ebene ebete epetapi tudila:oa: tanalo diyatulaemene, walone tetelo ebete Godokono Unu Duliynomololo da:pesonomoma: ka:neda:mene. Wiyasiya kebe lumagite Godokono Totomu Tabo bilibilinomamo eba tuduwatalo epo epetapi atu tanalo osiyodilolema: diyatulaemene, ebete Godokono Unu Duliynomololo kawoma: ka:neda:mene.

²⁰ Ebema: nale la: analemata, modobola la:le Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi ibino tanalo nemalagidilala:. Epate ibi tuputupupima: gelana, wiyasiya la:imano tuputupu ilukuli tanalote ibino ilukuli tanalo odolia:no la: Godokono Unu Duliynomolamo a:ka:nopila:ema.”

Epono Dowa Tanalo

²¹ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Dopamo tetelo epate Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiyamata. ‘Lumagi akoanakapuma:la:. Potele lumagi idi danakapuimene, epono tabo anagilamelelamedawate ebetamo kuba wiya kikaemene.’

²² Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Kebe lumagite ebene ekawitamo da:dowamene, tanalo anagiyamidawate ebetamo kuba wiya kikaemene, ega:walo kebe lumagite ebene ekawi demalogomene, Ka:nisolo dubate ebetamo kuba wiya kikaema:na:, ega:walo kebe lumagite ebene ekawi watoa:noma: degemene, ebe kuba mabuma: Godote ebe Ela Opamo kanalibomene.

23 Ebema: a:ma: Godoko watidilonoma: kalimagono inamabu patapatamo eba adaelo a:ma: woki wadenomamo ma kunu da:nelawa:emene, ‘Eiye! Naimano ekawite natamo na:dowana!’

24 modobola ebe tetelo a:ma: a:imano nilakapo inamabu ebamo natepapiye. A:ma: dopamo toawete a:imano ekawi gelebadikobi na:mida:wete, ebene a:ma: walo ka:pa:wete ebe nilakapo inamabu Godotamo ebo na:pikamiye.

25 “A:ma:tamo da:dowana ebe lumagite a:ma: gabamani dubu kawotamo demagatatamene, la: ebetamo nemaimia:no modobola a:ma: dopamo eba:go na:negelebadiyala. A:ma: ebe gelebadikobi midia:no, nanitabola, ebete a:ma: kawo dubuno kotamo ka:niyatima:ta, ebene kawo dubute a:imano kuba anagiyamidametate a:ma: polisi dubutamo eba nalibolo, a:ma: idoko motamo ebo ka:toma:ta.

26 Na a:ma:tamo nani tabo gemo, a:ma: idoko moto gulo eba nokolilo, gabamani dubute kebako tete okolima: a:ma: danatamene, a:ma:le ebako kuba wiya modobutinomo modobuta:wete duli-omolamo walo ka:ka:pema:ta, wiyasiya a:ma:le ebe wiya modobutia:no a:ka:pemaigaemene.”

Kamiyale Pilo Tanalo

27 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Epate Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiyamata. ‘Lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la.’

28 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Kebe dubute kamiyale idi umite ubi ebetamo diy-

atimene, Godokono umi magumulo ebete ebenu tepo magumulo ebe kuba iyalo osiyodilo.

²⁹ Ebema: a:imano tumudi apu balidite a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, a:ma: magoba:wete iyabaiamo neba:idila! Modobola a:imano balidite me tetelo alatidi, wiyasiya walone tetelo Godote a:imano ape kawonomo Ela Opamo ba:idilo modoboa:!

³⁰ Ega:walo a:imano tumudi apu kotote a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, a:ma: itami-dawete iyabaiamo neba:idila. Modobola a:imano kotote me tetelo alatidi, modoboa: walone tetelo a:ma:le ape kawonomago Ela Opamo toma:!”

Kamiyale Alibuti Tanalo

Ma:t 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18

³¹ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ega:walo epate Godokono totomu tabo idi ma kunu iy-atulamenakiya, ‘Kebe dubute ebenu ubia: tetelo kamiyale dalibutimene, kuba:. Ebete ebe alibuti tabo pepamo akuloletete ebetamo ikamelo ebo kanalibomene.’

³² Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Dubu idino kamiyaletete dubu ida:go kuba osiyodiloa:no, ebenu ebenu awite ebe ubia:noma: eda:te gito dalibutimene, ebe dubute kawo kuba kosiyodilomene, ebenu ebete Godogodone kuba wiya nanitabolo kelaemene. Mabu ebenu kuba osiyodilo tanalodo ebenu kamiyaletete eba tolo dubu idi da:nelaemene, Godokono umi magumulo ibi netewapino osiyodilo tanalote pilo tanaloma: keda:mene.”

Godokono Ololo Apulo Tabo Nanitabonomolo Ge Tanalo

³³ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Dopamo tetelo epate Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiyamata. ‘A:ma:le Godokono mailamo kebe tabo da:kiyawaemene ebe tabo bilibilinomo nanitabonomolo nosiyodiloliye.’

³⁴ Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. A:ma:le epetapiatamo nani tabonomo gema: dowagela:emene, iba:te a:imano tabo nanitabokobi ka:midima: a:ma:le Godokono Unu Duliyomolono mailo akoka:miala:, mabu ebe Duliyomolo talenama: eda:na, ebe Godokono okoli baila.

³⁵ Ega:walo me opono mailo akoka:miala:, mabu me opo atumu talenama: eda:na, ebe Godokono agowa puti baila. Ega:walo atumu Yelusalema kawo duliyomolono mailo akoka:miala:, mabu ebe aimano Kawo Elawodawa Godokono duliyomolola.

³⁶ Ega:walo a:imano tabo olowidawate a:imano tabo nanitabokobi ka:midima:, a:ma:le a:imano mailo akoka:miala: mabu a:ma: kawodawa:, iyo, a:ma:godolo elawo kitana: a:imano kapiya kilikili eke keyakeyama: midima:.

³⁷ Ebema: modobola a:ma: wiyasiya a:imano tabo kiyawao magumulo inamabu idino mailo ka:mia:no tabo nanitabolo ma kunu negiye, ‘Iyo, na kosiyodilomamo,’ ega:walo kebe tetelo a:ma: tanalo idi osiyodilo modoboa:noma: deda:emene, modobola a:ma: nani tabo idi ma kunu negiye, ‘Ao, na a:kosiyodilomo.’ Eiye! Epetapiate

a:imano tabo nanitabokobi ka:midima: a:ma:le
 a:imano tabo elawokobi ka:mida:ema: tabo idi
 akogeala:, mabu ebako tabo kiyawao tanalote
 Saitanagodone ka:pemene.”

*A:ma:tamo Kuba Dosiyodilonako Ebe Lumagi-
 tamo Kuba Ako-osiyodilala:*

Luk 6.29-30

³⁸ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “E pate
 Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatulame-
 nakiya, la: olowiyamata. ‘Lumagi idite a:imano
 balidi da:kubaimene, a:ma: wiyasiya ebena balidi
 ka:kubaimima:ta. Ega:walo lumagi idite a:imano
 lalo dowakeamidalemene, a:ma: atumu ebena
 lalo kowakeamidalema:ta.’

³⁹ Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo.
 Potele a:ma:tamo kuba dosiyodilonako ebe ako-
 odiyobala:, ma kunu ebete a:ma: tumudi apu
 tatakolo danagalimitamene, modobola a:ma: pele
 apu ebetamo na:kikamiye.

⁴⁰ Ega:walo kebe lumagite a:imano lubudino
 inamabu laema: ubi iyatilo a:ma: tanalo
 anagiyamida baiamo magatama: degemene,
 modobola ebetamo gito nikamiye ega:walo ebe
 atu tetelo a:imano sete inamabu akoamoeda:la:,
 a:ma:le ebetamo nilakapolo gito na:kikamiye.

⁴¹ Ega:walo gabamani dubu idite ebena inam-
 abu kapiya kilomita tatalidopamo aguwataema:
 a:ma: danatamene, modobola a:ma: kalakalago
 ebena inamabu netewa kilomita muludopamo
 aguwawete eba:go gito na:tiye.

⁴² Ega:walo kebe lumagite a:imano inamabu
 idima: a:ma: da:toweometamene, modobola
 a:ma: ebetamo nilakapolo nikamiye. Iyo, idite

tete idilo a:ma:godone inamabu lawete walo a:ma:tamo ikaema: da:kegemene, modobola a:ma:le ebe gito nowalubiye.”

La:go Gowelaopi Nilakapolo Malagidilole Tanalo

Luk 6.27-28,32-36

⁴³ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebate ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiyamata. ‘A:ma: a:imano namutudawa nilakapolo nemalagidilona, wiyasiya potele a:ma:go da:gowelaona a:ma:le ebako lumagitamo dowama:kuba.’

⁴⁴ Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. La:go da:gowelaona, modobola la: ibi nilakapolo nemalagidilolenala:, ega:walo la:tamo temeteme dikalametana ibi Godotamo nowadipalatenakiyala: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:

⁴⁵ Mako osiyodilo tanalodo la: Unu Duliyomolo Nabiwino gudima: beda:onamata, mabu ebete ebene egelano alo ega:walo ebene ulama kuba epo ega:walo tuputupu epo iba:tamo kapimiya pikalamenako.

⁴⁶ Piyate la: nilakapolo demalagidiloletana, la: ebe epo kapiya demalagidilola:wenama la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya ba:kikalametamene? Ao, mabu mani pilolo uwatepiate atumu ibino namutupi kapiya malagidilolenaka!

⁴⁷ Ega:walo la: la:imano epo kapiyatamo wade-wade tanalo dosiyodilola:wenama la:imano woki keba kunula:ka:? La: ebe wadewade osiyodilole magumudo epo epetapi ba:kodoila:ema? Ao,

mabu nanitabokobi midia:piate atumu ibino epo kapiyatamo wadewade tanalo osiyodilolenaka!

⁴⁸ Ebema: la:imano osiyodilole magumulo wadenomamo nilukuliniyala:, la:imano Unu Duliyoumolono Nabiwi keba kunula:ka: eba kunu, mabu ebegodolo kapiya kuba idi kitana:.”

6

Epono Wadewade Osiyodilole Tanalo Ega:walo Nigologolopiatamo Nilakapo Inamabu Ikalame Tanalo

¹ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: nanisiwale, wadewade tanalo osiyodilole tetelo epetapiate la:imano wade tanalo uima: ibino ololo apulo ako-osiyodilola:la:. La: eba kunu dowagela:ema la:imano Unu Duliyoumolono Nabiwite la:tamo wade wiya a:kikalametamene.

² Ebema: nilakapo inamabu nigologolopiatamo ikalame tetelo epetapiate la:imano wade osiyodilo tanalo uima: awokala ako-osiyodilala:. Numa:la:, mena netewa epate balidi ibilamole motolo ega:walo epono ololo apulo ibino nilakapo inamabu diyamo kawonomago ikalamenaka epetapiate ibi kemiolema:. Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, iba:te epono moiole tanalo magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone walo a:kuwatema:na:.

³ Wiyasiya la:imano nilakapo inamabu ikalame tetelo modobola la:le diya gabodo nosiyodiliyala:, ma kunu la:imano wade namutudawa idite akoiyatawala:, Godoko kapiyate niyatawamene.

⁴ Iyo, la: nilakapo inamabu diya gabodo nikalamenakiyala:, ebene la:imano Nabiwi

Godote la:imano diya osiyodilo tanalo umite ebete a:ka:tuwa: la:tamo wade wiya bikalamenakoma:ta.”

Godago Tabo Gela Tanalo

Luk 11.2-4

⁵ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le Godago tabo gela tetelo mena netewa epoma: akoeda:oala:. Iba:te balidi ibilamole motolo ega:walo epono ololo apulo utitamate tabo madodo unamo wadipalatelelo Godotamo ebo gelanaka, mabu ibi ubila epate ibino gela tanalo kolowilatelema:. Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, iba:te epono moiole tanalo magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone walo a:kuwatema:na:.

⁶ Wiyasiya a:ma:le Godago tabo degelaema, modobola a:ma: motamo nodolawete gigiyu na:pemopiye. Ebene a:ma:le a:imano Nabiwa:go diya gabodo tabo eba gelalo, a:ma:le ebe a:kuma:emene, wiyasiya ebete a:imano diya osiyodilo tanalo umite a:ma:tamo wade wiya ebo kikaema:ta.

⁷ “Ebema: a:ma:le Godago tabo gela tetelo, a:ma: Godoko iyatawa: lumagima: akoeda:la:. Numa:la:, ebako lumagite Godoko toweome tetelo ma kunu malagidilonako, ‘Nale atu towetowe tabo bilibili teta:mo degenakomo, ebema: Godote naimano tabo nanitabonomolo kolowimene.’

⁸ Wiyasiya la: ebako lumagima: akoeda:oala:, mabu la:le la:imano iyaiya modoboa: tanalo Godoko ana:no ebete iyalo iyatawanako.

⁹ Ebema: la: Godotamo towetowe tabo ma kunu negelanakiyala:,

- ‘Aimano Unu Duliyomolono Nabiwi,
 modobola a:imano talena mailo
 epate nadipatema:na,
- 10 ega:walo modobola a:ma:le Kawo
 Elawodawama: deda:wena
 ebe tanalote nawokalamene.
 Nanitabola, a:ma:le a:imano ubi tanalo keba
 kunu kalomawena
 Unu Duliyomololo eba kunu bosiyodilole-
 nakoma:ta,
 ebema: modobola a:ma: me opolo
 a:imano ubi tanalo atumu
 na:kosiyodilolenakiye.
- 11 ‘Ega:walo modobola a:ma: me kapiya egelano
 bae
 atamo modobolo nikaeama:.
- 12 Ega:walo epetapiate atamo kuba
 dosiyodilolena,
 ale ebe kuba egebolelamete
 ka:dodolomatililaemalema:,
 ebema: modobola a:ma: atumu
 aimano kuba egeboleama:wete
 na:dodolomatiliama:.
- 13 ‘Ega:walo Saitanakono kuba gabamo
 wabuga:ta magumulo
 a:ma:le wiyasiya a eba walubilo
 a:imano wade gabodo nemagataenakiye,
 iyo, ebena kuba osiyodilo magumune
 aimano igilo na:mula:leama:,
 mabu a:imano Kawo Elawodawa tanalo,
 ega:walo elawo kawonomo,
 ega:walo amama tanalo

uwomua: uwomua: tetelo a:ma:godolo
 ba:pola:nama:na:
 Taula.' ”*

¹⁴ Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya,
 “Epetapiate kuba la:tamo dosiyodiloliya, la:le ibino kuba da:dodolomatililama:ema la:imano Unu Duliynomolono Nabiwite atumu la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta,

¹⁵ wiyasiya la:le epetapino kuba dodolomatililamea:no, la:imano Unu Duliynomolono Nabiwite atumu la:imano kuba egebolelametate a:ka:dodolomatililametamene.”

*Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no
 Pola:na Tanalo*

¹⁶ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le Godokono woko osiyodiloma: bae naoa:no da:pola:wenama, mena netewa epoma: akoeda:oala: Iba:te bae naoa:no pola:na tetelo ibino dopo mibomiboma: eda:olamenaka, mabu ibi ubila epate ibino bae naoa: tanalo kumilaema: Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, iba:te epono moiole tanalo magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone walo a:kuwatema:na:.

¹⁷ Wiyasiya a:imano bae naoa:no okoli tetelo modobola a:ma: ebe tanalo diya gabodo nosiyodilonakiye. Ebema: a:ma: bae kapete umia:no, a:ma:le kalakalago dokoliawena a:ma: eba kunu nokolitiye, a:ma:le a:imano eke

---

* **6:13:** Mat 6.13b buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebena buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

wadipalatela:wete a:imano ololo wadenomamo kukulama:ta.

¹⁸ Ebene epate a:kiyatawaoma:na: a:ma:le bae naoa:no dokoliawita, Nabiwi Godoko kapiyate kiyatawamene. A:ma:le ebe a:kuma:emene, wiyasiya ebete a:imano diya osiyodilo tanalo umite a:ma:tamo wade wiya ebo kikaema:ta.”

Godokono Unu Duliynomololo Inamabu Dogodogokobi Midili Tanalo

Luk 12.33-34

¹⁹ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: me opolo inamabu dogodogokobi akomidilinala:, mabu me opolo wadewade kaliku nopaiate a:kubailamenaka ega:walo auli inamabu nabote atumu a:ka:kubailamenaka. Iyo, nanitabola, pilo epate moto guamo podolote la:imano inamabu epetapi gito ka:pa:kubailaema:na:.

²⁰ Ebema: modobola la: Godokono Unu Duliynomololo la:imano inamabu dogodogokobi na:midilinala:, mabu ebolo nopaiate inamabu kenaona:, ega:walo nabote inamabu ka:kubailamena:, ega:walo pilo epate moto guamo odolote la:imano inamabu a:kuwatema:na:.

²¹ La: nanisiwale! La:imano inamabuate kebolo da:pola:nama:na: la:imano tepo magumuno woki atumu ebolo ka:na:pola:nama:na:.”

Apeno Alono Tanalo

Luk 11.34-36

²² Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Lumagino apeno alo ebe ebene balidila. Ebema: a:imano balidite wadenomamo da:pukuilaemene

a:imano tepo magumuno alote atumu wadeno-
mamo ka:ka:pukuilaemene,

²³ wiyasiya balidite wadenomamo
pukuilamea:no a:imano apete idoko magumulo
kitanamene. Ebema: a:ma: nanisiwale, a:imano
tepo magumuno alote didokomene, ebe idoko
tanalo beda: kawonomola:ka!”

Godoko Ega:walo Mani Ibino Tanalo

Luk 16.13

²⁴ “Ega:walo me tanalo idila, lumagite netewa
elawodubatamo wokodawama: eda:ma: mod-
oboa:. Ebeta eba kunu dowagelemene iditamo
eba dowanalo idi nilakapolo bemalagidilon-
amene, ega:walo ebe iditamo eba utinalo idi
ubia:noma: beda:namene. Ebema: a:ma: atumu,
Godotamo ega:walo manitamo kapiya tetelo
tuduwatama: modoboa:.”

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo

Luk 12.22-31

²⁵ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la:
analemata, la:imano ilukulio tanaloma: woki
bilibilima: akoeda:onala:, iyo, la:le nao inamabu,
nio inamabu, ega:walo pupuliono inamabu
uwatema: kawonomamo akomalagidilola:la:
mabu nao inamabu ega:walo pupuliono
inamabu iba:te kawokawoma: keda:ona:.
Nao inamabute lumagitamo nanitabo igilo
ba:kikaemene? Ao, a:kikaemene, ega:walo
pupuliono inamabute atumu ebenu ape uwomua:
tetelo a:kowalubinamene.

²⁶ Ebema: la: olaolano tanalo nemalagidilala:
iba:te pali inamabu kamiona: ega:walo iba:te
pelamete naono pali inamabu ka:petapionakoa:,

iyo, ibino pali inamabu alomono moto puliyala, wiyasiya la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite iba:tamo bae modobolo ikalamenako. Numa:la, Godokono nilakapo nanitabolo bitana olaolatamo, wiyasiya la:tamo keba kunu kitanale? Nanitabola, ebena nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te uwomua: uwomua: tetelo bitanamene!

²⁷ Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:oala: Lumagite ebe a:ka:tuwa: ebena a:e tete egela ida:mo keba kunu na:kiyatimene, ega:walo ebete ebena igilo keba kunu na:kegeyageyaima:tebamene? Gabo puliyala, kitana:

²⁸ “Ebema: mabu keleka: la: pupuliono inamabuma: woki bilibilima: deda:wenama? La: me opono kaiyakaiyano tanalo nemalagidilala:, iba:te woko kosiyodilona: ega:walo pupuliono inamabu kosiyodilolena:

²⁹ Nale la: analemata, Kawo Elawodubu Solomonote inamabu dogodogodawanomoma: eda:nami, wiyasiya ebete wadewade tita:gono inamabu da:pupulinaki, ebe kalikuno titi me opono kaiyakaiyano titite nodoilina.

³⁰ Numa:la:, me opono uwagate ka:lo napepeuta, dumutu epate elamo kiyalekema:na:, wiyasiya Godote ebe nonoka inamabu tita:gonoma: midilina, ebema: ebete atumu la:tamo pupuliono inamabu modobolo bikalamenakoma:ta. La: me tanalo wadenomamo iyatawaoa:no la:imano nanitabokobi midi tanalo Godotamo kawokawoa:!

³¹ “Ebema: la:le woki bilibilima: eda:olo ma kunu akogelanakala:, ‘A beda: na:kenaoma:,

ega:walo a beda: na:ka:nioma:, ega:walo a beda: na:ka:pupulioma:?’

³² Nanitabokobi midia:piate me inamabu woki bilibila:go olena, la: wiyasiya eba kunu akowage-lenala:, mabu ebe inamabu la:godolo modobolo pola:na:no la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite iyalo iyatawanako.

³³ Ebema: la: la:imano Kawo Elawodawa Godotamo tudila:olo ebeno tuputupu okoli tanalo dopamo nowadiala:, ebene la:imano modoboa: tetelo ebete la:imano iyaiya tanalo ulamelelametate la:tamo modobolo bikalamolenakoma:ta.

³⁴ Ebema: la: dumutu egelano tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, mabu ebe egelano tanalote a:ka:tuwa: kapawokalamene. Ka:lo egelalo da:pola:na ebe iyaiya tanalo nemalagidilola:, wiyasiya egela idino kuba tanalate pemaimia:no dopamo tole tanalote la:tamo akopa:la:.”

7

Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo

Luk 6.37-38,41-42

¹ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Epo epetapino kuba osiyodilole tanaloma: la:le ibi kubakubapima: samamo akoka:la:miala:, ebene Godote la: kubakubapima: a:keka:la:mitamene,

² mabu la:le epono tanalo keba kunu kanagilamelelama:ema, Godote la:imano tanalo eba kunu kanagilamelelaema:ta, ega:walo la: epetapiatamo keba kunu

kosiyodilola:wenakoma, eba kunu Godote la:tamo atumu ba:kosiyodilolenakomene.

³ Keleka: mabu a:ma:le ekawino balidilo nonoka da:peso umilo wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo kewa tete kuma:wena:?

⁴ Ega:walo beda: mabuma: a:imano ekawitamo ma kunu degeawita, 'Modobola a:imano balidilo ditana ebe nonoka da:peso nale kelaemamota,' wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo kewa tete a:ma: kelawa:wena:?

⁵ Eiye! A:ma: mena netewa lumagilata! Modobola a:ma: dopamo a:imano balidilo ditana ebe kewa lawa:wete, a:ma:le walone wadenomamo mela:wete a:imano ekawino balidilo ditana ebe nonoka da:peso ebo kelaema:ta.

⁶ "Ega:walo me tanalo idila, la:le Godokono talena inamabu gaagaatamo akoikalama:la: La: eba kunu dowagela:ema, diyala, iba:te la:tamo olobila:te la: kubanomamo da:baloletamene, ega:walo la:imano wadewade mani goeogoeatamo akoikalama:la:, iba:te ebe inamabu agowamo mikitaotele gito da:ba:miyapama:na:."

*Modoboa: Tetelo Godoko Toweome Tanalo
Luk 11.9-13*

⁷ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: Godoko na:toweoma:la:, ebete la:tamo kikalaema:ta. Iyo, la: ebenu wade tanalo nowadiala:, la:le kuimamota, ega:walo gigiyu nanakamiala:, ebete la:tamo ka:iyamidamene.

⁸ Numa:la:, piyate Godoko da:toweomenaka iba:te ebegodone kelaema:na:, ega:walo piyate ebenu wade tanalo dowadinaka iba:te kuima:na:,

ega:walo piyate gigiyu danakaminaka ebete iba:tamo ka:iyamidamene.

⁹ La: magumulo kebe dubu ebenu gudute ebe baema: da:toweomene, wiyasiya ebetamo nokola ba:kikaemene?

¹⁰ Ega:walo a:imano gudute a:ma: namoma: da:toweometamene, a:ma: wiyasiya ebetamo bu kalu ba:kikama:emene?

¹¹ Numa:la:, la: wadewade epoa: wiyasiya la: iyatawalata la:imano guda:tamo wadewade bae ikalaema:, ebema: la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi atumu iyatawanomola wadewade tanalo epatamo ikalaema:, piyate ebe da:toweomenaka iba:tamo kikalaemene.

¹² “Ebema: epate la:tamo beda: tanalo osiyodiloma: la:le ubi diyata:wenakoma, la: epetapiatamo eba kunu nosiyodilonakiyala:, mabu Godote ebenu Totomu Tabo Mosesedo epatamo dikalamiya ega:walo ebenu woki awokalimipiate ebenu Bukamo dakuloliya, ebe kawokawo tabono magumu kapiya ebe ma kunula, la: epetapiatamo nilakapo tanalo nawokaliminakiyala:.”

Ta:kumi Gigiyuno Tanalo

Luk 13.24

¹³ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: ta:kumi gigiyudo nopila:la: mabu Ela Opamo da:nopila:onaka ebe gigiyu kawonomola, gabo kodakoda:. Epo bilibilinomate ebana nopila:ote ebe gabodo tolamena.

¹⁴ Wiyasiya Godokono Igilo Duliyomolamo da:nopila:onaka ebe gigiyu ta:kuminomola, gabo

kodakodala. Kapiyakapiya epate ebe gigiyu numite ebana tolamena.”

Kewa Ega:walo Ebena Da:imi

Luk 6.43-44; 13.25-27

¹⁵ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopi wadenomamo nulama:la. Iba:te alagiole sipi-goeogoeono tama pupulite la:tamo ebo pelamenaka, wiyasiya ibino tepo magumulo ibi elawoelawo gaagaa keba kunula:ka: eba kunula.

¹⁶ La: ibino osiyodilole tanalo wadenomamo nulamelelamiyala: Lumagite wadewade gala:ipi da:imi moeagono kewalo a:ka:nulaemene, ega:walo ebete moeagono kewamo tote umei kewano da:imi a:ka:netapiomene.

¹⁷ Numa:la:, wadewade kewalo wadewade da:ima:te ka:noloma:na:, ega:walo kuba kewalo kubakuba da:ima:te ka:noloma:na:.

¹⁸ Iyo, wade kewalo kubakuba da:ima:te a:ka:noloma:na:, ega:walo kuba kewalo wadewade da:ima:te a:ka:noloma:na:.

¹⁹ ebema: nanitabola, wadewade da:imi noloa: kewa epate lute elamo kiyalekema:na:.

²⁰ Ebema: la: a:da: tabo kiyawaopino osiyodilole tanalo eba ulamelo la:le ibino nolo tanalamo ibino nanitabo tanalo ebo kiyatawaomamota.

²¹ “Numa:la:, piyate na Kawodawama: gito deka:na:minaka wiyasiya nanitabo tanalo puliyala, ebe epate Godokono Unu Duliyomolamo a:ka:nopila:oma:na:. Wiyasiya piyate naimano Nabiwino ubi tanalamo da:tudila:ona, ibi kapiyate ebena Unu Duliyomolamo ka:nopila:oma:na:.

²² Ebema: Godokono Kawo Egelalo epetapiate natamo ma kunu kegelama:na; ‘Kawodawa, Kawodawa! Ale a:imano mailamo Godokono tabo a:kiyawaonakima:, ega:walo a:imano mailamo kuba uliyana alibolenakima:, ega:walo atumu ale anoano tanalo epetapi osiyodilolenakima:.’

²³ Wiyasiya nale iba:tamo kegemamo, ‘Na iyatawa: la:imano tanalo. La: kuba osiyodilolepilata, nagodone na:tolama:la!’ ”

Moto Netewa Etemotepino Tanalo

Luk 6.47-49

²⁴ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kebe lumagite naimano tabo olowiote ebe iyaiya tanalo dosiyodilolemene, ebe wade mulo woki lumagila. Ebete ebene moto kodakoda damela unamo detiya, ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula.

²⁵ Ebe tetelo ulamate dowiya obote ebo odoliya, ebene kawo awanomote pete moto dapadimagotiya motote kekagiya: mabu ebete wade damelamo etiya.

²⁶ Wiyasiya kebe lumagite naimano tabo olowiote osiyodilolea:no, ebe daedale woki lumagila. Ebete ebene moto wiyo damelamo detiya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula.

²⁷ Ebe tetelo ulamate dowiya obote ebo odoliya, ebene kawo awanomote pete moto dapadimagotiya motote kagate kubanomoma: ebo ediya. O olalati beda: kawonomola:ka:!”

*Tabo Olowiopiate Ya:sukono Tanaloma:
Danoanoiya*

²⁸ Ebene Ya:sute me iyaiya tanalo kiyawao dolopoligiya ebenu tabo olowiopi bilibilinomate nanoanoutiya,

²⁹ mabu ebete Godokono elawamo iyatulamiti, wiyasiya ebe ibino Godokono Totomu iyatulamepi keba kunula:ka: eba kunua:.

8

*Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi
Da:midiya*

Mak 1.40-45; Luk 5.12-16

¹ Ebe tetelo Ya:sute damela unune da:piwisigiya epo epetapi bilibilinomate ebe a:wa:midalo ebo tolamiya.

² Ebene kukulakukulago dubute ebetamo pete ebenu pupamo pokolite na:pegiya, “Kawodawa, a:imano ubi ditametana, a:ma:le na wadekobi ka:midinima:ta.”

³ Ya:sute ebenu koto uwamidate ebe eba ologilo ebetamo negiya, “Na ubila, a:ma: wadekobi nolowia!” ebema: ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebegodone dolopoligiya ebete wadekobi ebo olowiya.

⁴ Ebene Ya:sute ebetamo tabo idi ma kunu kegiya, “A:ma: naimano tanaloma: epo akonanala:la: Modobola a:ma: wiyasiya me tetenomolo toawete a:imano ape Godotamo kalimagono ikameodawatamo nanawokalimiye, ebenu kalimagono nilakapo inamabu Godotamo akona:nikamiye, Mosesete da:kiyawaiya eba kunu. Ebe tanalote epo kiyatulaemene a:imano temetemete olopoligi.”

Ya:sute Gowelaodawa Elawodubuno Wokodawa Wadekobi Da:midiya

Luk 7.1-10

⁵ Ebene Ya:sute Kapeniyama duliynomolamo da:tiya Loma epono gowelaodawa elawodubu idite ebetamo pete ebe petoweomelo napaniya,

⁶ “Kawodawa, naimano wokodawa motolo kawo gabugabuago watita, ebe ape kodakoda temetemete umita.”

⁷ Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Modobola, na pete ebe wadekobi ka:pa:midimamo.”

⁸ Gowelaodawa elawodubute tabo eba wiyalo negiya, “Ao, Kawodawa, eba kunua: Na wade lumagia: a:ma:le naimano motamo podoloma: Wiyasiya na niyatawitamo, a:ma:le motamo pea:no tabo gito degeaemene, naimano wokodawate nanitabonomolo wadekobi kolowimene.

⁹ Mabu na atumu gowelaopino kawokawo elawodubuno opodawama: eba eda:nalo ibino tabamo a:tuduwatanakomo, ega:walo atu tetelo naimano gowelaopiate naimano umi magumulo pola:na. Ibi magumulo nale idi danamo, ‘A:ma: na:toa!’ ebete ebo ka:tomene. Ega:walo idi dakanamo, ‘A:ma: na:pa:!’ ebete ebo ka:pemene. Atumu nale naimano wiya: wokodawa danamo, ‘A:ma: me tanalo nosiyodila!’ ebete ebe tanalo kosiyodilomene. Ebema: Kawodawa, modobola a:ma: tabote negea naimano wokodawate wadekobi kolowima:.”

¹⁰ Ya:sute ebe tabo dolowiya ebete nela:wiya, ebema: ebe dowaloma:titiya ebe epatamo negiya, “Na la:tamo nanitabonomolo gemo, na Isalaela

epo bilibilinomo magumulo mako lumagino nanitabokobi midi tanalo kuminakoa!

¹¹ Nale la: analemata, epo bilibilinomate me opo kawonomono apune apune pelamolete, iba:te A:ibalayamako, Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko iba:go kapimiya Kawo Elawodawa Godokono soliyomu bailo ka:pa:pola:nama:na:

¹² Wiyasiya la: Yu epo epetapi Godote la: idoko magumamo ka:piyalekema:ta, ebe idoko magumulo la: lalo eba oliomolelo kawonomamo kiimimamota.”

¹³ Ebene Ya:sute gowelaodawa elawodubutamo negiya, “Mabu a:ma:le na nanitabokobi a:midina:ta, ebema: a:ma: toawete a:imano wokodawa na:numiye, ebete wadekobi olowi.” Nanitabola, ebe tetenomolo Ya:sute ebe tabo eba gitalo wokodawate wadekobi ebo olowiya.

Ya:sute Pitakono Moto Lapino Wadekobi Da:midia

Mak 1.29-31; Luk 4.38-39

¹⁴ Ebe tetelo Ya:sute Pitakono moto guamo nodolote ebena moto lapino ebo numiya, ebete ape enaena gabugabuago watiti.

¹⁵ Ebene Ya:sute ebe kamiyaleno koto dologimiya, gabugabute ebegodone eba olopoligolo ebete maigate Ya:suko mabuma:bae okalimi woko ebo wagilimiya.

¹⁶ Eba adimonalo duliynomolo epate kubakuba uliyanagopi bilibilinomo Ya:sutamo ebo magaeleniya, ebene ebete tabo kiyawao kapiyamo kubakuba uliyana iba:godone eba alibolenalo temetema:gopi epetapi bilibilinomo atumu wadekobi ebo ka:midioleni.

17 Nanitabola, Ya:sute makomako wadewade tanalo epatamo osiyodilolenaki, Godokono woki awokalimidawa Aisayate degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebe dawate iyalo tetelo tabo ma kunu giya, “Ebeta aimano gabugabu ega:walo temeteme kuwateaemene.”

*Woki Netewago Ya:suko Waloma:ta Modoboa:
Luk 9.57-62*

18 Egela idilo epo epetapi bilibilinomate Ya:suko da:na:wa:midadigiya, ebeta ebe tanalo umite ebe waloma:tapi nanaliya, “A paka: apuamo ka:na:iwaliye.”

19 Ebe tetelo Godokono Totomu iyatulamedawa idite pete ebetamo na:pegiya, “Iyatulamedawa, a:ma: kebamo ka:toaemene, nale a:ma: ebamo kowaloma:tamota.”

20 Wiyasiya Ya:sute ebena tabo olowite negiya, “Iyaiya, a:ma: dopamo me tanalo idi wadeno-mamo nemalagidila. Tumu gaagaano lao bai damela gugu ba:pola:lamena ega:walo olaolate ibino moto etemoteonaka, wiyasiya na Epono Naniwi* naimano wata bai puliyala.”

21 Ebene waloma:tadawa idite negiya, “Kawodawa, modobola na dopamo tote, naimano nabiwi kadelete da:emene, nale ebena ape bobamo niyatite na walone a:ma: kowaloma:emamota.”

---

* **8:20:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

22 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Ao, a:ma:ka:lonomo na nowaloma:ena:, wiyasiya mod-obola a:elao epate ibi a:ka:tuwa: ibino a:elaopi bobamo nalomoma:na:.”

*Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini
Mak 4.35-41; Luk 8.22-25*

23 Ebene adimo tete eba tatalinalo Ya:sute peamo da:niwisigani ebe waloma:tapiate eba:go kapimiya niwitioniya.

24 Iba:te peamo olonate da:tolameniya ebe tetelo kawo awanomote eba penalo kawokawo ulate maimionate pe guamo obo ebo polomeni, wiyasiya Ya:sute pe gulo u ebe watani.

25 Ebema: waloma:tapiate ebetamo pelamenate ebe eba pamutiyanalo ebo pananiya, “Kawodawa, aimano igilo na:mula:leama! A ka:elaomalema!”

26 Ya:sute wiyasiya negeni, “La: beda:ma:ka:toletoleawenama? La:imano nanitabokobi midi tanalo depesonomola!” Ebe tetelo ebete maiganate awa ega:walo ulo kawiya nanaleni, “La: nolodiyobala!” ebene paka:te matalukobi olowinomo gito olowini.

27 Ebe tetelo ibi bilibilinomate eba anoanon-alo negelaniya, “Me kebako dubula:ka:? Awa ega:walo ulo iba:te ebene tabo olowite a:tudila!”

*Ya:sute Gadala Duliyomolopi Kubakuba
Uliyanago Dubu Netewa Wadekobi Da:midoliya
Mak 5.1-20; Luk 8.26-39*

28 Ebene egela idilo Ya:sute paka: apuamo na:iwate Gadala duliyomolono opamo nemaigate, damelamo eba nodololo kubakuba uliyanagono dubu netewate eba:go ebo palugiya.

Ebe dubu netewate a:elao epono bobo bailo okolionamiya ega:walo ibi elawoelawonomola, ebema: epate ebe gabodo wapata:laema: kawonomamo toletoleonamiya. Nanitabola, ebe opo epono tanalo ma kunula, iba:te maboele nokola damela eba obobolelo iyaiya bobo ebo osiyodilolenakiya iba:te ibino a:elao epono ape alomoma:.

²⁹ Me dubu netewate Ya:suko dumiya ebe tetenomolo iba:te gelatepaolo negeliya, “A:ma: Godokono Gudulata! A:ma: atamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? Godokono kuba wiya ikalame tete pea:no, a:ma: dopamo a anaka-puaema: ka:pa:wa:?”

³⁰ Ebe tetelo ibi niyakabolo dabiolo goeogoeo bilibilinomate nala:go wapata:lamitiya,

³¹ ebema: kubakuba uliyanagopi dubate Ya:suko toweomelo negeliya, “A:ma: a me dubagodone aliboema: ubi diyata:wita, modobola a:ma:le a goeogoeatamo naliboa:.”

³² Ya:sute iba:tamo negiya, “Na:tolama:la:!” Ebe tetelo iba:te dubagodone nemaimite goeogoeatamo ebo nopila:iya, ebema: ebe goeogoeate damela unune puila:ote maboele dame-lane da:na:gudiya, obamo nololuote ibi bilibilinomate gito na:elaiya.

³³ Ebe tetelo Ya:sute kubakuba uliyanagopi wadekobi keba kunu ka:midioliyale, goeogoeo ulamepi dubate ebe tanalo umite ibino duliyo-mo-lamo puila:ote epo bilibilinomo ebo nanaliya.

³⁴ Ebene duliyo-molo epo bilibilinomate Ya:sutamo pelamete, iba:te ebe da:pumiya ebe napaniya ebete ibino opo atepate ka:toma:.

9

*Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu
Wadekobi Da:midia*

Mak 2.1-12; Luk 5.17-26

¹ Ebene Ya:sute peamo olote paka: apuamo na:iwate ebena okoli duliyoumolo Kapeniyamamo gito nemaigiya.

² Ebe tetelo epate ape kodakoda temetema:go dubu patapatago aguwatiya, ebene Ya:sute ibino nanitabokobi midi tanalo umilamete ebetamo negiya, “Naimano namutudawa, a:ma:nekalakala! Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta.”

³ Wiyasiya Godokono Totomu iyatulamepi epetapiate ebe tabo olowite ibi magumulo tabo ma kunu gelitiya, “Me dubute amamago kuba tabo ge Godokono ololo apulo!”

⁴ Iba:te ibino tepo magumulo degeliya, Ya:sute iyatawate iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:imano tepo magumulo me kuba tanalo demalagidilawitama?”

⁵ Me tabo kodakodala:ka: nale gema:, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta?’ O me tabo idi gema: kodakodala:ka:, ‘A:ma: maigawete na:toa?’

⁶ Ebema: nale la: kiyatulaemamota na Epono Naniwigodolo elawo bitana me opo kawonomolo epono kuba egebolelamete ka:dodolomatililaema:.” Ebene Ya:sute temetema:go dubutamo negiya, “A:ma: maigawete, keta mokopiamidawete motamo na:toa.”

⁷ Ebema: ebe dubute maigate ebenu motamo gito tiya.

⁸ Nanitabola, epo bilibilinomate ebe tanalo umite eba anoanoutalo Godokono mailo unamo ebo adipatiya, mabu ibino ololo apulo ebete Ya:sudo ebenu elawo kawonomo awokalimiya.

*Ya:sute Ma:tiyuko Dekamiya
Mak 2.13-17; Luk 5.27-32*

⁹ Ya:sute ebe motone nemaigate eba petonatolo dubu idi ebo numiya, ebenu mailo Ma:tiyutela, ebe ta:kese uwatedawala, ebete ebenu woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: na nowaloma:ena;,” ebenu ebete maigate Ya:suko nowaloma:tiya.

¹⁰ Ebenu Ya:sute ebe waloma:tapiago Ma:tiyukono motolo bae eba nautalo, ta:kese uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:pi ibi bilibilinomo epetapiate pelamete iba:go pepola:niya.

¹¹ Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate ebe tanalo umite ebe waloma:tapiatamo negiya, “La:imano iyatulamedawate ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:piago bae beda:ma: kenanakole?”

¹² Ya:sute ebe tabo olowite negiya, “Wadewade epate doketatamo a:ka:tolaema:na; wiyasiya gabugabuagopiate ka:tolaema:na.

¹³ Iyo, piyate a:ka:tuwa: degelana, ‘A wadewade epola,’ na ebakobako epo uwatema: ka:piya:. Na wiyasiya kubakuba epo kapiya uwatema: piyamo, iba:te na kowaloma:enema:. Ebema: modobola la: me Godokono Buka apuno tabo

magumu na:nowadiala:, ‘La: natamo kalimagono inamabu gito akopikanama:la:, na ubia:nola. Wiyasiya na ubila la:imano tepo magumulo ni-lakapo tanalo kuima:.’ ”

*Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no
Pola:na Tanalo*

Mak 2.18-20; Luk 5.33-35

¹⁴ Ebene Yonekono waloma:tapi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napalatediya, “Mabu keleka: a ega:walo Pa:lisi tanebapi a bilibilinomate iyaiya tetelo bae naoa:no da:pola:nanakoma: Godokono woko osiyodiloma:, wiyasiya a:ma: waloma:tapiate bae naoa:no ka:pola:nanakoa:?”

¹⁵ Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene, ebe tetelo ebena namutupiate soliyomu bailo tepo mibomibago gito ba:ka:pola:nama:na? Ao, modoboa:! Iba:te eba:go soliyomu bae kapimiya kenaoma:na. Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebena kamiyale duliomolo ida:mo magata tete na:pe, nanitabola, ebe tetelo ebena namutupiate ibino tepo temeteme tanaloma: bae naoa:no ka:pola:nama:na. Ebema: numa:la:, me tete ebe la:imano kalakalago bae nao tetela mabu nale la:go bokolinamo.”

Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo

Mak 2.21-22; Luk 5.36-39

¹⁶ Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Lumagite oli kaliku apu tagala kalikuno bolegala:mo a:kowaluomene, mabu kaliku ukula tetelo ebe oli kaliku apute tagala

kaliku kanagiyamidalemene, ebene bolegaleta kawonomoma: keda:mene.

¹⁷ Ega:walo atu gabodo lumagi idite tagala gautu-goeo tama kalila:mo oli da:imi obo akalatemene, mabu oli da:imi obote tagala gautu-goeo tama kalili ka:na:ta:pulaemene, ebene da:imi obote opamo ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi netewate kapiya tetelo ka:kubakubaoma:na:. Me mabuma: iyatawadawate oli da:imi obo olioli tama kalili kapiyamo nalateonakomene, da:imi obo ega:walo kalili iba:te tete geyageyalo wadenomamo ka:pola:nama:.”

*Yu Watodawa Dubute Ya:suko Da:toweomiya
Ebena Buwele Wadekobi Ka:midima:*

Mak 5.21-23; Luk 8.40-42

¹⁸ Ya:sute me tabo iba:tamo eba kiyawau-talo, Yu watodawa dubute ebetamo pete pupamo pokolite na:pegiya, “Naimano buwele ka:ma:nomo a:e, wiyasiya a:ma: pa:wete a:imano koto ebetamo da:powatila:emene ebete a:ene walo ka:kemaigamene.”

*Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyaleta
Ya:sukono Kaliku Dologiya*

Mak 5.24-34; Luk 8.42-48

¹⁹ Ebema: Ya:sute maigate ebe waloma:tapiago ebe kawo dubu ebo waloma:tiya.

²⁰ Ebe tetelo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima ka:ka:liya temetemetete duminami, ebete Ya:sukono walogabo apune pete ebena kaliku ebo pologiya,

²¹ mabu ebete nemalagidiliya, “Nale ebenu ka-liku dologimo, nale wadekobi kolowimamo.”

²² Ya:sute olobigate ebe dumiya ebetamo negiya, “Kamiyale, a:ma: nekalakala! A:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta.” Ebe tetenomolo ebe kamiyaleno temetemete ebo olopoligomiya.

Ya:sute Yu Watodawa Dubuno Buwele A:ene Dadipatiya

Mak 5.35-43; Luk 8.49-56

²³ Ebene Ya:sute Yu watodawa dubuno motamo pete a:e buwele liyaema: bibolo da:moleutiya ebe dubu ega:walo epo bilibilinomo ebo pulamiya, iba:te gowela kawonomago pola:niya.

²⁴ Ebema: ebete ibi nanaliya, “La: bilibilinomo moto gunu na:nemaimiala:. Buwele da:peso ka:eaka:, ebe u watita.” Wiyasiya ibi bilibilinomate ebe nekalakalatiya.

²⁵ Ebe tetelo Ya:sute epo motone palibolete buwelete dekapitani ebe baiamo nopegate ebenu koto da:nelaemiya ebete ebo maigiya.

²⁶ Ebene ebe anoano tanalono tabote ebe opo kawonomamo gito tiya.

Ya:sute Balidi Tamiolame Dubu Netewa Wadekobi Da:midoliya

²⁷ Ya:sute ebe duliyo molo atepate eba tonatolo, balidi tamiolame dubu netewate ebe eba waloma:tanatolo kawonomamo ebo negelapatiya, “Da:ibidikono A:la:mu! A:ma: a na:nilakapoiama:!”

²⁸ Ebene Ya:sute moto gu ida:mo nodolote ebe balidi tamiolame dubate atu motamo da:ka:nodoliya Ya:sute ibi nalateda:liya, “La:

nanitabokobi na:ka:mida:witama, nagodolo elawo bitana la: wadekobi ka:midioletama:?”

Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Iyo, Kawodawa, a:ma:godolo elawo bitana.”

²⁹ Ebe tetelo Ya:sute ibino balida:mo ebena koto eba watiolamelolo iba:tamo negiya, “Mabu la:le na nanitabokobi a:midinimata, ebe mabuma:nale la:imano balidi wadekobi ka:midiolemamo.”

³⁰ Ebene ibino balidite wadekobi dolowiolamiya, Ya:sute ibi kawonomamo analelo iba:tamo negiya, “La: me tanaloma: epo epetapi akoanala:la!”

³¹ wiyasiya iba:te tote ebe opo kawonomamo Ya:sukono tanalo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Tabo Kiyawaoa: Dubu Wadekobi Da:midiya

³² Ebene ebe dubu netewate eba tutalo epo epetapiate dubu idi Ya:sutamamo ebo magatiya, mabu ebe tabo kiyawaoa: kuba uliyanagonola.

³³ Ebe tetelo Ya:sute ebegodone kuba uliyana dalibiya ebete tabo kiyawao ebo wagilimiya, ebema: epo bilibinomate me tanalo umite anoanolo negeliya, “A Isalaela opolo mako tanalo kuminakia!”

³⁴ wiyasiya Pa:lisi tanebapiate negeliya, “Ebete kubakuba uliyanano Kawodawano elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!”

Ya:sute Ebene Nilakapo Epatamo Dawokalimiya

³⁵ Ya:sute Yu epono kawokawo ega:walo egege duliynomolodo da:petonaki, ebe tetelo ebete ibino iyaiya balidi ibilamole motolo ibi eba iyatulamelolo ebete Godokono Kawo Elawodawano

tanalono Wade Tabo iba:tamo ebo kiyawaon-aki, ega:walo ebete ibino iyaiya temetema:gopi wadekobi a:ka:midiolenaki.

³⁶ Ebene egela idilo ebete epo bilibilinomo ulamete ebenu tepo magumulo kawonomamo nilakapoilamiti, mabu iba:te woki bilibilima: ega:walo elawoa:noma: eda:utiya, sipi-goeogoeate ulamedawa:no keba kunu kilukuline eba kunu.

³⁷ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Godokono pali magumulo kono bilibilinomo a:kodakodaiya, wiyasiya tapio wokopi bilibilima:

³⁸ ebema: la: pali namutudawatamo towetowe tabo negelala:, ebete wokopi epetapi pali magumamo kapalibolemene wadewade kono ka:powakalamima:.”

10

*Ya:sute Ebenu 12 Alibolepi Dubu Dekala:miya
Mak 3.13-19; Luk 6.12-16*

¹ Ebe tetelo Ya:sute ebenu 12 waloma:tapi dubu ebetamo ka:la:mite iba:tamo elawo ebo ikalamiya, iba:te epagodone kubakuba uliyana kanalibolema: ega:walo iyaiya temetema:gopi wadekobi ka:nimidiolema:.

² Me Ya:sukono 12 alibolepi dubuno mailola.

Dopo dubu ebe Saimonotela, ebenu mailo idi Pitate, ega:walo ebenu ekawi A:ndulutela.

Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo ebenu ekawi Yoneko.

³ Pilipiko, Batolomuko, Tomasiko, ega:walo Ma:tiyuko, ebe ta:kese uwatedawala.

A:lapiyasikono gudu Ya:imesiko, Ta:diyasiko,
⁴ ega:walo Saimonoko. Me Saimono idi ebe ubila kapela Loma gabamani epago eba gowelalo iba:te ebene Ka:inane opo ebo katepama:

Ega:walo walogabo dubu ebe Keliyota duliyo-
 omolodawa Yudasite, ebete walone tetelo Ya:suko anakapumpi walubiliya.

*Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya
 Mak 6.7-13; Luk 9.1-6*

⁵ Ya:sute me 12 dubu eba alibolelo ibi nanaliya,
 “La: Yua:piatamo akotolama:la:, ega:walo Samaliya opo epatamo akonemaimiala:.

⁶ Wiyasiya la: Isalaela opolo dilukuliona ebe Yu epo kapiyatamo na:tolamiyala:, iba:te tumamo dalatidioliya ebe sipi-goeogoeo keba kunula:ka: eba kunu ilukulina.

⁷ Ebene la: eba tolamelo me tabo kapiyate na:kiyawaonatiyala:, ‘Godokono Kawo Ela-wodawama: eda: tete tatalila.’

⁸ Ega:walo la: ebolo gabugabute dulamena ebe epo wadekobi na:na:midiolenakiyala:, kukulakukulagopi ibi atumu. Ebe atu tetelo a:elaopi a:e magumune nowadipalatenakiyala: ega:walo kubakuba uliyana epagodone nalibolenakiyala:.

“Nanitabola, tete bilibilinomolo Godote ebene wadewade tanalo la:tamo nilakapolo gito ikalamenakota, ebema: modobola la: epetapi atu nilakapo tanalago nowalubilinakiyala:.

9 Ebema: la: eba tolamelo kawokawo mani gatele magumamo akoalomala:, ega:walo egege mani atumu akowatala:.

10 Gabo tetelo la: kapiyakapiya inamabu na:pupuliyala:, epetapi akouwata:la:. Ega:walo la: inamabu alomono ikuwa, agowa pata, ega:walo gaubu atumu akouwata:la:, mabu duliyomolo epate wade wokodawano iyaiya modoboa: tanalo ebolo na:modoboilamelemenakoma:na:.

11 “La: duliyomolo ida:mo nemaimiawete wade okoli lumagi nowadiawete da:numa:ema, ebene motamo nodoloawete ebegodolo nilukula:tepawete walone ebene motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.

12 Ega:walo la: kebe motamo da:nodoloaema, modobola la: ebe moto epatamo nilakapo tabo ma kunu na:negeliyala:, ‘Godokono kalakalate la:godolo nitanamene.’

13 Ebema: ebe moto epate la: kalakalago uwatetate la:imano tabo dolowima:na:, Godokono kalakalate iba:godolo nanitabonomolo kitanamene, wiyasiya iba:te la: uwateta:no, la: nilakapo tabo degelaema ebe tabono nanitabo tanalote ebolo a:kitanamene.

14 Ebene kebe epate la: kalakalago uwateta:no, la: ebe motone o duliyomolone eba tolamelo la:imano agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ibi kiyatulaemene, Godokono tete ebe na:pe ebete ibino tanalo kapanagilamelelaemene.

15 Na la:tamo nani tabo gemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Ege-

lalo ebete me duliynomolo epatamo kuba wiya kawonomamo kikalaemene. Ebe tetelo ebete Sodomomo ega:walo Gomola duliynomolo epatamo* kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, ebete nilakapo idi a:kiyatimene la: uwatea:piyatamo.”

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya

Mak 13.9-13; Luk 21.12-17

¹⁶ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: nolowiala:! La: sipi-goeogoeo keba kunula:ka: eba kunula, nale la: elawoelawo gaagaano taneba magumamo alibolemata. Ebema: piyate la:go gowelaopima: deda:ona, la:le iba:go eba na:pola:nalo modobola la: mulo wokinomago nemalagidiloleniyala:, ega:walo atu tetelo milonomoma: eba eda:olo temeteme lumagi iditamokoikamenakala:.

¹⁷ La: nanisiwale, mabu kubakubapiate la: elawamo uwatetate tabo anagiyamida baiamo kemagatalema:ta, ega:walo Yu epono balidi ibilamole moto gulo iba:te la: pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:tiolema:ta.

¹⁸ Iba:te la: na mabuma: iyaiya kawokawo elawodubuno ololo apuamo elawago demagataletamene, ebe tetelo la: naimano Wade Tabo iba:tamo ega:walo Yua:piatamo ka:kiyawaomamota.

---

* **10:15:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Sodomomo ega:walo Gomola duliynomolo epono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Wagilamole Mabu 18.16-19.29 numiye.

19 Ega:walo iba:te la: tabo anagiyamida ba-iamo demagataletamene, ebe tetelo la:imano gela tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, ma kunu, ‘Na beda: tabo na:kegemo? Ega:walo na tabo keba kunu na:ka:kiyawaomo?’ Tete da:pemene Godote ebenu iyaiya tabono tanalamo la: kowalubilima:ta,

20 mabu la: a:ka:tuwa: a:ka:kiyawaoaema, la:imano Nabiwi Godokono Uliyanate la:do ka:kiyawaomene.

21 “Ebe tetelo naniwite ekawi a:eamo kalibomene, ega:walo atu gabodo ekawite naniwi kanakapuimene. Iyo, dubute ebenu gudu atumu kakamitimene, ega:walo guda:te dowaoite ibino menokobila nabila a:eamo kalibolema:na.

22 Ebene na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo ka:dowaoma:na:, wiyasiya kebe lumagite temeteme magumulo kodakodalo utite uwomuamo da:nemaigamene, Godote ebenu igilo ka:mula:emene.

23 Ebema: iba:te la:tamo temeteme dikalametamene, ebe tetelo la: wiyasiya duliyoumolo ida:mo nalautiyala:. Na la:tamo nani tabo gemo, la: Isalaela opono duliyoumolo bilibilinomolo woko eba nosiyodilolo ebe iyaiya woko opoliyalea:no Epono Naniwite ebo ka:pemaigamene.

24 “Numa:la:, epono umi magumulo sukulu guduno iyatawa tanalote ebenu iyatulamedawano iyatawa kodolina:, ega:walo wokodawano elawote ebenu woko namutudawano elawo kodolinakoa:.

25 Ebema: modobola sukulu gudute ebenu

iyatawa magumulo ebeno iyatulamedawa keba kunula:ka: ebako dawama: na:keda:mene, ega:walo wokodawate ebeno woko magumulo ebeno namutudawa keba kunula:ka: ebako dawama: na:keda:mene. La: nolowiala! Iba:te na moto namutudawa kuba uliyana Biyesibulu mailamo eka:na:miya, ebema: walone iba:te atumu la: naimano ekaki kuba mailonomamo keka:la:ima:ta!”

La: Poko Na:ka:tolema:wenama

Luk 12.4-7

²⁶ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebema: ebe elawoelawo dubu akotolelama:la:. Kebe itiole tanalate da:pola:na walone tetelo Godote kawokalilaemene, ega:walo waminaole tanalate da:pola:na walone epate kulamolema:na:.

²⁷ Ebema: nale idoko tetelo la: da:kiyawaolametanakoma, la:le wiyasiya alo tetelo na:kiyawaolamenakiyala:, ega:walo la:le nagodone gananalo dolowiawenakoma, ebe iyaiya tanaloma: la:imano tabo madodo eba adipatelo epo bilibilinomatamo nawokalilamenakiyala:.

²⁸ La: ape anakapulame iyatawaopi akotolelama:la:. Iba:godolo elawo puliyala epono uliyana anakapulamete Ela Opamo iyalekema:. Wiyasiya la: Godoko kapiya na:tolemenala:, mabu ebegodolo elawo bitana epono ape ega:walo uliyana kapiya tetelo Ela Opamo iyalekema:.

²⁹ Numa:la:, epate netewa piliyo olaola kapiya toea maniamo uwatema: gelanaka, ebe olaolano igilo kawokawoa:, wiyasiya la:imano Nabiwi Godote ebako egege olaola eba malagidilolenalo,

ebete modobo tabo gea:no ibi magumulo idi kapiyate a:ka:emene.

³⁰ Ega:walo nanitabola, la:imano watono eke bilibilinomo Godote iyalo tetelo eka:la:mioliya, iyo, la:imano iyaiya tanalo ebete iyatawanomola.

³¹ Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:onala:. Ebeno nilakapo olaolatamo nanitabonomolo bitana, wiyasiya ebeno nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te ilukulina tetelo bitanamene!”

Epono Ololo Apulo Ya:suko Awokalimi Tanalo

Luk 12.8-9

³² Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kebe lumagite awokala degemene, ‘Na Ya:suko waloma:tadawala,’ na atumu Nabiwi Godokono ololo apulo kegemamo, ‘Me lumagi ebe naimano ekawila.’

³³ Wiyasiya kebe lumagite na iyatawa:ma: degemene, na atumu Godotamo ebe iyatawa:ma: ka:kegemamo.”

Ya:sute Epono Gowela Mabuma: Eda:na

Luk 12.51-53; 14.26-27

³⁴ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: na:kemalagidilawitama nale me opamo milo adaema: pe? Ao, na epatamo milo ikalaema: ka:piya:, na gowelaono gili ikalaema: piyamo.

³⁵ Numa:la:, naimano iyaiya tabono tanaloma: anagiyamida tanalote epo magumulo ka:pemaigamene. Ma kunu anagiyamida tanalote dubu ega:walo ebeno nabiwi ibi magumulo kitanamene, ega:walo buwele ebeno menokago ibi magumulo kitanamene, ega:walo kamiyale ebeno awino menokago ibi magumulo

kitanamene. Iyo, na anagiyamida tanalo epatamo ikalaema: piyamo,

³⁶ ebema: nanitabola, na mabuma: dubuno moto epate eba:go ka:gowelaoma:na:

³⁷ “Ebema: kebe lumagite ebeno nabiwila menokola kawonomamo eba malagidilelo na kela:mo demalagidilonena, ebe lumagite naimano woko osiyodiloma: a:ka:modobomene. Ega:walo kebe lumagite ebeno gudi kawonomamo eba malagidilolenalo na kela:mo demalagidilonena, ebe lumagite naimano woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.

³⁸ Ega:walo kebe lumagite ebeno kewa olo-tolowa agute na waloma:eneano, ebete atumu naimano woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.

³⁹ Ebema: kebe lumagite ebeno kateneno ubi gabodo eba tolo ebeno igilo nagodone damoeda:mene, ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebeno igilo na mabuma: datutimene, ebete nanitabo igilo kelaemene.”

Godogodone Wade Wiya Lawe Tanalo

Mak 9.41

⁴⁰ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kebe lumagite a:ma: kalakalago dowalubitana ebete na walubinina, ega:walo kebe lumagite na dowalubinina ebete na kapiya kowalubinina; ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina.

⁴¹ Ebema: kebe lumagite Godokono woki awokalimidawa kalakalago dowalubina ebete walone Godogodone ebeno woki awokalimidawano wiya ka:nelaemene, ega:walo kebe lumagite tuputupudawa kalakalago

dowalubina ebete atumu tuputupudawano wiya ka:nelaemene.

⁴² Na la:tamo nani tabo gemo, me egegepi magumulo kebe lumagite na waloma:enedawama: deda:na, ebe mabuma: idawate gibagiba obo ebetamo dikaemene, ebete Godogodone delaemene ebe wade wiyate akalatidimene.”

11

Yonete Ebe Waloma:tapi Ya:sutamo Daliboliya Luk 7.18-35

¹ Ebene Ya:sute ebene 12 waloma:tapi iyatula-lame dolopoligiya, ebete ebe duliyomolo atepate Yu epono duliyomolo epetapilo ibi iyatulama:go eba tolo Godokono tabo ebo kiyawaolamenatiya.

² Ebe tetelo Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate idoko motolo eba okolinalo, Kelisote wadewade tanalo dosiyodilolenami ebete ebe tanalo olowiote ebe waloma:tapi ebetamo ebo aliboliya.

³ Ebene ibi netewapiate Ya:sutamo da:pemaimiya iba:te ebe ma kunu paniya, “Yonete pema: degi, a:ma: ebe lumagila:ka: o ale lumagi idi kemakopelenama:?”

⁴ Ebene Ya:sute wiya tabo iba:tamo negiya, “La: toawete la:le kebe tabo kolowiawitama ega:walo kebe tanalo kulama:witama, ebe iyaiya tanalo Yoneko nananala:.

⁵ Balidi tamiopiate balidi a:melea ega:walo agowa tataipiate nowapata:lama! Kukulakukulagopiate wadekobi olowiya ega:walo galo tamiolamepiate nolowia!

A:elaopiate a:ene walo a:kemaimiya ega:walo nigologolo epatamo Godokono Wade Tabote a:pe!

⁶ Ebema: kebe lumagite na nanitabokobi eba midinilo woki netewama: eda:no, ebegodolo Godokono kalakala tanalote bitanamene!”

⁷ Ebene Yonete dupaliboliya ebe dubate eba tolo, Ya:sute Yonekono tanaloma: epatamo ebo kiyawaiya. Ebete negiya, “La: Yonekono tanalo olowiawete bulu opamo da:nemaimiama, beda: tanalo uima: ka:tolama:ima? Pudo kapiya awate gito dadegetiti, ebe uima: ka:tolama:ima?”

⁸ O la: wadewade kaliku pupulio dubu uima: ka:tolama:ima? Ao, la: iyatawalata wadewade kaliku pupuliopiate bulu opolo kilukuliona:, wiyasiya iba:te kawokawo elawodubuno motolo ibino kateneno ubilo ilukuliona!

⁹ Ebema: la: na niatunama:la:, la: beda:ma: ka:tolama:ima? Godokono woki awokalimidawa uima:la:ka:? Iyo, na la:tamo nani tabo gemo, Yonete Godokono woki awokalimipi bilibilinomo odolili.

¹⁰ Nanitabola, Yonekono tanaloma: Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu giya,

‘Nale Kelisokono dopo apuamo
naimano tabo atadawa kapalibomamo,
ebete ebe dopomete
ebeno gabo kosiyodiloma:.’ ”

¹¹ Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la:tamo nani tabo gemo, wagilimi mabune me teta:mo pemaiga me opo kawonomolo dawokalaiya, ebe epo bilibilinomo magumulo Yoneko

kawodawanomoma: eda:na. Wiyasiya me tetene wagilimite Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliynomololo kebe lumagite da:pesonomoma: deda:mene ebete Yoneko nanitabolo kodolimene.

¹² Me tanalo idila. Yoneko tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, elawoelawo dubu ubila Godokono Wade Duliynomolo ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo lawete ebamo ka:nopila:oma:, wiyasiya iba:te a:ka:modoboma:na:.

¹³ La: nolowiala:. Godokono woki awokalimipiate ebene Bukamo dakuloliya ega:walo ebete ebene Totomu Tabo Mosesedo epatamo dikalamiya, ebe wade tabono tanalote iyalo tetelo awokalate, penatete Yoneko teta:mo ebo pemaigi.

¹⁴ Nanitabola, Godote dopamo tabo ma kunu kiyawaiya, ebene woki awokalimidawa Elayako ka:pemene, iyo, Yoneko me ebe lumagila, ebema: modobola la: me tanalo nanitabokobi na:mida:la:.

¹⁵ Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

¹⁶ Ebene Ya:sute negiya, “Na me tete epono tanalo kebe uli tabamo nakawokalimo? Ibi olowame bailo dekalakalauta ebe gudi egege keba kunula:ka: eba kunula. Gudi epetapiate epetapiatamo kegela, epetapiate epetapiatamo kegela, iba:te apaminatenuilo ma kunu wagelena,

¹⁷ ‘Ale soliyomu eba osiyodilolo bibolo da:moleoma: wiyasiya la: ago kemaewea:, ega:walo a a:e lumagi bobamo iyatima: dowagelitama: wiyasiya la: ebe ka:liyama:wita:!’ Iyo, me tete epo eba kunu wagelena, iba:te Godokono wokopiatamo ubia: tabo gelanaka.

18 Numa:la;, Yonete da:pemaigi ebe tetelo ebete elawo da:imi obo ka:ninakia: ega:walo tete epetapilo ebete bae naoa:no lutanaki Godokono woko kosiyodiloma;, ebema: epate negeliya, ‘Ebe kuba uliyanagonola!’

19 Wiyasiya Epono Naniwite da:pemaigi, ebene tanalo iyala. Ebete bae enanako ega:walo elawo da:imi obo a:ninako, ebema: iba:te ma kunu gelanaka, ‘Ebene kuba numa:la;! Ebe tumu goeoma: eda:te bae kawonomamo nanako, ebe elawo da:imi obo ni kawodawala! Ebe ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:pi epetapi ibino namutu-dawala!’ ”

Ebene uwomunomolo Ya:sute iba:tamo negiya, “Godokono wade mulo tanalo dowaloma:tana, ebe epate ibino osiyodilole magumulo ebe mulo nanitabonomolo bawokaliminakoma:na:.”

*Nanitabokobi Midia: Duliyomolo Epono Tanalo
Luk 10.13-15*

20 Ya:sute kebe iyaiya duliyomololo anoano tanalo bilibilinomo dosiyodilolenaki, ebe duliyomolo epate ibino kuba woki iyakobi midilite Godotamo kolobiliya:. Ebe mabuma: Ya:sute ibi kawonomamo ma kunu analiya,

21 “Kolasini duliyomolo, a:ma: kuba wiya kawonomo kelaema:ta! Betasaida duliyomolo, a:ma: ebe atumu! Mabu nale la:godolo anoano tanalo dosiyodilolimo, nale ebakobako woko Taya duliyomololo ega:walo Saidono duliyomololo dopamo nosiyodiloliyataleka;, ebe Yua: epate ibino kubakuba woki iyakobi ba:midiliyana:. Iyo, iba:te ibino kuba osiyodilole

mabuma: tepo temetemema: eda:ote ebe temeteme kawokalima: kubakuba kaliku pupulioite ono tuwaeamo gito bilukuliyana:.

²² Ebema: na la:tamo negemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete Taya duliynomolo epatamo ega:walo Saidono duliynomolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, Kolasini duliynomolo ega:walo Betasaida duliynomolo, ebete la:tamo nilakapo a:kiyatimene!

²³ Ega:walo Kapeniyama duliynomolo, a:imano tanalo ma kunula. A:ma: ubila a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: Godokono Unu Duliynomolamo kadipata:ema:, wiyasiya Godote a:ma: Ela Opamo keba:idiloma:ta! Mabu nale a:ma:godolo anoano tanalo dosiyodilolimo, nale ebakobako woko Sodom duliynomololo nosiyodiloliyataleka:, ebe Yua: epate ibino kubane olobila:ote Godote ibi akanakapulamiyana:.

²⁴ Ebema: na a:ma:tamo negemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete Sodom duliynomolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya Kapeniyama duliynomolo, ebete a:ma:tamo nilakapo a:kiyatimene!”

Ya:sute Tutulo Ilukuli Tanalo Epatamo Dikalamena

Luk 10.21-22

²⁵ Ebe tetelo Ya:sute Godotamo negiya, “Aba, a:ma: me opo kawonomo ega:walo Unu Duliynomolo Namutudawama: eda:nata! Na a:ma:tamo

kalakala tabo gemo, mabu a:ma: me opono kawokawo iyatawapi dubatamo a:imano mulo woki eba waminaolelo iyatawa: epatamo awokalilami-ata.

²⁶ Aba, nanitabola, me tanalote a:imano ubilo pemaigi.”

²⁷ Ebene Ya:sute epatamo negiya, “Naimano Nabiwi Godote tanalo bilibilinomo naimano kotamo alomiya nale kulamenama:, ebema: ebete a:ka:tuwa: iyatawala na ebene Guduno tanalo, lumagi idite iyatawa:. Ega:walo Nabiwino tanalo atumu, lumagi idite iyatawa: wiyasiya na ebene Gudute a:ka:tuwa: iyatawala, ega:walo nale piyatamo Nabiwino tanalo awokalima: ubi diyatimo, ibinomate atumu Nabiwino tanalo ka:kiyatawaoma:na:.

²⁸ “Ebema: la: piyate mibomibo magumulo dilukula:wenama, la: natamo da:pelama:ema nale tutulo okoli tanalo la:tamo kikalaemamota.

²⁹ Numa:la:, netewa kau-goeogoeate woko eba osiyodilutalo, namutudawate ibino abaumu unamo kewa olotolowa iyatlamete iba:te kapimiya ebo ka:toma:na:, ebema: a:ma: atumu, a:ma: ega:walo na, ale kapimiya ba:tonakoma: woko kosiyodilonama:. Ebe tanalo magumulo a:ma: naimano tanalo wadenomamo ma kunu kiyatawama:ta, nale mulo ega:walo milo okolidawama: deda:namo. Ega:walo a:ma: nagodone tutulo okoli kelaema:ta,

³⁰ ebema: nale a:imano abaumu teta:mo diyatimitama, a:ma: ebe kewa olotolowa mibonomoma: a:kegeaemene, ega:walo nale inamabu waguatama: dikametama a:ma: tutuma: kegema:ta.”

12

Wokoa: Talena Egelano Tanalo *Mak 2.23-28; Luk 6.1-5*

¹ Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago kono pali magumudo petolamiya, ebene bae kape tanalote ebe waloma:tapiatamo da:piya, iba:te kono naoma:kapiyakapiya kubakubadopo ebo nowakalamiya.

² Pa:lisi tanebapi epetapiate ebe tanalo umite Ya:sutamo negeliya, “Numa:, a:imano waloma:tapiate wokoa: talena egela adikanalita.”

³ Ebene Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Modobola Godote ebene Bukamo dakuloliya, la: ebe tanalo nemalagidilala:. Da:ibiditam kuba tete da:piya, ebete ebene wapata:lamepiago bae kapete dulamiti, ebene ebete beda: tanalo kosiyodiliyale?”

⁴ Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopiate Godotamo dalomonakiya ebe talena bae ebete ebene wapata:lamepiago a:nenaiya. Ebe tanalo magumulo iba:te aimano totomu tabo adikanaliya, mabu totomu tabote a niyatuamena a bilibilinomate ebe bae nao talenala, Godotamo kalimagono ikameopiate a:ka:tuwa: naonaka. Wiyasiya numa:la:, Da:ibidiate denaiya Godote ebe tanalo kubama:kegiya:.

⁵ Ega:walo Godote ebene Bukamo Mosesedo dakuloliya, me tanalo idi nemalagidilala:. Piyate ebetamo kalimagono ikameopima: deda:ona, iba:te wokoa: talena egelalo ebe amamateno motolo woko dosiyodilonaka, ebe tetelo iba:te ebe

talena egela dadikanalenaka wiyasiya Godote ebe tanalo modoboma: gena.

⁶ “Ebema: nale la:tamo gemo, Godoko Amamateno Motono talena nanitabolo bitana, wiyasiya nagodolo ditana ebe talenano elawote iyaiya talena epetapino elawo nodoilina.

⁷ Godote ebeno Bukalo negena, ‘La: natamo kalimagono inamabu gito akopikanama:la:, na ubia:nola, wiyasiya na ubila la:imano tepo magumulo nilakapo tanalo uima:.’ La: Pa:lisi tanebapiate me tabono magumu niyatawawetaleka:, na waloma:enepiate tuputupu tanalo eba osiyodilolo la: ibi kubakubapima: a:kegelawena;

⁸ mabu nanitabola, na Epono Naniwite wokoa: talena egela namutudawama: eda:namo.”

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midia

Mak 3.1-6; Luk 6.6-11

⁹ Ebene Ya:sute ibi miyapate ibino balidi ibilamole motamo da:nodoliya,

¹⁰ koto apu a:eme dubute ebolo na:luti. Pa:lisi tanebapi epetapiate ebolo da:pola:niya, ibi ubila Ya:suko kubadawama: kegelama:, ebema: iba:te ebe nalatediya, “Wokoa: talena egelalo temetema:godawa wadekobi midima: talena ba:kitanale?”

¹¹ Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “A:imano sipi-goeote talena egelalo damela gugamo da:negamene, a:ma: samamo ebe nowaluba:wete ka:nowagilima:ta, a, nanitabola:ka:?”

¹² La: me tanalo iyatawala, sipi-goeono igilo tanalote kawoma: keda:na: wiyasiya lumagino

igilo ebe kawo tanalonomola. Ebema: aimano totomu tabote talena kiyatiamena: woko: talena egelalo wadewade tanalo osiyodilolema:.”

¹³ Ebe tetelo Ya:sute koto apu a:eme dubutamo negiya, “A:imano koto nuwamida,” ebene ebete koto duwamidiya ebena kotote wadekobi ebo olowiya, apulo wadeno ditameni eba kunu.

¹⁴ Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate dowago tolamete tabo ebo negeliya Ya:suko kanakapuima:.

Godote Ebena Gudu Ya:suko Wade Wokodawama: Deka:miya

¹⁵ Ebe tetelo Ya:sute Pa:lisi tanebapino kuba nopo iyatawate ebete ebe duliyo molo atepate gito tiya, ebene epo bilibilinomate ebena tanalo umite ebe ebo waloma:tiya. Ibi magumulo piyate temetema:go da:pola:niya Ya:sute ibi bilibilinomo wadekobi midiolete,

¹⁶ ibi ma kunu kawiya analiya, “La: naimano tanaloma: epo akoanala:la!”

¹⁷ Ebema: Ya:sukono osiyodilo magumulo Godokono woki awokalimidawa Aisayate degiya, ebe tabono nanitabo tanalote maigiya. Iyalo tetelo ebena tabo kiyawao magumulo Godote ma kunu giya,

¹⁸ “Me naimano wade Wokodawala, nale ebe dopamo eka:miyamo.

Nale ebe nilakapolo eba malagidilonalo ebetamo kawonomamo nekalakalanamo, ebema: nale naimano Wade-talena Uliyana ebe unamo nalibote, ebene ebete iyaiya opo epatamo ibino igilo mula:lalame tanaloma:

tabo ka:kiyawaomene.

19 “Me Wokodawate apaminateui tanalo kiy-
atawanakoa;
ebete naimano tabo eba kiyawaolo
a:kegeatepaomene,
ega:walo epono ololo apulo
ebete tabo madodo unamo akadipatemene.

20 Piyate elawoa:noma: deda:ona
ebete iba:tamo nilakapago ka:tomene,
eba kunu ebete balibali pudo
gito akadikanalemene,
ega:walo wuiki alono mena da:pesoma: deda:na
ebete gito a:ka:egamidamene.

“Nanitabola, naimano Wokodawate
wadewade tanalo eba osiyodilolelo
Tuputupu Okoli tanalote Kubano
wato kikopu kelaemene,

21 ebema: opo bilibilinomono epate
me naimano Wokodawano pe tanalo
makopelena.”

*Ya:suko Ega:walo Biyesibuluko * Ibino Tanalo
Mak 3.20-30; Luk 11.14-23; 12.10*

22 Ebe tetelo epo epetapiate dubu idi Ya:sutamo
magatiya, ebe dubute tabo ka:kiyawaonakia:
ega:walo ebe balidi tamiomela, mabu ebe kuba
uliyagonola. Ebene Ya:sute ebe wadekobi

---

* **12:21:** Biyesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina.

da:midiya, ebete tabo kiyawao wagilimite balidi wadekobi ebo olowiomiya.

²³ Ebema: epo bilibilinomate eba anoanoutalo negelitiya, “Diyala, me dubu Ya:suko da: Da:ibidikono a:la:mu Kelisotela!”

²⁴ Wiyasiya Pa:lisi tanebapiate ibino tabo olowite negeliya, “Ao, ebete kubakuba uliyana Kawodawa Biyesibulukono elawamo alibolenako, Godokono elawamoa!”

²⁵ Ebema: Ya:sute ibino kuba woki iyatawate iba:tamo negiya, “Numa:la:, kapiya duliynomolono epate tetedo dadikanalema:na: ebe duliynomolote ka:kubamene, ega:walo kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na: ebe moto epate a:kilukulinama:na:, ibino motote atumu ka:ka:kubamene.

²⁶ Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebena kubakuba uliyana epagodone akalibola:le, mabu ebete eba kunu dowagelemene ebena woko osiyodilo elawote kolopoligomene.

²⁷ La:le naimano tanaloma: negelamata, ‘Ebate kubakuba uliyana Biyesibulukono elawamo alibolenako.’ Ebe tabo degelaema nanitabola:ka:? Ao, nanitaboa: La:imano tanebapiate kubakuba uliyana dalibolenaka, ebe elawo iba:tamo potele kikalamenakole? Iyo, Godotela, Saitanatea! Ebema: la:imano tanebapino wade osiyodilo tanalote la:imano kuba woki awokalimina.

²⁸ Me tanalo nanitabola, nale kubakuba uliyana Godokono Uliyanano elawamo alibolenakomo, ebema: modobola la: me tanalone kiyatawao-mamota, Godokono Kawo Elawodawano tetete la:tamo ebe a:pe.

29 “Numa:la; Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebete pilolo duwatiya ebe epo ebe ebenu motono inamabula. Ebema: epate mako elawo dubuno motamo odolote ebenu inamabu uwatema: ubi diyatima:na; iba:te dopamo ebe ala:mo matuomeote ebenu ebenu inamabu ebo kuwatema:na.

30 “Nanitabola, kebe lumagite na walubiniana: ebete naimano goweladawama: eda:na, ma kunu ebete epo kapiya baiamo magaelema: nago woko osiyodiloa:na wiyasiya ibi iyaiya alibolenako.

31 Ebema: nale la: analemata, epono iyaiya kuba tanalo bilibilinomo Godote egebolelamete dodolomatili iyatawala, ega:walo kebe lumagite Godoko ubia: tabo degemene, ebe kuba tabono tanalo Godote egebolemete ka:dodomatimene. Wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano osiyodilo tanaloma: kubama: degemene, Godote ebe kuba egebolemete a:ka:dodomatimene.

32 Ebema: kebe lumagite Epono Naniwino tanaloma: odiyobo tabo da:kiyawaomene, Godote ebenu kuba egeboleme iyatawala, wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano woko osiyodilo tanaloma: odiyobo tabo da:kiyawaomene, Godote ebe kuba egebolemete a:ka:dodomatiminamene, uwomua: uwomua: tetelo ebenu kubate bitanamene.”

Kewa Ega:walo Ebenu Da:imi

Luk 6.43-45

33 Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Naimano da:imi keba kunula:ka:? La:le kewa wadenoma: degelawenakoma ebe kewano da:imi wadewadenola, wiyasiya la:le kewa

idi kubanoma: degelawenakoma ebe kewano da:imi kubakubanola. Iyo, nanitabola, la: iyaiya kewano da:imi ibino ololamo dulama:ema la: ebo kiyatawaomamota ibi magumulo kebe da:ima:te naoma: wadewadenoma: keda:onale.

³⁴ Pa:lisi tanebapiala; la: bu kalulata! La:imano tepo magumu kubakubanomoma: eba eda:onalo wade tabo keba kunu na:kegelaema? Gaboa:nola! Mabu lumagino tepo magumulo kebe tanalate ka:pola:nale, ebe tanalate ebena tabo kiyawao tanalodo ka:pemaima:na:.

³⁵ Ebema: wade lumagite ebena tepo magumune wadewade tanalo ba:powaulatelenakomene, wiyasiya kuba lumagino tepo magumulo kubakuba tanalate pola:na, ebema: ebegodone kuba tanalate ba:pemaimionakoma:na:.

³⁶ “Na la:tamo negemo, epate ibino iyaiya kuba tabo da:kiyawaonaka, ebe kuba tabono tanaloma: iba:te Godokono Kawo Egelalo ebena dopo apuamo ka:nemaima:na:, ebena ebete ibino tanalo bilibilinomo eba anagilamelelamelo iba:tamo wiya dikalaemene, ibino taneba magumulo lumagi idite ebe odiyoboma: tabo idi a:kegemene.

³⁷ Ebema: a:ma: nanisiwale! A:ma:le kebe iyaiya tabo ka:kiyawawenaka, walone tetelo Godote ebe tabo bilibilinomo eba anagilamelemelo, ebete a:ma: tuputupudawama: da:begemene o a:ma: kubadawama: da:beka:mitamene.”

Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima:

*Ya:suko Daniya**Mak 8.11-12; Luk 11.29-32*

³⁸ Ebene Pa:lisi tanebapi epetapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi iba:te Ya:suko naniya, “Iyatulamedawa, a ubila a:ma:godolo anoano tanalo idi uima:.”

³⁹ Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, “Kuba osiyodilolepi ega:walo nanitabokobi midia:pi, ibi ubi kawonomola Godokono elawo awokalimino anoano tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi akawokalimene. Nanitabola, ebete ebenu woki awokalimidawa Yaonado dawokalimiya, ebe anoano tanalo kapiya la:tamo ikalamiyata.

⁴⁰ Numa:la:, Yaonate egela netewa-kapiya ega:walo idoko netewa-kapiya kawo namono tepo magumulo okoliti, ebema: ebe atu gabodo Epono Naniwite egela netewa-kapiya ega:walo idoko netewa-kapiya bobo magumulo ka:lutamene.

⁴¹ Ega:walo me tanalo idila. Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo Niniba duliyo molo epate maimiote la: Yu epo kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: epate Yaonakono tabo dolowiya iba:te ibino kubane Godotamo olobiliya. Ebe tetelo ibi ubila Godokono tabo Yaonagodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino elawote Yaonakono elawo nodoliona!

⁴² “Ega:walo Godokono Kawo Egelalo Siba opo epono Kawo Elawo Kamiyaletete maigate la: atumu kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu

ebe Yua: kamiyalete mulu oponomone piya Isalaela opamo Kawo Elawodubu Solomonokono mulo tabo ka:polowioma:. Ebe tetelo ebe ubila Godokono mulo Solomonogodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino mulote Solomonokono mulo nodoliona!”

Kuba Uliyanate Lumagitamo Walo Da:ka:pemene Ebe Tanalo

Luk 11.24-26

⁴³ Ebene Ya:sute negiya, “Kuba uliyanate lumagi idigodone da:nemaigamene, ebe tetelo ebete gagale opamo tote okoli bai idi kowadi-natomene. Wiyasiya ebete wade okoli bai numia:no

⁴⁴ ebe a:ka:tuwa: ebetamo kegemene, ‘Nale datepimo ebe atu okoli baiamo walo ka:ka:tomamo.’ Ebete walo ka:pete ebe okoli motolo idawate okolina:no, wadenomamo moda:midala ega:walo inamabu wadenomamo alomola, ebete ebe moto eba kunu ka:ka:puiimene.

⁴⁵ Ebene ebete walo ka:tote kubakuba uliyana epetapi sebeni kanadabuillite ka:kemagaelemene, iba:te ebe motamo podolote ebolo kilukulinama:. Numa:la:, walone da:pelaema:na: ebe kubakuba uliyanate kawokawo kuba ba:posiyodilolenakoma:na:, dopamo dokolinami ebe kapiya kuba uliyanano okoli eba kunua:. O ebe lumagi niyala! Ebe dopamo kela:mo kubadopola, wiyasiya me tetelo ebete kubanomoma: eda:. Ebema: me teteno

kubakuba epala:, la: nanisiwale, mabu la: ma kunu kowagelemamota!”

*Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebena Ekaki
Mak 3.31-35; Luk 8.19-21*

⁴⁶ Ya:sute epatamo tabo eba kiyawautalo, ebena menoko ega:walo ekaki iba:te pelamete moto niyakabolo pelamota:oniya eba:go tabo ka:pegelama:.

⁴⁷ Ebema: epo magumulo idawate Ya:suko naniya, “Numa:, a:imano menoko ega:walo ekaki iba:te moto niyakabolo ba:pelamota:ona. Ibi ubila a:ma:go tabo kegelaema:.”

⁴⁸ Ya:sute ebe lumagitamo nowamiya, “Naimano menoko potelela:ka:, ega:walo naimano ekaki piyatela:ka:?”

⁴⁹ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi ebena kotamo mida:lamolelo negiya, “Me epo ebe naimano menokobila ega:walo naimano ekakila,

⁵⁰ mabu potele naimano Unu Duliyomolono Nabiwino ubi tanalo dosiyodilomene, ebe lumagi naimano menokola ega:walo naimano ekawila.”

13

*Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi
Mak 4.1-9; Luk 8.4-8*

¹ Ebe atu egelalo Ya:sute moto gune pemaigate, ebete epo iyatulaema: Ga:lili Paka: balalo nokoliti,

² ebena epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebete peamo olote gito okoliya wiyasiya epate damela balalo pelamota:oniya.

³ Ebene ebete iba:tamo tanalo epetapi bilibili-nomo iyatulame oiamo eba awokalilamelu tabo

idi ma kunu giya, “Lumagi idite pali amio bai dosiyodili kono kikopu aminaola:go ebo ti.

⁴ Ebete aminaola:go eba tonatolo kikopu epetapi iba:te gabamo gudiya, ebema: olaolate pelamete ebo penaiya.

⁵ Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebolo damela kawoa:. Ebema: iba:te samonomamo maimiya mabu damela bidobidoa:;

⁶ ebene egelate da:pioli iba:te nalawoiya mabu ibino dolodolo magumamo ka:tolamea:, iyo, iba:te ebema: samonomamo a:elaiya.

⁷ Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago dame-lamo gudiya, ebema: ebe uwagate dapepeiya kono ebo anakapulamiya.

⁸ Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade dame-lamo gudiya, ebema: iba:te apepeote ebo noloiya, epetapi 100 teta:mo, epetapi 60 teta:mo, epetapi 30 teta:mo bilibilinomoma: eda:iya.”

⁹ Ya:sute walo na:kegiya, “Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

*Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Mabu
Mak 4.10-12; Luk 8.9-10*

¹⁰ Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “Beda: mabuma: a:ma: oiamo epo diyatulama:wenaka?”

¹¹ Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono magumu kelawa:ema: nale elawo la:tamo ikalaimata, iyo, ebe tanalono waminaole tanalo la: iyatawaimata. Wiyasiya nale ebe iyatawa tanalo epetapiatamo kikalamea:.

¹² Nanitabola, Godokono tabo olowioma: lumagigodolo wadewade woki da:pola:na, Godote ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo ikameote ebena tepo magumu ketabokaimene. Wiyasiya lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate da:pola:na Godote ebegodone walo ka:kuwatemene.

¹³ Ebe mabuma: nale epo oiamo iyatulame-nakomo, mabu iba:te naimano tabono magumu wadite kuminakoa:, iyo, iba:te olowite atumu kiyatawaonakoa:.

¹⁴ Ebema: Godokono woki awokalimidawa Aisayate ibino tanaloma: degiya ebe tabote nanitaboma: eda:. Ebete iyalo tetelo ma kunu giya,

‘La: tabo bolowinakomata
wiyasiya a:kiyatawaoawenakoma,
iyo, la: magumu bowadinakomata
wiyasiya a:kuma:wenakoma.

¹⁵ Mabu me epono woki alatidiolamiya,
ibi nanitabo tanalo olowima: ubia:nola,
ebema: iba:te galo emopioliya,
ega:walo ibino balidi atumu a:mula:oliya.
Ebema: iba:te ibino balidi mula:olea:noma:
neda:otaleka:,
ibino balidite naimano wade tanalo bula-
mena:,
ega:walo ibino galote nolowiotaleka:,
iba:te ibino tepo magumuno woki
wadenomamo malagidilolete natamo
bolobila:na:,

ebema: na modobola ibi wadekobi midil-
ima:.”

¹⁶ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya,
“Godokono kalakala kawonomo la:godolo bitana,
mabu la: la:imano balida:mo ebeno iyaiya tanalo
wadenomamo nulamenamata! Iyo, la:le la:imano
galamo Godokono nanitabo tanalo wadenomamo
nolowionamata!

¹⁷ Nale la:tamo nani tabo gemo, dopamo
tetelo Godokono woki awokalimipi ega:walo
tuputupu ilukuli epo epetapi, iba:te ubi
kawonomo iyatinamiya la:le dulama:wenama
ebe kawokawo tanalo ulaema:, wiyasiya
iba:te ka:modobiya:, ega:walo ibi ubila la:le
dolowiawenama ebe tanalo kolowioma:,
wiyasiya iba:te ka:modobiya:.”

*Kono Kikopu Aminaowedawano Iyatulame Oino
Magumu*

Mak 4.13-20; Luk 8.11-15

¹⁸ “Ebema: la: kono kikopu aminaola:go da:ti
ebe lumagino oino magumu nolowiala:.

¹⁹ Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
epate ebe tanalono tabo olowite magumu
wadenomamo iyatawaoa:no, ebe tetelo Saitanate
pete ibino tepo magumune ebe tabo walo
ka:ka:puwatelaemene. Mako epo gabamo
da:gudi, ibi ebe kono kikopu keba kunula:ka:
eba kunula.

²⁰ Ega:walo epo epetapiate nokola damelamo
da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono
tabo dolowima:na:, ebe tetenomolo kalakalago
kelaema:na:,

²¹ wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo puliyala. Ebema: iba:te Godokono woko magumulo tete da:pesamo ilukula:tepate, ebene Godokono taboma: temeteme tanalate iba:tamo da:pemaimioma:na: ega:walo epate ibino tanaloma: degelama:na:, iba:te samonomamo kalautioma:na:.

²² Epo epetapi iba:te moemoe uwago damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo kolowima:na:, wiyasiya iba:te inamabu kawonomamo malagidilolena ega:walo ibino ilukuli tanaloma: woki bilibilima: eda:ona. Ebema: ibino tepo magumulo ebakobako woki bilibilinomo ba:polana:na, me wokino tanalate wade tabo eba anakapumilo, ebene iba:te a:ka:noloma:na:.

²³ Wiyasiya epo epetapi iba:te wade damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo olowite wade iyatawa lawete nanitabonomolo ka:noloma:na:, epetapi 100 teta:mo, epetapi 60 teta:mo, epetapi 30 teta:mo ka:noloma:na:.”

Kuba Uwagate Pali Magumulo Demaimiya Ebe Iyatulame Oi

²⁴ Ebene Ya:sute oi idi epo eba iyatulamelo na:kegiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalote ebe dubu idite ebene pali amio bai osiyodilote wade kono kikopu daminaoli eba kunula.

²⁵ Idoko idilo epo bilibilinomate delaoniya, eba:go gowelaodawama: deda:nami ebe dubute penate kuba uwago kikopu pali magumamo pamionate gito toni.

²⁶ Walone tetelo konote apepeote da:noloiya, kuba uwagate maimiote konono dolodolo ebo aupulatoliya,

²⁷ ebene pali namutudawano wokopiate ebetamo pelamete ebe napaniya, ‘A:ma: pali magumamo wadewade kikopu amiata, wiyasiya me kuba uwagate kebene kemaimile?’

²⁸ “Ebate tabo eba wiyalo negi, ‘Ago gowelao-dawa idi, ebete ami.’

“Ebene wokopiate ebe nalatediya, ‘Modobola:ka: a ebe kuba uwago kemagobelemalema:?’

²⁹ “Namutudawate wiyasiya negi, ‘Ao, la:le demagobela:ema, diyala, la: atu tetelo wadewade kono epetapi da:bemagobelema.

³⁰ Ebema: modobola iba:te kapimiya napepeoma:na:, wiyasiya walone nao kono uwate tetelo nale wokopi kanalemamo iba:te dopamo kuba uwago magobelete elamo kiyalekema:, ebene iba:te wadewade nao kono uwatete naimano pali inamabu alomono motamo kapalomoma:na:.’”

Mastada Kikopuno Iyatulame Oi

Mak 4.30-32; Luk 13.18-19

³¹ Ebene Ya:sute oi idi ibi eba iyatulamelo na:kegiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo mastada kikopu keba kunula:ka: eba kunula, iyo, tete idilo dubute me kikopu lawete ebene pali magumamo gito ami.

³² Nanitabola, me opo kawonomolo kewa kikopu kawokawonomo ba:pola:na wiyasiya mastada kikopu ebe da:pesonomola. Wiyasiya

numa:la:, lumagite daimene ebe da:peso kikopute apete kewa bilibilinomo epetapi kodoilimene, ebene olaolate pelamete ebe kewa katomolo ba:pilukulionama:na:.”

Palowa Bae Gamagamaimino Tuwae Inam-abuno Iyatulame Oi

Luk 13.20-21

³³ Ebene Ya:sute oi idi ibi eba iyatulamelo na:kegiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo palowa bae gamagamaimino tuwae inamabu keba kunula:ka: eba kunula. Kamiyale idite modobo palowa lawete gamagamaimino inamabu kela:mo aminalete ebo ewegedi, ebene gamagamaimino inamabute palowa lawenomo eba lawelo palowa baete unamo ebo maigi.”

Ya:sute Epo Oiamo Diyatulamenaki Ebe Tanalono Mabu

Mak 4.33-34

³⁴ Ya:sute me tanalo epo bilibilinomatamo iyatulame oiamo kiyawaonaki, ma kunu ebete tanalo idi iba:tamo iyatulame oia:no ka:kiyawaonakia:.

³⁵ Ebe tanalote emaijiya Godote ebene woki awokalimidawado degiya, ebe tabote nanitaboma: keda:ma:. Ebete iyalo tetelo tabo ma kunu giya,

“Na Godote epatamo tabo kiyawao tetelo iyatulame oiamo kiyawaonakomo.

Iyo, nale me opo dosiyodiliyamo

ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, kebe tanalate waminaole magumulo da:pola:namiya,

na ebe tanalo ma kunu kawokalilaemamo.”

Kuba Uwagate Demaimiya Ebe Iyatulame Oino Magumu

³⁶ Ebene Ya:sute epo bilibilinomo miyapate moto guamo gito nodoliya. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “Kono pali magumulo dapepeiya ebe kuba uwag-ono magumu keba kunula:ka:? A:ma: a niyat-uama:.”

³⁷ Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Wade kono kikopu kebe dubute kaminaolile, ebe Epono Naniwila.

³⁸ Ebema: ebenu pali ebe me opo kawonomola, wadewade kono kikopu ibi Godokono Unu Duli-omolono gudila, ega:walo kuba uwago ibi Saitanakono gudila.

³⁹ Kuba uwago dami ebe Saitanatela, ega:walo nao kono uwate tete ebe me opono uwom-ula, ega:walo nao kono uwatepi ibi Godokono nopopila.

⁴⁰ Ebema: wokopiate kuba uwago magobelete elamo diyalekiya, me opono uwomu eba kunu kitanamene.

⁴¹ Ebe tetelo Epono Naniwite ebenu nopopi kapalibolemene. Ebema: piyate ebenu epago eba ilukulinalo kuba dosiyodilolenaka, nopopiate ibi bilibilinomo puwatete

⁴² kawonomo elate dowadena ebe baiamo gito ka:niyalekema:na:, ebenu iba:te ebolo lalo eba oliomolelo kawonomamo ebo kiimima:na:.

⁴³ Wiyasiya Godokono tuputupu ilukuli guda:godolo ebenu alote kawonomamo ka:pukuilaemene, ibino Nabiwino Unu

Duliyomololo da:pukuilamena eba kunu. Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

Waminaole Manino Iyatulame Oi

⁴⁴ “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ebe lumagite kawo mani ega:walo wadewade inamabu iyalo tetenomolo damelamo dowaminaoliya eba kunula. Walone tetelo ebete ebo a:iya, ebene ulama bilibilinomo da:petoiya lumagi idite damela obobo woko eba osiyodilolo ebe wadewade inamabu ebo ulamiya. Ebe tetelo ebete kalakalago walo kitiolete, ebene ebenu motamo tote ebenu inamabu bilibilinomo maniamo na:midiolete modobo mani ebo nelawiya. Ebene ebe maniamo ebete ebe damela lawete, ebe damela magumulo waminaolelo da:pola:niya ebe wadewade inamabuate ebenoma: ebo eda:iya.”

Wiya Kawo Negegeno Iyatulame Oi

⁴⁵ “Ega:walo Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ebe olowame lumagite wadewade negege inamabu ola:go depata:na eba kunula.

⁴⁶ Egela idilo ebete kapiya negege wadenomo dumi, ebe tetelo ebenu inamabu bilibilinomo maniamo na:midiolete modobo mani nelawete, ebene ebe maniamo ebete ebe wade negege lawete ebenoma: ebo midi.”

Kamauno Iyatulame Oi

⁴⁷ “Ega:walo Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ebe lumagite namo bilibilinomo uwatolema: kamau kolomamo daubi eba kunula.

⁴⁸ Ebene namo bilibilinomate detaiya ebe tetelo wokopiate kamau kolomo balamo anamiyamidate wadewade namo bagowamo eba alomolo kubakuba namo gito iyalekiya.

⁴⁹ Ebema: me opono uwomu eba kunu kitanamene. Ebe tetelo Godokono nopopiate pelamete kuba osiyodilolepi tuputupu ilukuli epagodone powagailite

⁵⁰ kawonomo elate dowadena ebe baiamo gito ka:niyalekema:na:, ebene iba:te ebolo lalo eba oliomolelo kawonomamo ebo kiimima:na:.”

Godokono Kawo Elawodawa Tanalono Magumu Delawiya Ebe Lumagino Tanalo

⁵¹ Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “La: me tanalo bilibilinomo wadenomamo na:kiyatawawenama?”

Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Iyo, a modobola.”

⁵² Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Godokono Totomu iyatulamepi magumulo, potele Godokono Kawo Elawodawa tanalono magumu lawenomo delawi, ebe lumagi kawo moto namutudawa keba kunula:ka: eba kunula. Ebe mulo dubuno motolo kawokawo wadewade inamabuate ba:pola:na, ma kunu tagalatagala inamabu ega:walo olioli inamabu kapimiya ba:pola:mena, ebema: ebete ebenu ubilo ebe iyaiya inamabu epatamo ba:powaulatelenakomene ibi wadenomamo kowalubilinama:.”

Nasalete Duliyomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya

Mak 6.1-6; Luk 4.16-30

⁵³ Ebene Ya:sute ebe iyatulame oi kiyawao dolopoligiya, ebete ebe duliynomolone tote

⁵⁴ ebene okoli duliynomolo Nasaleta:mo walo na:ka:tiya. Ebete epono balidi ibilamole motolo ibi eba iyatulamitalo iba:te anoanolo negelitiya, “Me dubuno mulo iyatulame woki ebete ke-bolo kiyatawile? Ega:walo ebete anoano tanalo pokono elawamo kosiyodilolenale?”

⁵⁵ Ebe kapeneta dubuno gudula, ebene menoko ebe Ma:litela. A iyatawala ebene ekaki Ya:imesiko, Yausepeko, Saimonoko, ega:walo Yudasiko,

⁵⁶ iyo, ebene ekaki buwelemele bilibilinomate ago bilukulina. Ebema: me dubute ebene elawo ega:walo mulo ke-bolo kuwatile?”

⁵⁷ Ebene iba:te ebe ubia:noma: eba eda:utalo Ya:sute ibi nanaliya, “Godokono woki awokalimida-wa epate ebe unamo kadipatema:na:, wiyasiya ebene duliynomolo epo ega:walo ebene moto epo iba:te ebe ubia:noma: beda:onakoma:na:.”

⁵⁸ Ebema: Nasaleta epono nanitabokobi midia:mabuma: Ya:sute ibino duliynomololo anoano tanalo bilibilinomo kosiyodiloliya:, ebete ibino taneba magumulo kapiyakapiyanomo osiyodiloliya.

14

Elodite Yonekono Wato Dotowamidamiya

Mak 6.14-29

¹ Ebe tetelo Ga:lili opono Kawo Elawodubu Elodite Ya:sukono osiyodilole tanalo olowiote,

² ebete ebene opopiatamo negiya, “Me Ya:suko ebe Yonete, epo obamo waduba:midaoledawala.

Ebete a:e magumune emaigi, ebema: me anoano tanalate ebegodone pemaiminaka.”

³⁻⁴ Me tanalo ebe Yonete keba kunu ka:iyale ebe tanalola.

Yonete dopamo eba okolinalo, Elodite ebenu ekawi Pilipikono kamiyale pilolo lawiya, ebe kamiyaleno mailo Elodiyasitela. Me mabuma: Yonete Elodiko kawiya eba analo negiya, “A:ma:le ebe kamiyale lawe modoboa:, kawo kubanomola!” Ebema: Elodite ebenu gowelaopi danaliya, iba:te Yoneko nelawete idoko moto guamo gito peba:idiliya, mabu ebete ebenu ubi iyatiya ebe osiyodilo tanalodo ebete Elodiyasiko kalakalakobi ka:midima:.

⁵ Ebe tetelo Elodite ebe anakapuima: ubi niatiti wiyasiya ebete Yu epo tolelamelo gito atepiya, mabu iba:te Yoneko Godokono woki awokalimidawama: gelanakiya.

⁶ Ebene Elodite dawokaliya, ebe egela malagidilolo ebenu namutupiate eba:go soliyomu bae nautiya. Ebe tetelo Elodiyasikono buwelete ibi bilibilinomono ololo apuamo pete eba pemaitalo, Elodite ebetamo kawonomamo kalakaliti,

⁷ ebema: ebete buweletamo negiya, “Nale Godokono mailamo gemo, a:ma:le beda: tanaloma: ubi diyata:emene nale a:ma:tamo nanitabonomolo kikaemamota!”

⁸ Ebene buwelenu menokote ebe daniya, ebete Eloditamo ma kunu nowamiya, “Na ubila Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano wato kikopu kawatago. Ka:lonomo natamo nikanama:!”

⁹ Ebe tetelo Kawo Elawodubu Elodite ebenu tepo magumulo mibomiboma: ediya, wiyasiya ebete dopamo degiya ebe tabo ebete Godokono mailamo giya soliyomu epono ololo apulo. Ebema: ebete ebenu gowelaodawa idi daniya,

¹⁰ ebe dubute idoko motamo tote Yonekono wato ebo notowamidamiya.

¹¹ Ebene ebete wato kikopu kawatago adaete buweletamo da:pikamiya, wiyasiya ebete ebenu menokotamo gito atiya.

¹² Ebe tetelo Yoneko waloma:tapiate ebenu apenomo pelawete bobo magumamo gito niy-atiya, ebenu iba:te tolamete ebe tanalo Ya:suko ebo naniya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamleni

Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Yon 6.1-14

¹³ Ya:sute ebe tanalo olowite ebe waloma:tapiago pe lawete gito tolamiya, ebete a:ka:tuwa: diyamo: opamo ka:nemaigama:. Wiyasiya epo bilibilinomate ebenu to tanalo dolowiya, iba:te ibino iyaiya duliyaomolone maimiote Ya:suago kanalugoma: damela gaboiya gito tolamiya.

¹⁴ Ebene Ya:sute peago da:nemaigiya, epo bilibilinomo nulamete ibi kawonomamo na:nilakapoilamiya, ebema: ebete damelamo nodolote ibino temetema:gopi wadekobi ebo nimidioliya.

¹⁵ Eba adimonalu ebe waloma:tapiate ebenu tamu pelamenate ebe napananiya, “Me epoa: baila. Tete olopoligo, samamo kidokomene,

ebema: a:ma: ibi nalibola:, iba:te iyaiya duliyo-
molamo tolamolete ibi a:ka:tuwa: ibino bae
ka:nuwateoma:.”

¹⁶ Ya:sute ibi nanaleni, “Ao, iba:te tolamea:no
la:le iba:tamo nao inamabu dopamo nikalam-
ola:la:.”

¹⁷ Iba:te nowaiminiya, “Agodolo paibu bae
ega:walo namo netewa ebenomate pola:na.”

¹⁸ Ya:sute iba:tamo negeni, “Ebe baela namola
natamo nowada:la:.”

¹⁹ Ebene ebete epo uwagolo ilukulima:
danaleni, ebe tetelo ebete paibu bae ega:walo
namo netewa uwatenate, Unu Duliyo-
molamo melelo Godotamo kalakala tabo ebo geni.
Ebene ebete ebe bae wakalamiolenate ebe
waloma:tapiatamo ikalamenate, iba:te epo
bilibilinomatamo gito ikalamoleniya.

²⁰ Ebe tetelo ibi bilibilinomate bae denaoniya
ibino bae kape tanalo ebo olopoligolameni,
ebene Ya:suko waloma:tapiate da:luiliniya ebe
bae apuapuamo 12 bagowo ebe owiyaoleniya.

²¹ Nanitabola, ebe bae 5,000 dubate naoniya
ibino kamiyale guda:go.

Ya:sute Obo Unudo Da:toni
Mak 6.45-52; Yon 6.15-21

²² Ebene ebe tetenomolo Ya:sute epo eba al-
ibolenalo ebe waloma:tapiatamo negeni, “Pe
lawa:wete Ga:lili Paka: apuamo na:na:iwala:la:.”

²³ Ebene ebete epo bilibilinomo alibolenate
ebete damela unamo gito nodoloni Godago
tabo ka:negelanama:. Ebene didokoni Ya:sute
a:ka:tuwa: ebolo okolini.

24 Ebe tetelo waloma:tapiate peago paka: tulituli tetenomodo eba tolamenalo, ulate pe apuamo obiyamidanki, apuamo obiyamidanki, eba kunu wageleni mabu awate ibi nodiyoboleni.

25 Ebema: idoko tetelo egela walo tatalima: eba eda:nalo, Ya:sute obo unudo iba:tamo ebo toni.

26 Wiyasiya ebete obo unudo eba tonatolo, iba:te ebe uminate eba toletoleonalo negelaniya, “Obolote pe!” ebema: iba:te tole kawonomago ebo gelatepaoniya.

27 Ebe tetenomolo Ya:sute ibi nanaleni, “Na Ya:sutela, la: ka:toletoleonala!”

28 Ebene Pitate wiyasiya ebetamo negeni, “Kawodawa, a:ma:lela:ka? A:ma: na nanana:, nale obo unudo a:ma:tamo ka:pema:.”

29 Ya:sute ebene tabo eba wiyanalalo negeni, “Na:pa:!” ebene Pitate pe atepanate obamo a:putinate obo unudo ebetamo ebo toni.

30 Wiyasiya ebete kawo awano ulo ulamenate ebo toletoleni, ebene ebete obamo eba ololunalo Ya:sutamamo kawonomamo negeni, “Kawodawa, a:ma: naimano igilo na:mula:nama:!”

31 Ebe tetenomolo Ya:sute koto uwamidanki Pitako lawenate nanani, “A:imano nanitabokobi midi tanalo kawoa:, da:pesola. Mabu keleka: a:ma:le woki netewama: deda:wa:?”

32 ebene iba:te walo peamo da:koloniya awate ebo olopoligoni.

33 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebe eba amamatenalo negelaniya, “Nanitabola, a:ma: Godokono Gudulata!”

*Ya:sute Genasalete Opolo Temetema:gopi
Wadekobi Da:midiolelaki*

Mak 6.53-56

³⁴ Ebene iba:te duiya tetelo paka: apuamo na:iwalete Genasalete opamo gito nemaimiya.

³⁵ Ebe tetelo epate Ya:sukono tanalo iyatawaote ebe opono duliyoumolo bilibilinomamo tabo nanalibiya, iba:te temetema:gopi ebetamo kemagaelema:

³⁶ Ebema: Ya:sute ebolo eba nokolinalo, temetema:gopiate da:pelamenakiya ebe na:petoweomenakiya iba:te ebenu kaliku kologionama:, ebenu piyate ebenu kaliku dologionakiya iba:te wadekobi ebo olowionakiya.

15

Yu Epono Ewonino Iyatulame Tanalo

Mak 7.1-13

¹ Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ibi epetapiate Yelusalema kawo duliyoumolone pelamete Ya:sutamo na:pegeliya,

² “Mabu keleka: a:ma: waloma:tapiate aimano ewoniate diyatulamenakiya ebe totomu tabo dowakalaminaka? Numa:, iba:te koto uku-laolea:no bae ebo naonaka!”

³ Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: beda: mabuma: ewoniate degelanakiya ebe totomu tabo eba malagidilolenalo, wiyasiya Godokono Totomu Tabo ebe wakalaminamata?”

⁴ Numa:la:, Godote ebenu Bukalo negiya, ‘La:imano menokobila nabila nowalubila:la:,’ ega:walo ebete na:kegiya, ‘Kebe lumagite ebenu

menoko o nabiwino tanaloma: kuba tabo da:kiyawaomene, la:le ebe nanakapumiyala:.’

⁵ Wiyasiya la: me Godokono tabo iyabaiamo alomawete negelanamata, ‘Lumagigodolo da:pola:na menokola nabiwila walubilima:, ebete iba:tamo ikalaema: ubia:noma: deda:mene, kuba:nola. Ebete gito kegemene, ‘Me inamabu talenala, nale Godotamo ikameote me inamabuamo naimano menokola nabiwila a:kowalubilimo.’ ’

⁶ Ma kunu la: magumulo kuba woki lumagite ebeno nabiwi kowalubinakoa:, mabu la: Godokono nani tabo iyabaiamo alomolo wiyasiya la:imano ewoniate degelanakiya la: ebe iyaiya tanalo kapiya osiyodilolenakomata.

⁷ La: mena netewa epolata! Godokono woki awokalimidawa Aisayate la:imano tanaloma: dopamo nanitabonomolo ma kunu egiya,

⁸ ‘Me epate na tabamo amamanatenena, wiyasiya ibino tepo magumuno woki na niyakabolo kapola:na:, mulunomolo ba:na:pola:na.

⁹ Iba:te naimano mailo unamo nadipatena, wiyasiya nanitabo tanalo puliyala, iyo, iba:te me opo epono totomu Godokono Totomunomoma: midilite ebo iy-atulamenaka.’ ”

*Epo Da:kubailamenaka Ebe Iyaiya Tanalo
Mak 7.14-23*

¹⁰ Ebene Ya:sute epo bilibilinomo ebetamo ka:la:mite iba:tamo negiya, “La: me tabo

olowiawete la:imano woki wadenomamo na:tuputupuilama:la:.

¹¹ Nao inamabute lumagino tepo magumamo dopegamene ebe inamabute ebe a:ka:kubaimene, wiyasiya lumagino tabone da:pemaima:na: ebe tanalate ebe ka:kubaima:na:.”

¹² Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:ma: iyatawala:ka:, Pa:lisi tanebapiate a:ma:le degeawa: ebe taboma: na:dowa?”

¹³ Ya:sute wiyasiya negiya, “Naimano Nabiwite Unu Duliyomololo dokolina, ebenu pali magumamo epate a:ka:tuwa: ibino elawamo damion-aka, ebe kewa bilibilinomo ebete dolodolago ka:pemagobelemene, wiyasiya ebete a:ka:tuwa: kebe kewa kamionale, ebe kewanomate belam-ota:onama:na:.

¹⁴ Ebema: la:le Pa:lisi tanebapino tabo akolowiala:, na:miyapiyala: mabu ibi balidi tamio-pila, iba:te epo kubanu iyatulamenaka. Numa:la:, balidi tamio dubute balidi tamio dubu idi gabodo demagatamene iba:te damela gugamo kapimiya ka:na:gudima:na:.”

¹⁵ Ebene Pitate ebe naniya, “A:ma: me tanalono magumu a niyatuama:.”

¹⁶ Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Epetapiate woki wadenomamo ka:tuputupuilamena:, la:atumu.

¹⁷ La: iyatawala:ka:? Nao inamabute lumagi magumamo opegate wapuamo tote ebenu neago ka:penemaigamene,

¹⁸ wiyasiya lumagite ebenu tabamo da:kiyawaomene, ebe tabo ebenu tepo

magumuno woki mabune ka:pemaimioma:na:, ebe iyaiya tabote ebe ebo ka:kubaima:na:.

¹⁹ Numa:la:, lumagino tepo magumune wiyasiya kuba wokino tanalate pemaiminaka, ebene ebe kuba wokine me kawokawo kubate ka:pemaiminaka — lumagi anakapumi tanalo ega:walo inamabu pilo tanalo, buwele pilo tanalo ega:walo lumagi idino kamiyale pilo tanalo, a:da: tabo kiyawao tanalo ega:walo lumagi idino mailo kubaimi tanalo.

²⁰ Iyo, nanitabola! Me kubate pemaimite lumagi ebo ka:kubaima:na:, wiyasiya lumagite koto ukulalea:no bae denamene ebe tanalote ebene woki mabu a:ka:kubaimene.”

*Taya Duliyomolo Kamiyaleno Nanitabokobi
Midi Tanalo*

Mak 7.24-30

²¹ Ebene Ya:sute ebe opo atepate Taya ega:walo Saidono kawokawo duliyomolono opamo gito tiya.

²² Ebe Ka:inane opolo dokolinami, kamiyale idi ebe Yua: lumagila, ebete Ya:sutamo geatepago pete na:pegiya, “Da:ibidikono A:la:mu, na na:nilakapoinama:! Naimano gudu buwele kuba uliyanagonola, ebema: ebete kawo temeteme iyatawana!”

²³ Wiyasiya Ya:sute ebe kamiyaleno tabo ka:wiya:, ebema: ebe waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:ma: me kamiyale iyabaiamo naliba, mabu ebe ago depaita gowela kawonomo osiyodiluta.”

²⁴ Ebema: Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Isalaela epo magumulo dalatidioliya, Godote

na ebe sipi-goeogoeo kapiya olema: paliboniya, iyaiya opo epatamoa:.”

²⁵ Ebene ebe Yua: kamiyalete ebena tabo olowite ebetamo walo ka:pete ebena agowa mabuamo pa:tuduwatalo na:pegiya “Kawodawa, a:ma: na nowalubina:.”

²⁶ Ebema: Ya:sute ebena tabo eba wiyalo negiya, “Mabu keleka: nale a:ma: owalubima: degeawita? Modoboa: epate gudino bae epetapi-atamo gito ikalaema:, mabu ebe osiyodilo tanalo ebe gaagaatamo ikalame tanalo keba kunula:ka: eba kunula.”

²⁷ Kamiyalete Ya:sutamo negiya, “Iyo, a:ma:le degeawa: nanitabola, wiyasiya kawo dubu idino bae nao patapatane opamo da:penigudinaka, ebe bae apuapu gaagaate nao modobola!”

²⁸ Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, a:ma:godolo nanitabokobi midi tanalo kawonomo bitana, ebema: a:ma:le ubi diyata:wita, na ebe tanalo nanitabolo kosiyodilomamo.” Nanitabola, ebe tetenomolo ebe kamiyaleno buwelete wadekobi ebo olowiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midoliya

²⁹ Ebene Ya:sute ebe opo atepate Ga:lili Paka: balado petote damela unamo nodolote gito nokoliya.

³⁰ Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sutamo eba pelamelo iba:te ibino temetema:gopi ebetamo ebo magaeliya, ma kunu iba:te agowa kubakubapi, balidi tamiopi, tabo kiyawaoa:pi, ega:walo iyaiya gabugabuagopi

epetapi bilibilinomo Ya:sutamo magaelete ebena agowa mabuamo da:powadilatoliya, ebete ibi wadekobi ebo midioliya.

³¹ Ebene epate kawonomamo anoanoiya mabu iba:te ibino balida:mo me iyaiya tanalo ulamiya, tabo kiyawaoa:piate tabo a:kiyawaiya, agowa kubakubapiate owapata:lamiya, ega:walo balidi tamio:piate balidi a:meleiya. Ebema: ebe tetelo Godote Isalaela epo dowalubilinako, iba:te ebena mailo unamo ebo adipatiya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Walo Da:kikalamoliya

Mak 8.1-10

³² Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mita ibi nanaliya, “Na me epo na:nilakapoilamitamamo, mabu iba:te nago netewa-kapiya egela dilukulinatiya ibino bae olopoligolami. Na ubia:nola ibi baea:no ibino iyaiya duliyo:molamo gito alibolema: Diyala, iba:te gabo tetelo elawoa:noma: da:ba:neda:oma:na.”

³³ Ebe waloma:tapiate ebetamo negeliya, “Me baea: opola. Ale me epo bilibilinomatamo bae ikalamole modoboa:.”

³⁴ Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “La:godolo kebalata baete ka:pola:nale?”

Iba:te negeliya, “Sebeni bae ega:walo namo egege kapiyakapiyate pola:na.”

³⁵ Ebene Ya:sute epo opamo ilukulima: danaliya,

³⁶ ebe tetelo ebete ebe sebeni bae apuapu ega:walo namo uwatete Godotamo kalakala tabo ebo giya, ebena ebete wakalamiolete ebe

waloma:tapiatamo gito ikalamiya iba:te epatamo kikalamolema:

³⁷⁻³⁸ Ebe tetelo piyate ebe bae denaiya ibino bae kape tanalo gito olopoligolamiya. Nanitabola, ebe bae 4,000 dubate naiya ibino kamiyale guda:go, ebene da:luiliya ebe bae apuapuamo Ya:suko waloma:tapiate sebeni bagowo ebe owiyaoliya.

³⁹ Ebene Ya:sute ebe epo ibino iyaiya duli-omolamo daliboliya, ebe tetelo ebete peamo olote Magadana opamo gito tiya.

16

*Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima:
Ya:suko Walo Dakaniya*

Mak 8.11-13; Luk 12.54-56

¹ Ebene Pa:lisi tanebapi epetapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi iba:te ubi iyatiya Ya:sutamo pelamete ebe kuba gabamo ka:powabuga:tama:. Iba:te ebe ma kunu paniya, “A:ma:godolo Godokono elawo ditana, ebe tanalo awokalima: anoano tanalo idi atamo nosiyodila.”

² Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, “Egelate eba niwisigalo egela unu kalimakalimama: da:neda:mene, la: ebe tanalo uma:wete kegelamamota, ‘Dumutu egela wadenomamo ka:powalomene.’”

³ Ega:walo tete idilo egelate eba waloutalo la: ulama bubu dulama:ema la: kegelamamota, ‘Me egelate ka:kubamene.’ Iyo, la: tobolo ununo iyaiya tanalo ulamole iyatawalata, wiyasiya me tetelo Godote la: magumulo dosiyodilolena ebe

iyaiya tanalono magumu la: wadenomamo kiy-
atawawena:

⁴ Kuba osiyodilolepi ega:walo nanitabokobi midia:pi, ibi ubi kawonomola Godokono elawo awokalimino anoano tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi iba:tamo akawokalimene. Nanitabola, ebete Yaonado dawokalimiya ebe anoano tanalo kapiya la:tamo ikalamiyata.” *

Ebe tetelo Ya:sute ibi miyapate gito tiya.

*Pa:lisi Tanebapi Ega:walo Sa:diyusi Tanebapi
Ibino Amama Tanalo*

Mak 8.14-21

⁵ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Ga:lili Paka: apuamo da:na:iwaliya, ebe tetelo iba:te bae uwate tanalo na:dodomatiya.

⁶ Ya:sute iba:tamo negiya, “La: wadenomamo nolowiala:. Palowa baete a:ka:tuwa: unamo demaiga, Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi ibino amama tanalo eba kunula. Eiye, mako tanalote la:tamo akopemaigala:!”

⁷ Ebema: iba:te ibino taneba magumulo tabo ma kunu geliya, “Ebete atamo me tabo nege mabu ale bae kowadaea:.”

⁸ Wiyasiya iba:te tabo degelitiya Ya:sute iy-
atawate negiya, “La:imano nanitabokobi mid

---

* **16:4:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niy-
atawa, Yaonako Godokono woki awokalimidawa idila, ebete Godokono tabo Niniba duliyo molo e patamo atiya. Yaonate ebe Yua:piatamo nemaiga:no, dopamo gabo tetelo kawo olalatite ebetamo nemaigiya, ma kunu namo kawonomote ebe gito alopogiya. Ebene Yaonate netewa-kapiya egelalo namono tepo magumulo okolitate, ebe tetelo Godote ebe nilakapoimilo kawo anoano tanalo eba osiyodilolo ebenu igilo ebo mula:miya. Ya:sute ebe anoano tanaloma: kiyawaiya Pa:lisi tanebapiatamo.

tanalo kawokawoa:. La:le baea:no pola:na tabo beda:ma: kegelawitama?

⁹ Keleka: mabu la:le naimano nanitabo tanalo wadenomamo kuma:wena:? Nale adimo idilo paibu bae 5,000 dubatamo dowakalamiolenimo, me tanaloma: la:godolo woki ba:kitanale? Ebe tetelo la: kebalata bagowo kowiyaola:wenima?

¹⁰ Ega:walo egela idilo nale sebeni bae 4,000 dubatamo da:kowakalamiolenimo, ebe tetelo la: kebalata bagowo kowiyaola:ima?

¹¹ La: beda: mabuma: naimano tanalo wadenomamo kemalagidilawena:? Nale la:imano bae nao tanaloma: kegea:. La: nanisiwale, Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi ibino amama tanalote la:tamo akopemaigala:!”

¹² Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebena tabo magumu wadenomamo ma kunu lawiya, Ya:sute palowa bae unamo maiga tabo danaliya, ebete Pa:lisi tanebapino amama iyatulame tanaloma: giya. Ebe ubia:nola ebe kubate ebe waloma:tapiatamo pemaigama:.

Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya

Mak 8.27-30; Luk 9.18-21

¹³ Ebene Ya:sute Sisaliya-Pilipai opamo da:nemaigiya ebete ebena waloma:tapi ebo nalateda:liya, “Na Epono Naniwi iba:te poma: kegelanake?”

¹⁴ Iba:te negeliya, “Epetapiate a:ma: Yoneko obamo waduba:midaoledawama: gelanaka, epetapiate a:ma: Elayama: gelanaka, epetapiate a:ma: Yelemayama: gelanaka, ega:walo

epetapiate a:ma: Godokono woki awokalimidawa idima: gelanaka.”

¹⁵ Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma: ka:midina:wenama?”

¹⁶ Saimono Pitate tabo eba wiyalo negiya, “A:ma: Kelisotela, iyo, a:ma: Igilo Godono Gudu-lata!”

¹⁷ Ebene Ya:sute ebetamo nowamiya, “Saimono, Yonekono gudu, a:ma: kawonomamo nekalakala! Mabu me tabo lumagi idite a:ma: kiyatumita:, a:ma: naimano Unu Duliyomolono Nabiwite iyatumiata.

¹⁸ Na a:ma:tamo ma kunu gemo, ‘A:ma: Pitate, naimano nokolalata.† Nanitabola, nale me nokola unamo naimano sosi ketemamo, ebema: Saitanakono a:e tanalote ebe sosi kubaimima: a:ka:modobomene.

¹⁹ Numa:, nale Kawo Elawodawa Godokono iyaiya ki a:ma:tamo kikameomamota. Ebema: a:ma:le Saitanako kodiyoabaema: me opolo kebe gigiyu me kiamo demopiaemene, Godokono Unu Duliyomololo atu mopi tanalote ka:nitanamene, ega:walo a:ma:le lumagino igilo ka:mula:ma:ema: me opolo kebe gigiyu me kiamo da:iyamidaemene, Unu Duliyomololo atu a:iyamida tanalote ka:nitanamene.’”

²⁰ Ebene Ya:sute ebena waloma:tapi kawonomamo ma kunu analiya, “Nale Kelisoma: nanitabolo deda:namo, la:le me tanalo epetapi akokiyawaolama:la:!”

---

† **16:18:** Pita mailono magumu nitana ‘Nokolala.’

*Ya:sute Ebene A:e Tanaloma: Dopamo Degiya
Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27*

21 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi iyatulame ma kunu wagilimiya, “Nale Yelusalema kawo duliyoumolamo tote epagodone kawokawo temeteme ebo ka:nuwatemamo, Godokono ubila. Ebene Godotamo kalimagono ikameopino wawatowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:te na kanakapunaema:na:, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote na a:ene kadipananemene.”

22 Ebene Pitate Ya:suko waloma:tapi epetapiagodone kela:mo magatate ebe kawiya ma kunu naniya, “Kawodawa, me kubate a:ma:tamo akopemaigala:, modobola Godote nodiyobamene!”

23 Ebene Ya:sute olobigate Pitatamo negiya, “Pita, a:ma: Saitanako keba kunula:ka: eba kunula! Na natepana:! A:ma:le naimano agowa ukamidawama: editata mabu a:imano woki Godotamo kiyata:wita:, a:ma: epono wokilo okolinata!”

24 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “Kebe lumagite na waloma:enema: ubi diyatimene, dopamo ebete ebene tanalo dodolomatilite ebene kewa olotolowa agute na ebo nowaloma:enemene.

25 Nanitabola, kebe lumagite ebene igilo nagodone damoeda:mene ebene igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebene igilo na mabuma: datutimene ebete nanitabo igilo ebo ka:nuimene.

²⁶ Ebema: lumagite opono inamabu bilibili-nomo uwatenomo eba uwatelo, ebenu igilo datu-timene ebe lumagino wiya keleka? Ebete ebenu igilo walo ka:kelaema: beda: inamabu na:kikaemene? Gabo puliyala, kitana:

²⁷ Nanitabola, Epono Naniwite ebenu wade-talena nopopiago ega:walo Nabiwi Godokono elawo alonomago ka:pemene. Ebe tetelo ebete epono tanalo eba anagilamelelamelelo ibino mod-obo woko wiya nanitabolo kikalaemene.

²⁸ Na la:tamo nani tabo gemo, me tetelo dilukuliona ibi epetapiate Epono Naniwi ebenu Kawo Elawodawano elawago da:pemene, ebe kawo tanalo dopamo umite walone ebo ka:elaoma:na.”

17

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya

Mak 9.2-13; Luk 9.28-36

¹ Ebene sikisi egela dolopoligiya Ya:sute Pitako, Ya:imesiko, ega:walo ebenu ekawi Yoneko, ibi-nomo magataliya damela ununomo ida:mo.

² Ebe tetelo ebe waloma:tapino dopo apulo Ya:sukono apete iyama: ediya, ebenu ebenu ololote egelano pukuilame keba kunula:ka: ebakonoma: eba eda:lo, ebenu pupuliono inamabuate atumu keyakeyanomoma: eda:omiya.

³ Ebene waloma:tapino ololo apuamo Moseseke ega:walo Elayako iba:te pemaimite Ya:suago tabo ebo gelitiya.

⁴ Ebe tetelo Pitate Ya:sutamō negiya, “Kawodawa, ale malo da:pola:nama:, kalakala kawonomola. A:ma: ubi diyata:emene, nale nupunupu netewa-kapiya ketemotemamo, idi a:imanola, idi Mosesekonola, idi Elayakonola.”

⁵ Pitate ebe tabo eba kiyawautalo, ebe tetenomolo pukuilame tema iyanomote pete ibi gito panalopamidaliya, ebene tema magumune tabote ma kunu piya, “Me naimano kapiya Gudunomola, na ebetamo nekalakalitamo. La: ebene tabo nolowiala:.”

⁶ Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowite kawonomamo eba toletoleolo opamo ebo gudiya,

⁷ wiyasiya Ya:sute pete ibi eba pologiolelo na:pegiya, “Nemaimiala:, akotoletoleala!”

⁸ Ebe tetelo iba:te balidi da:meleiya lumagi idi kumiya:, Ya:suko kapiyate ebolo utiti.

⁹ Iba:te unu damelane eba piwitiolo Ya:sute ibi napanaliya, “La:le kebe anoano tanalo kuma:ema, ebe tanalo me tetelo epetapi akoanala:la:, wiyasiya Godote na Epono Naniwi a:ene walo dakadipanatenemene epo ebo kanalemamota.”

¹⁰ Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalate-diya, “Mabu keleka: Godokono Totomu iyat-ulamepiate degelanaka, Elayate dopamo pete, ebene walogabo apune Kelisote ka:pemene?”

¹¹ Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Nanitabola, Elayako dopamo pete tanalo bilibilinomo ka:pa:tuputupuilaemene.

¹² Na la:tamo negemo, Elayako epatamo iyalo a:pi wiyasiya iba:te ebene tanalo kiyatawaoa:,

ebene iba:te ibino ubilo kawokawo kuba ebetamo osiyodilolenakiya. Ebema: la: niyatawala:, Epono Naniwite atumu iba:godone kawokawo temeteme nanitabolo kuwatemene.”

¹³ Ebene ebe waloma:tapiate ebe tabono magumu wadenomamo ma kunu lawiya, Ya:sute Yoneko obamo waduba:midaoledawano tanaloma: ge.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi Da:midiya

Mak 9.14-29; Luk 9.37-43

¹⁴ Ebe tetelo iba:te epo epetapiatamo da:pemaimiya, dubu idite Ya:sutamo pete pupamo pokolite

¹⁵ na:pegiya, “Kawodawa, a:ma: naimano koi na:nilakapoima! Mabu ebe ea: tanalote lawe-nako, ebema: tete epetapilo ebe elamo bega, obamo bega, eba kunu wagelena.

¹⁶ Nale ebe a:ma: waloma:tapiatamo demagaeakamo, wiyasiya iba:godolo elawo puliyala ebe wadekobi ka:midima:.”

¹⁷ Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Eiye, la: nanitabokobi midia: kubakuba epolata! La:le natamo mibo ikanamenamata, ebema: na ubia:nola tete geyageyalo la:go okolinama! La: koi natamo nemaga:la!”

¹⁸ Ebene Ya:sute kuba uliyana kawiya daniya ebete koi magumune gito nemaigiya, ebe tetenomolo koite wadekobi ebo olowiya.

¹⁹ Ebene epo epetapino pola:na: tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “Mabu keleka: ale kuba uliyana aliboma: ka:modobaka?”

20 Ebete iba:tamo negiya, “Ebe mabu ma kunu bitana, la:imano nanitabokobi midi tanalote depesoma: eda:ona. Na la:tamo nani tabo gemo, mastada kikopu kawoa:, da:pesonomola. Wiyasiya la:imano nanitabokobi midi tanalote makonoma: deda:mene, la:imano elawote modoboma: eba eda:lo me damelatamo kegelamamota, ‘A:ma: mene ebamo na:toatepa!’ ebene damelate la:imano tabamo ka:tuduwatamene. Me tabo nanitabola, la:godolo nanitabokobi midi tanalo eba itanalo osiyodiloa: tanalo idite a:kitanamene, iyo, kodakoda tanalote modobonomoma: keda:mene.

21 Ebema: la:le la:imano ilukuli magumulo tete epetapilo bae naoa:no eba pola:nalo Godago tabo degelawenakoma, la:le elawo ebo kelaemamota mako kuba uliyana aliboma:.”*

*Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Mak 9.30-32; Luk 9.43-45*

22 Tete idilo Ya:suko waloma:tapiate Ga:lili opolo kapiyama: walo da:kediya, ebete iba:tamo negiya, “Godote Epono Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene,

23 ebene iba:te ebe kanakapuima:na:, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:ene walo kakadipatemene.”

Ebema: Ya:suko waloma:tapiate ebeno tabo olowite tepo temeteme kawonomo ebo lawiya.

---

* **17:21:** Ma:t 17.21 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

Godokono Motono Ka:pita:isin Wiya† Alomo Tanalo

²⁴ Ya:suko waloma:tapiate Kapeniyama duliyo-
omolamo da:pelamiya, ebe tetelo dubu epetapi-
ate Pitatamo pemaimiya Godoko Amamateno Iya
Motono ka:pita:isin wiya uwatema:. Iba:te tabo
ma kunu pegeliya, “La:imano iyatulamedawate
Godokono Motono ta:kese mani a:kiyatinakole?”

²⁵ Pitate negiya, “Iyo, iyatinako.”

Ebene Pitate motamo da:nodoliya ebete tabo
gea:no dopamo Ya:sute ebe naniya, “Saimono,
a:imano woki keba kunula:ka:? Me opono ka-
wokawo elawodubatamo ta:kese mani piyate
kalomonake? Atu opo epatela:ka: o kapela
epatela:ka:?”

²⁶ Pitate ebena tabo eba wiyalo negiya, “Kapela
epate a:ka:tuwa: alomonaka.”

Ya:sute negiya, “Iyo, nanitabola, atu opo
epate gabamariatamo ta:kese mani kalomona:
Numa:la:, a Yu epo me Isalaela opono
gudila, ebema: mabu keleka: ale Godokono
Motono wokopiatamo ka:pita:isin mani
dikalamenakoma:? Mabu kitana:.”

²⁷ Wiyasiya na iba:tamo temeteme ikalaema:
ubia:nola, ebema: a:ma: Ga:lili Paka:mo
toawete tуди nanawotalama:. Dopamo
dapalimene ebe namo lawa:wete ebena tabo
a:na:ma:midama:wete kapiya siliba mani ebo
numiye, ebene a:ma: ebe mani lawa:wete
Godokono Motono wokopiatamo na:nikalamiye,

---

† **17:23:** Me ka:pita:isin wiya alomo tanalo ma kunula. Yu epo magumulo dubu bilibilinamate ulama bilibilinomolo me mani alomonakiya Godoko Amamateno Iya Moto kosiyodiloma:.

a:imano ega:walo naimano ka:pita:isin wiya tanaloma.”

18

Kawodawama: Potele Na:keda:mene

Mak 9.33-37; Luk 9.46-48

¹ Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate pelamete ebe napaniya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliynomololo kawodawama: potele na:keda:mene?”

² Ebene ebete gudu da:peso ebetamo ka:mite ibino tetenomamo adipite

³ negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, la:le la:imano amama woki iyakobi midila:wete gudi egege keba kunula:ka: ebakonoma: neda:iyala:, mabu la: eba kunu wagelea:no Godokono Kawo Elawodawano duliynomolamo a:ka:nopila:oaema.

⁴ Nanitabola, kebe lumagite mako gudu da:pesomu ebe a:ka:tuwa: ebe opamo diyatimene, ebete Godokono Kawo Elawodawano duliynomololo kawodawama: ka:neda:mene,

⁵ ega:walo kebe lumagite naimano mailamo mako gudu da:peso kalakalago dowalubina ebete na atumu na:kowalubinina.”

Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanalo

Mak 9.42-48; Luk 17.1-2

⁶ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebema: da:peso gudute na nanitabokobi eba midininalo, kebe lumagite ebe kuba gabamo dowabuga:tana, modobola epate ebe lawete ebenu kuwokoba:mo kawo nokolanomo ma:midaomete kewa: kolomamo neba:idiloma:na: ebete kulukulu obamo kololuma.

⁷ La: nolowiala:, me opote kubanomo ka:kubamene! Nanitabola, Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalate epatamo kemaimioma:na:, wiyasiya kebe lumagigodone mako kuba tanalote demaigamene, Godote ebetamo kuba wiya kawonomo kikaemene!

⁸ “Ega:walo a:imano kotote o agowate a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, modobola a:ma: itamidawete iyabaiamo neba:idila! Modobola a:ma:le kapiya kotago o kapiya agowago Godokono Igilo Duliynomolamo nopegama:, kubala koto netewago ega:walo agowa netewago Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:. Nanitabola, ebe duliynomololo elate uwomua: tetelo nowaena.

⁹ Ega:walo a:imano balidite a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, modobola a:ma: magoba:wete iyabaiamo neba:idila. Modobola a:ma:le balidi kapiyago Godokono Igilo Duliynomolamo nopegama:, kubala balidi netewago Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:.”

*Sipi-goeote Dalatidi Ebe Iyatulame Oi
Luk 15.3-7*

¹⁰ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la:tamo negemo, Godote egege gudi kawonomamo eba malagidilolelo ebete ebeno nopopi iba:tamo palibolenako ibi ka:pa:buiyalatelema:. Ebema: la: nanisiwale, la: mako gudu da:peso ubia:noma: eda:wete la:imano tabamo ebe akokubaima:la:.”

¹¹ Ega:walo me tanalo idila. Piyate kuba osiyodilole magumulo dalatidiolena, na Epono Naniwite ebe epono igilo mula:lelaema: piyamo.*

¹² “Ebema: la: me tanalo keba kunu na:kemalagidilaema? Dubu idi ebene 100 sipi-goeogoeate da:pola:mena, ebene kapiyate dalatidimene ebete beda: tanalo na:kosiyodilomene? Iyo, ebete 99 sipi-goeogoeo wade uwago opolo miyapate, ebete unuunu damelamo walo ka:nodolote dalatidi ebe sipi-goeo ka:nowadimene.

¹³ Nale la:tamo nani tabo gemo, ebe dubuno kalakalate bitana alatidiolea: 99 sipi-goeogoeo epetapiatamo, wiyasiya ebete dalatidi ebe sipi-goeo da:nuimene ebene kalakalate kawonomoma: keda:mene. Nanitabola, kalakala beda: kawonomola:ka:!

¹⁴ Ebema: la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi atumu ubia:nola mako gudu da:peso kapiyate alatidima:.”

A:ma:tamo Kuba Dosiyodilolena Ebe Dawano Tanalo

¹⁵ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “A:imano naniwite a:ma:tamo kuba tanalo dosiyodilomene, a:ma: diya gabodo towawete ebene kuba tanalo ebe na:niyatuma:. Ebene ebete a:imano tabo nanitabonomolo dolowimene, modobola a:ma: eba:go walo namutudawama: na:kediya:.

¹⁶ Wiyasiya ebete a:imano tabo olowia:noma: deda:mene, ebe tetelo a:ma: walubima: a:ma:le

---

* **18:11:** Mat 18.11 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebene buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

kapiya o netewa epo epetapi na:nuwatiye, ebene la: naniwitamo palo tolama:wete atu tabo kawiya dananaema, ebete ebe tetelo la:imano tabo nanitaboma: ka:midimene.

¹⁷ Wiyasiya ebete la:imano tabo olowia:noma: walo da:keda:mene, la:le ebene tanalo sosi epatamo nanawokalimiyala:, ebene ebete sosi epo bilibilinomono tabo olowia:noma: deda:mene, modobola, nitanamene. Ebe tetelo la:le ebe nanitabokobi midia:dawa keba kunula:ka: ega:walo mani pilo dubu keba kunula:ka: ebako lumagima: mida:wete eba:go kapiyama: walo akoeda:oala.”

Matuolamole Ega:walo Palamiole Tanalo

¹⁸ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, la: Saitanakono tanalo kodiy-obaema: ebe keba kunu dematuomeaema, ebe matuomeo tanalote Godokono Unu Duliyomololo eba kunu ka:nitanamene, ega:walo lumagino igilo ka:mula:ema: la: kebe tanalo me opolo depamiaema, ebe atu tanalote Unu Duliyomololo pami eba kunu ka:nitanamene.

¹⁹ Ebema: nale la:tamo tanalo idi na:kegemo, la: nanitabokobi midipi netewate woki kapiyama: eda:wete naimano Unu Duliyomolono Nabiwi toweomelo ebete tanalo idi matuomeoma: danaema, nanitabola, ebete la:imano tabo olowite eba kunu kosiyodilomene.

²⁰ Mabuwawa netewa o netewa-kapiya nanitabokobi midipiate woki kapiyago eba pola:nalo, iba:te naimano mailo deka:ima:na: nale ebolo iba:go nanitabolo ka:lutamo.”

Lumagino Kuba Dodomatimi Ubia:noma: Dedi Ebe Wokodawano Iyatulame Oi

²¹ Ebe tetelo Pitate Ya:sutamo pete na:pegiya, “Kawodawa, naimano ekawi natamo kuba dosiy-odilolenako na ebena kuba kebako teta:mo na:ka:dodolomatilimo? Sebeni teta:mo mod-obola:ka:?”

²² Ya:sute ebetamo nowamiya, “Na a:ma:tamo negemo, sebeni teta:moa:. Ao, modobola a:ma:le a:imano okolina tetelo ma kunu 77 teta:mo ebena kuba egebolema:wete na:dodolomatiliminakiye.”

²³ Ebene ebete tabo moga:melo negiya, “La: numa:la:, Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo me oino magumu keba kunula:ka: eba kunula. Opo idino Kawo Elawodubute ebena kawokawo mani eba ka:la:miolelo ebena woki nitameni ebena wokopino nanitabokobi midi tanalo ka:pulamelelaema:. Ebene ebete ebena woki ma kunu iyatiya, wokopi magumulo piyate ebegodone walubi mani gito duwata:digiya ibino tanalo ka:tuputupuilaema:.”

²⁴ Ebene ebete mani ka:la:miole dowagilimi, ebe tetelo epetapiate ebetamo dopo wokodawa magariya, ebe dubute teni taoseni kawokawo mani ebegodone dopamo gito uwata:digi.

²⁵ Mabu ebete ebe mani wiyama: ebegodolo gabote kitania:, ebema: Kawo Elawodubute ebena opopiatamo tabo ma kunu gi, ‘La: me dubu, ebena kamiyale ebena gudi eba:go, ibi bilibilinomo uwata:wete maniamo midiola:wete kawokawo dubu epetapiatamo nikalama:la:, iba:te ilukulina tetelo ibino wiya: wokopima: keda:onama:. Na ebe gabodo me dubuno kuba wiya ebetamo kikaemamo.’

26 “Ebe tetelo wiya: dubute opamo gate ebeno pupamo okolite Kawo Elawodubutamo towetoweolo negi, ‘Iyaiya, a:ma: nuta:tepa. Na gabo numite ebako kawo wiya nanitabolo ka:pa:wiya!’

27 “Kawo Elawodubute wiyasiya ebe nilakapoimilo nani, ‘A:imano wiya: tanalo nale egebolemetate a:dodolomatilimata. A:ma: kalakalago na:toa!’

28 “Wiyasiya ebe wiya: wokodawate Kawo Elawodubugodone nemaigate eba tolo ebeno namutudawa idi ebo numi, ebe namutudawate ebe-godone dopamo 100 mani egege duwati, walo ebetamo ka:wia:. Ebe tetelo ebete ebe ku-wokobene lawete eba adimagotelo nani, ‘A:ma: naimano mani natamo samonomamo na:wiya!’

29 “Ebene ebeno namutudawate opamo gate ebetamo towetoweolo negi, ‘Iyaiya, a:ma: nuta:tepa. Na gabo numite nanitabolo ka:pa:wiya!’

30 “Wiyasiya ebete ebeno namutudawa nilakapoimia:no idoko motamo gito magati, ebete ebolo eba okolinalo ebeno epate pa:wiya:te ebe ebo ka:powagalima:.

31 Ebe tetelo wokopi epetapiate ebe tanalo umite tepo temetemema: eba eda:olo, iba:te tolamete ibino Kawo Elawodubutamo ebe tanalo ebo nawokalimiya.

32 “Ebene Kawo Elawodubute ebe wokodawa ka:mite kawonomamo eba analo negi, ‘A:ma: kuba wokodawanomolata! A:ma:le ka:lo duiyalo na da:toweonama:wa:ka, nale a:imano wiya: tanalo kawonomo gito egebolema:kamata.

³³ Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano wokodawa idi ka:nilakapoima:wa:ka:, nale a:ma:da:nilakapoimitakama eba kunu?’

³⁴ Ebe tetelo Kawo Elawodubute ebetamo kawonomamo dowate idoko motamo gito nalibi, ebete ebolo kawo temetema:go eba okolinalo teni taoseni kawokawo mani wiyate ebo ka:pemaigama:.”

³⁵ Ebene Ya:sute uwomu tabo olowiopiatamo negiya, “La: numa:la:! La:le la:imano tepo magumuno nilakapo awokalilamea:no ega:walo epo epetapino kuba egebolelamea:no, ebe tetelo naimano Unu Duliyomolono Nabiwite la:tamo atumu eba kunu osiyodilote la: kawo temeteme baiamo kanalibolema:ta.”

19

Kamiyale Alibuti Tanalo

Mak 10.1-12

¹ Ebene Ya:sukono tabo kiyawao tanalote dolopoligomiya, ebete Ga:lili opo atepate Yudiya opodo petote Yodane Kolomo apuamo gito nemaigiya.

² Ebe tetelo epo bilibilinomate ebe opamo ebe dowaloma:tiya, ebete ibino temetema:gopi wadekobi ebo na:midioliya.

³ Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama: ebetamo pelamete ebe napalatediya, “Kamiyalete ebeno awitamo beda: kawo kuba osiyodilote ebo nakalibutimene? O ebe tetelo awite ebe dalibutimene Godokono Totomu Tabo bakadikanalemene?”

⁴ Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Modobola la: Godokono Buka apuno tabo idi wadenomamo ne-malagidilala: Ebe tabote ma kunu itana, Godote me opono wagilimi mabune dubula kamiyalela osiyodiloliya,

⁵ ebene ebete negiya, ‘Me mabuma: dubute ebene nabiwila menokola miyapate, ebene kamiyala:go kapiya bailo kokolioma:na:, ebene ibi netewapiate kapiyama: eda:te walo iyama: a:keda:ma:na:.

⁶ Iyo, ibi kapiyanomola.’ Numa:la:, Godote ibi netewapi kapiyakobi a:midiliya, ebema: lumagite ibi iyakobi midilima: modoboa:.”

⁷ Ebene Pa:lisi tanebapi dubate Ya:sutamo negeliya, “A:ma: degeawa: ebe tabote nanitaboma: deda:mene, keleka: mabu Mosesete totomu tabo ma kunu diyatiya, dubute ebene kamiyale alibutima: kamiyale alibuti pepa osiyodilote ebetamo kikaemene?”

⁸ Ya:sute iba:tamo negiya, “Mabu la:imano tepo magumu kodakoda-ibinomola Mosesete me totomu la:tamo ebema: ikalamiyata, wiyasiya me opono wagilimi mabune Moseseko teta:mo pe-maiga ebe tanalote eba kunu kitanamia:.

⁹ Ebema: nale la:tamo gemo, kamiyalete dubu ida:go kuba osiyodiloa:no, ebe tetelo ebene awite ebe alibutite kamiyale idi daidimene, ebete Godokono ololo apulo ebe kamiyale pilolo ke-laemene.”

¹⁰ Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negeliya, “Dubute kamiyale lawe magumulo mako kodakoda tanalote ditanamene, modobola dubate kamiyale a:kuwatolema:na:.”

¹¹ Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya negiya, “Nale la: diyatulametama ebe tabono magumu kodakodanomola. Godote piyatamo mulo dikalaemene ibinomate ibino wokilo me tabono magumu laema: ka:modoboma:na.

¹² Dubu epetapiate kamiyale uwatolema: ka:modobona:, mabu epetapi ibino apete menokobino tepo magumulo kubakubadopoma: eda:tepaolamiya. Ega:walo dubu epetapiate kamiyale uwatolema: ka:modobona:, mabu gowela magumulo epetapiate ibi eba kunu amilateliya. Ega:walo dubu epetapiate kamiyale uwatolema: ka:modobona:, mabu ibi a:ka:tuwa: ibi eba kunu midilina Kawo Elawodawa Godokono woko kosiyodilonama:. Ebema: kebe lumagite me tabono magumu laema: da:modobomene, modobola ebete nelaemene.”

*Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya
Mak 10.13-16; Luk 18.15-17*

¹³ Ebene epate gudi Ya:sutamono nemagataliya ebete iba:tamo koto eba watiolelamelo Godoko kanama: ebete ibi wadenomamo kowalubilina:na:. Wiyasiya ebe waloma:tapiate epo kawiya eba analelo ibi dodiyoboliya,

¹⁴ Ya:sute ibino osiyodilo tanalo umite negiya, “Gudi natamo pelaema: modobola. Ako-odiyobola:la: mabu mako epate Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe duliyoumolamo ka:nopila:oma:na:.”

¹⁵ Ebene ebe gudi kowalubilima: ebete ebena koto iba:tamo watiolelamete, ibi eba miyapalo ebena to gabodo gito tiya.

Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo Da:piya

Mak 10.17-31; Luk 18.18-30

¹⁶ Ebe tetelo dubu idite Ya:sutamo pete na:pegiya, “Iyatulamedawa, na beda: wade tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo na:kelaemo?”

¹⁷ Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le wade tanalo osiyodiloma: na beda:ma: kanana:wa:? Godoko kapiyate wadedawala, ebema: a:ma: ubi diyata:emene ebena Igilo Duliyoumolamo nopegama:, modobola a:ma:le ebena Totomu Tabamo na:tuduwatanakiye.”

¹⁸ Dubute ebetamo nowamiya, “Kebe totomu taboma: kegeawa:?”

Ya:sute ebena tabo eba wiyalo negiya, “A:ma: lumagi akoanakapuma:la:, lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la:, inamabu pilolo akouwata:la:, lumagi idino tanaloma: a:da: tabo akokiyawala:,

¹⁹ ega:walo a:imano nabiwila menokola ibino tabamo na:tuduwatanakiye. Ega:walo totomu tabo idite ma kunu bitana, a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona.”

²⁰ Ebene ebe oli ape dubute Ya:sutamo negiya, “Na me totomu tabo bilibilinomo kodakodalo uwatete kapiya idi kadikanaliya:. Ebema: na beda: tanalo idi na:kosiyodilomo?”

²¹ Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “A:ma:le wade lumaginomoma: keda:ema: ubi nanitabolo diyata:emene, modobola a:ma: toawete epetapiate a:imano inamabu maniamo uwateometate,

a:ma:le ebe mani nigologolopiatamo gito na:nikalamola:. Ebe tetelo a:ma: walo ka:pa:wete na nowaloma:eniye, ebene a:imano inamabu bilibilinomate Godokono Unu Duliyomololo ka:nepola:nama:na:.”

²² Ebe oli ape dubute ebe tabo olowite tepo mibago gito tiya, mabu ebe inamabu bilibila:godawanomola.

²³ Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “Na la:tamo nani tabo gemo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na, inamabu bilibilinomagodawate ebe duliyomolamo nopegama: kodakodanomola!

²⁴ Nale la:tamo tanalo idi na:kegemo, ka:molo-goeote* kaliku waluono moe iyado nilupigama: kodakodama: eda:na, gaboa:nola. Atumu inamabu bilibilinomagodawate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo nopegama: kodakodanomoma: eda:na, gabote nanitabonomolo a:kitanamene.”

²⁵ Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowite kawonomamo la:wa:ote ebetamo negeliya, “A:ma:le degeawa: ebe tabote nanitaboma: deda:na, piyate modobola:ka: Godote ibino igilo mula:lelaema:?”

²⁶ Wiyasiya Ya:sute ibi ulamenate negiya, “Epate a:ka:tuwa: ibino igilo mula:lema: modoboa:, wiyasiya Godoko kapiyate modobola mabu

---

* **19:24:** Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagirole ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watenamiya.

ebegodolo elawo bitana tanalo bilibilinomo osiy-odilolema:.”

²⁷ Ebene Pitate Ya:sutamo eba wiyalo negiya, “A:ma: numa:, a inamabu bilibilinomo miyapate a:ma: nowaloma:enata. Ebema: Godote atamo beda: wiya na:kikaeaemene?”

²⁸ Ya:sute iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, Godote me opono iyaiya inamabu bilibilinomo olinoma: da:midilimene, ebe tetelo na Epono Naniwite naimano Kawo Elawodawano okoli bailo kawo alonomago kokolitamo. Ebene atu tetelo la:le na dowaloma:ena:wenama, la: kawokawo elawodubuno ilukuli bailo ilukula:wete Isalaela 12 gu epono iyaiya tanalo anagilamele-lamepima: keda:omamota.

²⁹ Nanitabola, kebe lumagite ebeno moto, o ebeno nanila nanikubila ekakila, o ebeno nabila menokobila gudila ega:walo ebeno opo, ebete na mabuma: ebe iyaiya tanalo da:miyapamene, ebete ebe atu tanalo bilibilinomo walo ka:kuwatemene, ega:walo walone nale ebetamo uwomua: igilo kikaemamo.

³⁰ Iyo, ka:lo dopopi bilibilinomo da:pola:na iba:te walone walogabopima: keda:oma:na:, ega:walo ka:lo walogabopi da:pola:na iba:te walone dopopima: keda:oma:na:.”

20

Da:imi Pali Wokopino Iyatulame Oi

¹ Ebe atu tetelo Ya:sute na:kegiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ma kunula. Kawo dubu idite duiyanomolo maigate

ebeno motone piwisigate ebo ti ebena da:imi pali wokopi ka:nuwatema:

² Ebene ebete dubu epetapi nulamete iba:tamo kapiya egelano woko wiya ikalaema: nanali. Iba:te ebena tabo olowite modoboma: degeliya, ebete ibi ebo aliboli ebena pali woko ka:nowagilima:

³ “Ebena egelate kela:mo da:podolatepi, ebete walo ka:tote dubu epetapi olowame bailo gito lamota:onalo da:nulami,

⁴ ebete iba:tamo negi, ‘Modobola la: atumu naimano pali wokamo na:ka:tolama:la:, ebena nale woko wiya la:tamo modobola kikalae-mamota.’

⁵ Ebe tetelo iba:te atu pali wokamo gito ka:tolamiya.

“Ebena egela tuli tetelo ega:walo egelate da:ponolobigatepi, ebe netewa teta:mo ebete walo ka:tote wokopi epetapi atumu ka:nulamete wokamo ebo kanaliboli.

⁶ Ebene egelate walo da:ka:toatepi, ebete walo ka:tote dubu epetapi olowame bailo gito lamota:onalo nulamete nananali, ‘Beda: mabuma: la: ka:lo egelalo woko:ano gito da:pola:wenama?’

⁷ “Iba:te ebetamo nowamiya, ‘Mabu idawate atamo woko kikaeama:ka:.’

“Ebena kawo dubute iba:tamo negi, ‘Modobola la: atumu naimano pali wokamo na:ka:tolama:la:.’

⁸ “Dadimoni ebe pali namutudawate penate ebena woko umidawatamo na:pegeni, ‘A:ma: wokopi bilibilinomo ka:la:miawete wiya nikalamola:.’ Walogabonomolo woko da:powagilima:ka ebe dubagodone

wagilima:wete, wiyasiya duiyanomolo woko da:powagilima:ka a:ma:le ibi uwomulo nowalubiliye.’

⁹ “Ebene walogabonomolo woko dowagilimiya ebe dubate dopamo pelamenate, ebete iba:tamo kapiya egelano modobo woko wiya eba kunu ikalameni.

¹⁰ Ebene duiyanomolo woko dowagilimiya ebe dubate pelamenate kawodopamo na:puwatenamu pemalagidiloniya, wiyasiya ebete iba:tamo atu wiyanomo kikalamoleni.

¹¹ Ebe tetelo iba:te wiya uwatenate pali namutudawatamo ubia: tabo eba gelanalo,

¹² ibi magumulo idawate penate na:pegeni, ‘Walone dowagilima:ka iba:te tete da:pesamo posiyodilote wiyasiya ebe woko wiya ago modobolo beda:ma: kuwate, mabu a egela kawonomolo woko kawo koloago osiyodilutakama:?’

¹³ “Ebe tetelo ebete nowamini, ‘Naimano namutudawa, na kuba tanalo idi a:ma:tamo kosiyodiloa:. Duiyalo a:ma:la, nala, ale nani tabonomo negelakama: a:ma: kapiya egelano modobo woko wiya kelawa:ema:, nale a:ma:tamo ma kunu ebema: ikaemata.

¹⁴ Ebema: a:imano wiya lawa:wete kalakalago na:toa. A:ma:le woko wiya delawa:wa:, nale ebe atu modobo mani walone dowagilima:ka iba:tamo ubi diyatimo, nale eba kunu kikalae-mamo.

¹⁵ Me woko wiya mani ebe naimano manila, ebema: nale a:ka:tuwa: naimano ubilo dosiyodilomo ebe naimano tanalola. Mabu

keleka: a:ma:le naimano nilakapo tanaloma: da:dowawena?’ ”

¹⁶ Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Nanitabola, ka:lo walogabopi bilibilino da:pola:na iba:te walone dopopima: keda:oma:na:, ega:walo ka:lo dopopi da:pola:na iba:te walone walogabopima: keda:oma:na:.”

*Ya:sute Ebena A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Mak 10.32-34; Luk 18.31-34*

¹⁷ Ebene Ya:sute Yelusalema kawo duliyo-
lamo eba tutalo, gabo tetelo ebete ebena 12
waloma:tapi nomo uwatete tabo diya nanaliya,

¹⁸ “La: nolowiala:, a Yelusalema
tolamitama:. Ebole Godote Epono Naniwi
epatamo kikalaemene, ebena Godotamo
kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo
Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te ebe
anakapuima: gelate

¹⁹ Yua:piatamo ebo kikalaema:na:. Ebe
epate ebe kalakalatete pa:ka:pa:ka:mo
a:na:ma:ga:midaote ebe ebo kanakapuima:na:,
wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:ene
kadipatemene.”

*Waloma:tapi Netewapino Menokote Kuba
Wokiamo Ya:suko Tanalo Idima: Daniya*

Mak 10.35-45

²⁰ Ebene Sebedikono gudino menokote ebena
guda:go Ya:sutamo pete ebena pupamo pokolite,
ebete ebe kowalubima: napaniya.

²¹ Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: beda: ubi
kiyata:wita nale a:ma:tamo osiyodiloma:?”

Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Me naimano gudi netewa na:kulama:wita? A:ma:le Kawo Elawodubuma: deda:emene, a ubila a:ma:le degeaemene idawate a:imano tumudi apulo ega:walo idawate pele apulo a:imano Kawo Elawodubuno elawo magumulo kokoliutama:.”

²² Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le na wade wokiamo kanana:wita: La: modobola:ka:nale da:nimo ebe temeteme kalila:mo nioma:?”

Iba:te negeliya, “A modobola.”

²³ Ya:sute iba:tamo negiya, “Me tanalo nanitabola, nale da:nimo la: ebe kalila:mo niawete temeteme bolowionakomata. Wiyasiya naimano tumudi apuamo ega:walo pele apuamo ilukuli tanaloma: nale a:kegemo. Nabiwi Godote piyatamo dosiyodiloliya ibinomate ebolo ka:pola:nama:na:, iyo, me tanaloma: ebete a:ka:tuwa: kegemene.”

²⁴ Ebene teni waloma:tapi epetapiate ebe tanalo olowite ebe dubu netewatamo na:dowautiya,

²⁵ wiyasiya Ya:sute ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite negiya, “La: iyatawalata, Godoko nanitabokobi midia:pino kawokawo dubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba wadipalatelelo epo epetapi kawonomamo analenaka, iba:te ibino ubi tanalamo ka:tudila:onama:.”

²⁶ Wiyasiya la: ebako epoma: a:keda:oaema. Kebe lumagite la:imano kawodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete la:imano wiya: wokodawama: neda:mene,

²⁷ ega:walo kebe lumagite dopodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete la:imano idoko motono wokodawama: neda:mene, iyo,

ebe a:ka:tuwa: ebe oponomamo iyatinomo niyatimene.

²⁸ Ma kunu Epono Naniwite da:piya, ebe ubia:nola me opo epate ebetamo wiya:wokopima: eda:oma:, wiyasiya ebete na:piya epatamo wiya: wokodawama: ka:peda:ma:, ega:walo ebenu igilo iyabaiamo iyatite ebenu a:e wiyate epo bilibilinomo epetapi Saitanakono idoko motone gito kowagailima:.”

Ya:sute Balidi Tamiolame Dubu Netewa Wadekobi Da:midoliya

Mak 10.46-52; Luk 18.35-43

²⁹ Ya:sute ebe waloma:tapiago Yeliko kawo duliynomolone da:nemaimiya, ebe tetelo epo bilibilinomate ebe waloma:tiya.

³⁰ Ebene dubu netewa balidi tamiolamepila, iba:te gabo niyakabolo eba okoliutalo Ya:sukono pe tanalo olowite kawonomamo negeliya, “Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le a na:nilakapoiana:!”

³¹ Ebema: epo bilibilinomate ibi kawiya analelo nodiyoboliya iba:te taboa:no kokoliutama:, wiyasiya iba:te kawonomamo walo na:kegeliya, “Kawodawa Ya:su, Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le a na:nilakapoiana:!”

³² Ebene Ya:sute ebamo utite ibi ka:la:mite iba:tamo negiya, “La: beda: ubi kiyata:witama nale la:tamo kosiyodiloma:?”

³³ Balidi tamiolamepiate negeliya, “Kawodawa, aimano balidi wadekobi na:midioleama:.”

³⁴ Ebene Ya:sute ibi nilakapoilamelu ibino balida:mo ebenu koto dowatiolelamiya,

ebe tetenomolo ibino balidite wadekobi
olowiolamete iba:te Ya:suko ebo waloma:tiya.

21

*Ya:sute Yelusalema Kawo Duliynomolamo
Da:nopegiya*

Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Yon 12.12-19

¹ Ebene iba:te Yelusalema kawo duliynomolo niyakabamo eba pelamelo, Betapa:gi duliynomolo niyakabodo tolamete Olibi Kewakewa Unu Dame-lamo ebo nemaimiya. Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi netewa dopamo eba nalibolelo

² iba:tamo negiya, “La: ebe tatali duliynomolamo toawete, ebe duliynomolamo da:nemaima:ema donoki-goeo ala:mo ma:midao ebene gudago ka:nulama:digalemamota. Modobola la: ale pamiawete ebene gudago nemagaelyala:

³ Idawate la: odiyobolema: tabo degemene la: wiyasiya ma kunu kegelamamota, ‘Kawodawate me donoki-goeogoeo ubila, ebete walo samonomamo kakapalibolemene.’ ”

⁴ Ebene me tanalote pemaigiya Godokono woki awokalimidawate degiya ebe tabote nanitabokobi kolowima:. Iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

⁵ “La: Yelusalema epatamo na:negelyala;
‘Numa:la:, la:imano Kawo Elawodubute
la:tamo pita.

Ebete donoki-goeo unamo okolite milago pita,
iyo, la: numa:la:, ebete donoki da:pesago
ba:pe.’ ”

6 Ebene Ya:suko waloma:tapi netewate tote, ebete keba kunu kegiyale iba:te eba kunu nosiyodiliya.

7 Iba:te donoki-goeo ega:walo ebeno gudu Ya:sutamo magaelete, ibino watubino kaliku ibi unamo alomolamete, Ya:sute ebe kaliku unamo ebo okoliya.

8 Ebe tetelo epo bilibilinomo epetapiate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku pupukulamete gabamo apoago tolamiya, ega:walo epetapiate puwala otolete gabamo atumu kapotameonatiya.

9 Ebene piyate da:dopiya ega:walo Ya:sukono walogabo apune da:pelamitiya, iba:te kapimiya kawonomamo ma kunu gelitiya,

“Da:ibidikono a:la:mu nadipata:la:!

Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe lumagi kawokobi
na:midiye!

O epala:, la: Godoko moiolo
unamo nadipata:la:!”

10 Ebema: Ya:sute Yelusalema kawo duliyo-
lamo da:nopegiya, me duliyo-
molo epo bilibili-
nomate ebe uima: pemaimiote na:pegeliya, “Me
lumagi potelela:ka:?”

11 Ebe tetelo Ya:suago da:tolamitiya ibi bili-
bilinomate duliyo-
molo epono tabo eba wiyalo
negeliya, “Me Godokono woki awokalimidawa
Ya:sutela, ebete Ga:lili opono Nasaleta duliyo-
molone pe.”

*Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto
Wadekobi Da:midia*

Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Yon 2.13-22

¹² Ebe tetelo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo tote, ebe motolo ebete inamabu olowamepi nulamete ibi bilibilinomo elawonomamo na:na:ma:lateliya, ega:walo ebete mani odowaolepino patapata bigo olowamepino ilukuli patapatago ebo noba:midaolelamiya.

¹³ Ebene ebete iba:tamo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, ‘Naimano Moto epate Godoko Amamate Motoma: kegelama:na:, la:le wiyasiya pilo epono motoma: a:midimata.’ ”

¹⁴ Ebe tetelo balidi tamiolamepi ega:walo agowa tataipi, iba:te Godoko Amamateno Iya Motamo da:pelamiya Ya:sute ibi wadekobi ebo midioliya.

¹⁵ Wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te Ya:sukono wade anoano tanalo dulamitiya iba:te ebetamo na:dowautiya. Ega:walo ebe atu tetelo iba:te tanalo idima: ka:dowautiya ma kunu, gudi epetapiate eba gelatepautalo degelitiya, “Da:ibidikono a:la:mu nadipata:la!” Ebe mabuma: iba:te

¹⁶ Ya:suko naniya, “A:ma: guda:te tabo kubanu degelita na:kolowiawita?”

Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Iyo, na nolowitamo. Modobola la: me Godokono Buka apuno tabo wadenomamo nemalagidilala:, ‘O aimano Kawodawa Godo, gudi egege ega:walo nono da:niona, a:ma:le ibino tabo magumune

wadewade tabo kiyawaonakota a:ma: a:ka:tuwa:
a:ma: kemoiawenama.’ ”

¹⁷ Ebene dadimoni Ya:sute ibi miyapanate
kawo duliyoumolo magumune maiganate Betani
duliyoumolamo tonate ebo nowatani.

Ya:sute Da:imi Noloa: Umei Kewa Dumiya
Mak 11.12-14,20-24*

¹⁸ Duiya idilo Ya:sute kawo duliyoumolamo walo
da:kolowamiya, gabo tetelo ebe bae kapete umiti,

¹⁹ ebene ebete umei kewa gabo niyakabolo
pumite da:imi olema: ebamo da:tiya wiyasiya
paanomoiya nulamiya. Ebema: ebete umei
kewatamo negiya, “Uwomua: tetelo da:imite
a:ma:godone a:ka:nolonakomene!” Ebe
tetenomolo ebe da:imi kewate alawoma: ebo
ediya.

²⁰ Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo umite
kawonomamo anoanote negeliya, “Umei kewate
alawoma: samonomamo beda:ma: keda:le?”

²¹ Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Na
la:tamo nani tabo gemo, la: tete bilibilinomolo
Godoko nanitabokobi eba midinalo la:imano
tepo magumulo woki netewama: eda:oa:no, nale
umei kewatamo keba kunu kosiyodilomo, la:le
ebe atu tanalo osiyodiloma: ka:modobomamota.
Ega:walo la: nanitabokobi midilo me dame-
latamo ma kunu degelaema, ‘A:ma: kewa: kolo-
mamo na:toatepa!’ la:le ebe tanalo nanitabolo
kuimamota.

---

* **21:17:** Epate umei kewano mailo Gogodala tabamo salibisama:
ka:minaka.

²² Iyo, nanitabola, la: Godoko nanitabokobi eba midinalo beda: tanaloma: ebe da:toweoma:ema, ebe tetelo la:le ebe tanalo kelaemamota.”

*Yu Watowatopiate Ya:sukono Elawo Mabuma:
Ebe Dalatediya*

Mak 11.27-33; Luk 20.1-8

²³ Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo tote epo eba niyatulamitalo, ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te ebe odiyoboma: pelamete ebe ma kunu palatediya, “A:ma: me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilola:wena? Ega:walo me elawo a:ma:tamo potele kikametia?”

²⁴ Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Nale la:dopamo kapiya tanaloma: kalateda:lemamota. La:le na wiya tabo wadenomamo dowaminama:ema, ebene nale me tanalo pokono elawamo kosiyodilolenamo, ebe tanalo nale la: ebo kanalemamota.

²⁵ Naimano alateda: tabo la:tamo ma kunu bitana, Yonete epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebete ebene elawo pogodone kelawile, Godogodonela:ka: o lumagi idigodonela:ka:?”

Ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo apaminatenuilo negeliya, “Ale degelama: Godote Yonetamo elawo ikami, ebete kegemene, ‘Mabu keleka: la:le ebene tabo nanitabokobi ka:mida:wea:?’

²⁶ Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo lumagite Yonetamo elawo ikami, mabu ale me epono dowo tanalo tolemitama:. Ibi

bilibilinomate negelana Yoneko Godokono woki awokalimidawala.”

²⁷ Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo Ya:sutamo negeliya, “Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”

Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale la:atumu akanaletama nale me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilolenamo.”

Koi Netewano Iyatulame Oi

²⁸ Ebene Ya:sute ebe Yu watowatopiatamo negiya, “Na la:tamo oi tabo idi ka:kiyawaomamo. La: ebe oi wadenomamo olowiawete ebene magumu natamo nawokalimiyala:. Kapiya dubute nokolinami, ebene koi netewala. Egela idilo ebete ebene dopo koitamo pete na:pegi, ‘A:ma: toawete naimano pali magumulo woko na:nosiyodila.’

²⁹ Ebene gudute nowami, ‘Ao, na ubia:nola,’ wiyasiya walone tetelo ebete woki iyakobi midite wokoma: gito ti.

³⁰ Ebene ebe dubute ekawitamo ka:pete atu tabo da:ka:pegi, ebe gudute nowami, ‘Iyo, Aba, na ka:tomamo,’ wiyasiya ebete ka:toa:.”

³¹ Ebene Ya:sute ebene tabo olowiopiatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka:? Gudi netewa magumulo ebene nabiwi potele kekalakalaimile?”

Iba:te negeliya, “Dopo gudutela.”

Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, ta:kese mani elemasigilo uwatepi dubu ega:walo dubu bilibili kamiyale, iba:te la:imano gobebobo uwatelametate

Godokono Kawo Elawodawano duliyoumolamo ka:nopila:oma:na:.

32 Mabu Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate Godokono tuputupu gabodo da:pi, la:le ebenu tabo nanitabokobi ka:mida:wea:, wiyasiya mani pilolo uwatepi dubu ega:walo dubu bilibili kamiyale iba:te ebe nanitabokobi midite ibino tepo magumu Godotamo oba:midaliya. Nanitabola, ebe tetelo la:le ibino tanalo dulamelelama:ima, wiyasiya la:imano kubakuba woki iyakobi midilia:no Yonekono tabo kelawa:wea:.”

*Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi
Mak 12.1-12; Luk 20.9-19*

33 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Modobola la:le naimano iyatulame oi idi nolowiala:. Kawo dubu idite pali osiyodilote tupina da:imi kewa ebo ami, ebe da:imino mailo ebe gala:ipi da:imila. Amio tanalote dolopoligi, ebete kala ga:dimite da:imi ii egedioleno nokola bobo obobote, pali atila:pino unu nupunupu ebo eti. Ebe tetelo ebe dubute ebenu pali atila:pi dubu epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba osiyodilonalo ebe pali wadenomamo umilo ebenu da:imi kuwa-tolemenakoma:, ebenu ebete mulu opamo gito ti.

34 “Ebenu da:imi tapio tete da:pi ebete pali atila:piatamo wiya: wokopi epetapi napaliboli, iba:te iba:godone ebenu da:imi ka:puwatema:.

35 Wiyasiya pali atila:piate ibi uwatete idi gaubamo anagalimiya, ega:walo idi gito anaka-pumiya, ega:walo idi nokolamo mapemiya.

36 Dopamo pali namutudawate kapiyakapiya wiya: wokopi paliboli, ebene ebete walo epetapi bilibilinomo dakapaliboli pali atila:piate iba:tamo atu kubakuba tanalo kosiyodiloliya.

37 Walogabonomone ebete ebene gudu eba palibolo ebene wokilo negi, ‘Nanitabola, iba:te naimano gudutamo ka:tudila:oma:na.’

38 “Wiyasiya ebe pali atila:pi dubate ebe gudu pitalo dumiya iba:te ibino taneba magumulo negeliya, ‘Numa:la:, me gudute nabiwino inamabu namutudawama: deda:mene, ebe gudute na:pe. Ebema: modobola ale ebe anakapumite ebene pali kelaemalema;’

39 ebene iba:te ebe lawete palino kala magumune neba:idilote gito nanakapumiya.”

40 Ebema: Ya:sute olowiopiatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka? Pali namutudawate mulu opone da:pemene, ebete beda: tanalo na:ka:posiyodilomene pali atila:piatamo?”

41 Yu watowatopiate ebene tabo eba wiyalo negeliya, “Nanitabola, ebete ebe kuba wokopi kubanomamo palukoletе kapanakapulaemene. Ebe tetelo ebete ebene pali atila:pi dubu epetapiatamo ka:pikalaemene, da:imi nolo tetelo iba:te ebene pali inamabu ebetamo wadenomamo kikameonakoma:.”

42 Ya:sute iba:tamo negiya, “La: dopamo Godokono Bukalo me tabo nanitabolo eka:la:mioliamata,

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya,
ebe alote wiyasiya

motono elawo mabuma: eda:na.
 Me tanalo Godote osiyodili,
 ebema: aimano wokilo nanoanoutama:!’

⁴³ “Ebema: nale la:tamo negemo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ebete la:godone puwatete piyagodolo wadewade nolo da:imi da:pola:na ebako epatamo gito kikalaemene.

⁴⁴ Numa:la:, nale alono tanaloma: degemo, ebena kodakoda ebe nokola keba kunula:ka: eba kunula. Iyo, me nokola unamo degamene ebe lumagite keta:ta:puwatiomene, ega:walo me nokolate lumagi dita:timene kedagodagoimene.”

⁴⁵ Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Pa:lisi tanebapi epetapi iba:te Ya:sukono oi tabo dolowiya, iba:te ebo iyatawaiya Ya:sute ibino tanaloma: kiyawaiya.

⁴⁶ Ebema: iba:te ebe laema: ubi iyatitiya, wiyasiya iba:te epo tolelamitiya mabu ibi bilinomate Ya:suko Godokono woki awokalimidawama: gelanakiya.

22

*Dubute Kamiyale Lawe Soliyomuno Iyatulame
 Oi*

Luk 14.15-24

¹ Ebene Ya:sute iyatulame oi idi epatamo kiyawaolo negiya,

² “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ma kunu itana. Kawo Elawodubu idite ebena koino kamiyale laweno soliyomu osiyodilote

³ ebene wokopi ebo aliboli, ebete dopamo deka:la:mi ebe epo nuwatete soliyomu baiamo kemagaelema:. Wiyasiya iba:te pelaema: ubia:noma: eda:iya,

⁴ ebene ebete walo wokopi epetapi eba kanal-ibolelo na:kegi, 'Na dopamo deka:la:mimo, la:le ebe epo ma kunu walo nakananala:la:, 'Na soliyomu inamabu osiyodilola:kamo, kau-goeogoeo gadigadinomo alukola:kamo, soliyomu inamabu bilibilinomo osiyodilole olopoligo. Modobola la: pelama:wete na:penaola:.'

⁵ "Wiyasiya iba:te ebe tabo ubia:noma: eda:ote ibino iyaiya woko baiamo gito tolamoliya, ma kunu idawate ebene pali wokoma: ti ega:walo idawate olowame baiamo ti,

⁶ ebene epetapiate Kawo Elawodubuno wokopi uwatete eba malogolelo ibi ebo anakapulamiya.

⁷ Ebe tetelo Kawo Elawodubute kawonomamo dowalo ebene gowelaopi ebo naliboli, ebene piyate ebene wokopi danakapulamiya, gowelaopi-ate ibi kubanu anakapulamete ibino duliyaomolo elamo gito imukalamiya.

⁸ "Ebe tetelo ebene ebene wokopiatamo negi, 'Naimano koino kamiyale lawe soliyomuno inamabu bilibilinomo osiyodilola:kamo, wiyasiya nale dopamo deka:la:imo ebe epo wadewadenoa:, iba:te pelaema: na ubia:nola.

⁹ Ebema: modobola la: kawokawo gabogagao teta:mo tolama:wete, la:le da:nulama:ema ebe epo bilibilinomo nananaliyala: iba:te naimano soliyomu bae ka:penaoma:.'

¹⁰ Ebe tetelo wokopiate tolamete gabogagao tetelo epo bilibilinomo ebo nuwatiya, ma kunu

nigologolopi ega:walo inamabu bilibilinomagopi, ebe epo bilibilinomate kapimiya soliyomu ba-iamo pelamolete, iba:te bae kebe motolo kenautiye ebe kawo moto gu gito taboki.

¹¹ “Ebe tetelo Kawo Elawodubute epono koto uwatolelaema: soliyomu motamo da:pi, ebete kapiya dubu ebo pumi ebete soliyomuno wade kalikunomo pulia:no podoli.

¹² Kawo Elawodubute ebetamo negi, ‘Namutudawa, mabu keleka: a:ma: wade kaliku pulia:no da:podolawa:?’

“Ebe tetelo ebete ebena tabo olowite kowamiya;

¹³ ebema: Kawo Elawodubute ebena opopiatamo negi, ‘Modobola la: ebena kotola agowala ala:mo matuolamolema:wete idoko magumamo ba:idila:wete ebo nanatepiyala:. Ebete ebola lalo eba oliomolelo kawonomamo kiimene.’ ”

¹⁴ Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Nanitabola, Godote epo bilibilinomo ka:la:mina, wiyasiya ibi magumulo kapiyakapiyanomo uwa-tenako.”

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo*
Ta:kese Mani Ikameo Tanalo
Mak 12.13-17; Luk 20.20-26

¹⁵ Ebe tetelo Pa:lisi tanebapiate tolamete Ya:sukono tanaloma: ibi magumulo tabo

---

* **22:14:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebena gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebena iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

da:negeliya ibino ubi ebo niyatiya, iba:te ebe kuba gabamo eba nowabuga:talo ebete kebako tabo gelo ebe ebo kelaema:

¹⁶ Ebene iba:te ibino waloma:talepi epetapi ega:walo Kawo Elawodubu Elodikono tanebapi atu tetelo Ya:sutamo aliboliya. Iba:te ebetamo pelamete a:da: elemasigi gabodo na:pegeliya, “Iyatulamedawa, a iyatawala a:ma: nani tabo lumagilata, iyo, a:ma: epo Godokono gabo wadenomamo iyatulamenata. Nanitabola, a:ma: epetapino gito gela tanalamo ka:tuduwatawenakoa:, ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo kulama:wena:, ma kunu lumagi idi atepalo lumagi idi ebo a:kelawa:emene.

¹⁷ Ebema: a:imano woki awokalima:wete a nanaa:, Loma epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani ikameoma: modobola:ka: o kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma: o a:kikameoma:?”

¹⁸ Ya:sute ibino elemasigi tanalo iyatawate negiya, “La: mena netewa epolata! Mabu keleka: la:le na masiginima: dowagela:witama?”

¹⁹ La: mani kapiya natamo nikanama:la:.”

Ebene iba:te kapiya mani ebetamo dikamiya,

²⁰ ebete ibi nalateda:liya, “Me manilo da:pola:na, mailo ega:walo ololo pokonola:ka:?”

²¹ Iba:te negeliya, “Kawo Elawodubunomo Sisakonola.”

Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Sisakono inamabu Sisatamo nikameala:, wiyasiya Godokono inamabu Godotamo nikameala:.”

²² Ebema: iba:te Ya:sukono tabo olowite eba anoanolo ebe atepate gito tolamiya.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo

Mak 12.18-27; Luk 20.27-40

²³ A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo Sa:diyusi tanebapila.† Ebe atu egelalo ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete

²⁴ tabo ma kunu pegeliya, “Iyatulamedawa, Mosesete Godokono tabo ma kunu giya, ‘Dubute a:ete kamiyale gudia:no datepamene, ebene ekawite ebe amole lawete ebene naniwino tanaloma: gudi nosiyodilolemene.’

²⁵ Aimano epo magumulo kapiya dubuno sebeni koiate ilukulinamiya. Dopo gudute kamiyale lawete gudi ulamea:no a:iya, ebene ebene ekawite ebene amole gito kelawiya.

²⁶ Ebe tetelo ebe atumu gudi ulamea:no gito ka:iya, ega:walo tetedawa idite eba kunu kowageliya. Ebene ebe sebeni atu alailame bilibilinomate eba kunu a:elaiya,

²⁷ wiyasiya kamiyaletete walone gito a:iya.

²⁸ Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na:, ebe Kawo Egelalo ebe kamiyaletete sebeni dubu magumulo pokono kamiyalema: na:keda:mene, mabu ebe ibi bilibilinomate aida:tepaiya?”

²⁹ Ebene Ya:sute iba:tamo nowamiya, “La: Sa:diyusi tanebapiate la:imano wokilo epono a:ela tanaloma: kubanu gelanakomata, mabu la:

---

† **22:23:** Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaimioma:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

Godokono Buka tabo ega:walo ebeno elawo iy-
atawa:

³⁰ Me tanalo ebe nanitabola, epate a:e
magumune maimio tetelo iba:te kamiyale
walo a:ka:piaidiolema:na: ega:walo dubu
a:ka:puwatolema:na:, iyo, iba:te Godokono Unu
Duliyomolono nopopimu bilukulionama:na:

³¹ Ebe mabuma: Godokono Bukate a niyatua-
mena a:elaopiate a:e magumune maimioma:, iyo,
ebete ebeno Bukalo la:tamo iyalo degiya ebe tabo
la: nanitabolo eka:la:mioliamata. Ebe tabote ma
kunu itana,

³² ‘Nanitabola, na Godotela. A:ibalayamako,
Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko, iba:te uwomua:
tetelo poko kamamatene, na ebetela.’ Ebema:
la: Sa:diyusi tanebapi, la:imano wokilo
na:kemalagidilawenama ebe ewonino igilate
olopoligoiya? Ao, kolopoligiyaya:, mabu a:elaopiate
Godoko kamamatena:, wiyasiya piyate igilolo
dilukulina ebe eponomate ebe amamatena.”

³³ Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sukono tabo
olowite ebeno tabamo anoanolo nekalakalautiya.

*Kebe Totomu Tabote Kawonomoma: Keda:nale
Mak 12.28-34; Luk 10.25-28*

³⁴ Ya:sukono tabote Sa:diyusi tanebapino tabo
dalukolelamiya, ebe tanalo Pa:lisi tanebapiate
olowite iba:te kapimiya ebetamo pelamiya.

³⁵ Ebene ibi magumulo dubu idi ebe Godokono
Totomu Tabo iyatawanomola, ebete Ya:suko kuba
gabamo wabuga:tama: ebe palateda:lo na:pegiya,

³⁶ “Iyatulamedawa, Godokono Totomu
Tabo bilibilinomo magumulo kebe totomute
kawonomoma: keda:nale?”

37-38 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo me tabote kawonomoma: eda:na, ‘A:ma: a:imano Kawodawa Godoko nilakapolo nemalagidilona, a:imano tepo magumunomamo, ega:walo a:imano uliyanano elawamo, ega:walo a:imano woki kawonomamo.’

39 Ega:walo me totomu kawonomo idi atumu ba:kitana, ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona.’

40 Nanitabola, Godote epatamo Mosesedo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate ebeno Bukamo dakuloliya, ebe Totomu Tabo bilibilinomono magumu ebe kapiyala, me kawokawo totomu netewa magumulo ba:pola:na.”

*Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:
Mak 12.35-37; Luk 20.41-44*

41 Ebene Pa:lisi dubate ibino taneba magumulo eba pola:nalo Ya:sute ibi nalateda:liya,

42 “La: Kelisokono tanaloma: keba kunu ke-malagidilawenama? Ebe pokono a:la:mula:ka:?”

Iba:te ebetamo nowamiya, “Da:ibidikono a:la:mula, ebeno walone gudi magumune kawokalamene.”

43 Ya:sute iba:tamo negiya, “La:imano tabo nanitabola, ebema: mabu keleka: Da:ibidite Kelisoko ebeno Kawodawama: deka:miya? Iyo, ebete Godokono Uliyanano elawamo tabo ma kunu kiyawaiya,

44 ‘Kawodawa Godote naimano Kawodawa
 Kelisotamo nege,
 ‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
 ebene a:ma:go gowelaopi
 a:ma:le naimano elawaḡo
 ibi ka:mikitaolema:ta.’”

45 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo
 na:kegiya, “La: me tabo eba malagidilolo na
 nanana:la:, Da:ibidite ebene a:la:mu Kelisoko
 ebene Kawodawama: ka:milo ebete Godokono
 tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe
 tanalote keba kunu na:ka:pemaigamene?”

46 Ebe tetelo ibi magumulo lumagi idite
 Ya:sutamo wiya tabo gema: ka:modobiya:,
 ebema: ebe tetene wagilimite epate ebe tabo
 idi alateda:ma: na:toletoleutiya.

23

*Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino
 Amama Tanaloma: Degiya*

Mak 12.38-39; Luk 11.43,46; 20.45-46

¹ Ebene Ya:sute epo bilibilinomo ega:walo
 ebene waloma:tapiatamo tabo eba kiyawaolo
 negiya,

² “Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo
 Pa:lisi tanebapi, Godote iba:tamo Mosesekono
 gobobobo ikalamiya, ma kunu Mosesete Bukamo
 dakuloliya iba:te ebe Totomu Tabo wadenomamo
 niyatulamenakoma:na:.

³ Ebema: iba:te la: Godokono tabamo
 tudila:oma: danaletanakoma:na:, modobola
 la: na:tudila:onakiyala:, wiyasiya la:le ibino

iyaiya ilukuli tanalo dulama:ema la: ibi akoibamilatela:la:, mabu iba:te epetapi kawonomamo analenaka wadewade tanalo kosiyodilolema:, wiyasiya nanitabo tanalo puliyala, iba:te ebe atu wadewade tanalo kosiyodilolenakoa:.

⁴ Numa:la:, iba:te ibino totomu tabamo epatamo iyaiya mibomibo tanalo ikalamenaka, iyo, ibino totomu tabo ebe epate mibomibo inamabu okolamo dowaguatena eba kunula. Ebema: iba:te epono mibomibo dulaema:na: walubi tanalo da:pesonomo idi kiyatinakoa:, koto makupiolete gito lamota:onanaka.

⁵ Ega:walo ibi ubi kawonomola epate ibino unu tama eba ulamelelamelo ibi wadewade-pima: kegelama:. Ebema: Godokono Buka apuapuno tabo iba:te egege pepamo akulolete ibino wato kaliamo ebo matuolamolena, ega:walo ibino watubino kalikuno apuapu iba:te baelamu a:deote ebo osiyodilolenaka.*

⁶ Ibi ubi kawonomola soliyomu osiyodilo tetelo kawokawo ilukuli bailo ilukulite ka:pola:nama:, ega:walo ibi ubila a Yu epono balidi ibilamole moto gulo kawokawo dubuno ilukuli bailo kilukulima:.

---

* **23:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Totomu Tabo 6.6-9 ega:walo Nabas Ka:la:miole 15.37-41 nulamiye. Me buka apuapuno tabo ebe Godote Mosesedo Yu epatamo dikalamiya ebe totomu tabo netewala. Ya:suko tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate ebe totomu tabo netewa kodakodalo uwatete ibino amama tanalodo eba osiyodilolelo wiyasiya ibino tepo magumulo nanitabo tanalo puliyala, ka:pola:lamenamia:. Ebe mabuma: Ya:sute ibi kawonomamo analiya.

⁷ Iyo, ibi ubila olowame bailo epate ibi ulamete ebo kowalogolema; ega:walo ibi ubila epate ibi iyatulamepima: keka:la:ima:.”

*Ya:sukono Waloma:tapiate Amamaoma: Mod-
oboa:*

⁸ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo walo na:kegiya, “Modoboa: epo epetapiate la:tamo iyatulamepima: gelama; mabu nanitabola, la: bilibilino kapiya alailamelata ega:walo na la:imano kapiya Iyatulamedawanomola.

⁹ Ega:walo me opolo la: lumagi idi la:imano nabiwima: akomida:la; mabu la:imano kapiya Nabiwinomo Unu Duliyomololo bokolina.

¹⁰ Ega:walo modoboa: epo epetapiate la:tamo watowatopima: gelama; mabu na Kelisote la:imano kapiya Watodawanomola.

¹¹ Ebema: kebe lumagite kawodawama: eda:ma: ubi diyatimene, modobola ebete la:imano wiya: wokodawama: neda:mene,

¹² mabu kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: da:midimene Godote ebe da:pesoma: ka:midimene, ega:walo kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma: da:midimene Godote wiyasiya ebe kawoma: ka:midimene.”

*Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Mena
Netewa Tanaloma: Degiya*

Mak 12.40; Luk 11.39-42,44,52; 20.47

¹³ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: walone kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata! Epate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo opila:oma:

da:pelamenaka, la:le wiyasiya ibino gabo mopil-amenamata. La: a:ka:tuwa: opila:oma: ubia:nola, ebema: la: ibi atumu na:kodiyobolenamata!

14 “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: mena netewa epolata!

“La:le amoleamoleno inamabu a:da: elemasigi tanalodo eba uwatelo ebo opoliyalelamenakomata, ebene la:le ebe tanalo kuba:noma: gelalo tolama:wete Godotamo balidi eba nibilamolelo ga:ga:ga:ga: towetowe tabo ebo negelanakomata, mabu la: ubila epate la:imano tanalo umilo la: wadewadepima: kegelama:. Ebema: nanitabola, la:le kuba wiya kawonomo kelaemamota!†

15 “Nanitabola, la: Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!

“La: kewa: kolomolo ega:walo opo kawonomolo amamago wapata:lamenamata kapiya lumagi idi lawa:wete la:imano tanebadawama: ka:mida:ema:, ebene ebe oli lumagite la: eba ibamilatelelo atu iyaiya kuba tanalo osiyodilotelele wiyasiya ebene kubate la: bilibilinomono kuba kodoilimene. Ebema: nanitabola, la: bilibilinomate kapimiya Ela Opamo ka:niwitiomamota!

16 “Eiye, la: piyate kuba gabo diyatula:wenama, la: ebe balidi tamiopi dubulata!

---

† 23:14: Ma:t 23.14 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya; wiyasiya ebene buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

“La: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: ma kunu gelanakomata, ‘Potele Godoko Amamateno Motono mailamo kiyawaote, ebete ebe tabo walo dakadikamidalemene, ebe tanalo kubanoa:. Wiyasiya ebete atu tabo Godokono Motono golodo inamabuno mailamo da:kiyawaomene, ebete ebena tabo kodakodakobi midite walo akadikamidalemene.’

¹⁷ Nanitabola, la: balidi tamiolamepi dubula ega:walo la: daedale wokiagopilata! Godoko Amamateno Motono talena kawonomola, wiyasiya moto gulo ditana ebe golodo inamabuno talena kawoa:!

¹⁸ “Ega:walo la: tanalo idi ma kunu gelanakomata, ‘Potele Godoko watidilono patapatano mailamo kiyawaote, ebete ebe tabo walo dakadikamidalemene, ebe tanalo kubanoa:. Wiyasiya ebete ebe patapata unulo ditana ebe kalimagono inamabuno mailamo atu tabo da:kiyawaomene, ebete ebena tabo kodakodakobi midite walo akadikamidalemene.’

¹⁹ “Nanitabola, la: balidi tamiolamepi dubulata! Godoko watidilono patapatano talena kawonomola, wiyasiya ebe unulo ditana ebe kalimagono inamabuno talena kawoa:!

²⁰ La: nolowiala:, ebe patapatate Godoko watidilonoma: itana, ega:walo epate patapata unamo dalomonaka ebe kalimagono inamabuate atumu Godoko watidilonoma: ka:pola:na. Ebema: lumagite talena patapatano mailamo da:kiyawaomene ebete ebena tabo walo akadikamidalemene, ega:walo idawate talena kalimagono inamabuno mailamo

da:kiyawaomene ebete atumu ebenu tabo walo akadikamidalemene.

²¹ Nanitabola, aimano Kawo Talena Godote ebenu Amamateno Motolo okolina, ebema: lumagite Godokono talena mailamo da:kiyawaomene ebete ebenu tabo walo akadikamidalemene, ega:walo idawate Godokono Motono mailamo da:kiyawaomene ebete atumu ebenu tabo walo akadikamidalemene.

²² Ega:walo me tanalo idila, Godokono Unu Duliyomololo ebete ebenu Kawo Elawodawano okoli bailo bokolina. Ebema: lumagite Unu Duliyomolono mailamo da:kiyawaomene ebete ebenu tabo walo akadikamidalemene, ega:walo idawate Kawo Elawodawa Godokono mailamo da:kiyawaomene ebete atumu ebenu tabo walo akadikamidalemene.

²³ “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!

“La: la:imano pali inamabu bilibilinomo magumulo teni apuapu eba anagilamolelo Godotamo ebenu apu wadenomamo ikameonakomata. Ebe tanalo magumulo la: kapiya tanalo da:pesonomo kawotawenakoa:, wiyasiya Godokono kawokawo totomunomo osiyodilolema: la: wadenomamo kemalagidilawena:. Ma kunu la: epagodolo tuputupulo kilukula:wena:, ega:walo la:le ibi nilakapolo kemalagidilola:wena:, ega:walo la:imano osiyodilole tanalodo Godokono nanitabo tanalo kawokalima:wena:. Ebema: modobola la: ebe kawokawo tanalo

nosiyodilolenala: ega:walo atu tetelo egege tanalo osiyodilolema: akododolomatila:la:

²⁴ Eiye, la: piyate gabo kubanu diyatu-lama:wenama, la: ebe balidi tamio dubulata! Ebema: la:imano osiyodilo tanalo ma kunula, la: obo nio tetelo la: dopamo obo eba wadipapalamirolelo egege inamabu umagago balamo alomonakomata, wiyasiya la:imano kalili magumulo da:pola:na ebe kawokawo abale inamabu ulamea:no obago gito nionakomata!

²⁵ “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata! La:le la:imano kalili ega:walo meleki unu apu ukulalenakomata, wiyasiya la:imano tepo magumulo da:pola:na ebe tanalo kukulala:wenakoa:, ebema: la:le pilo gabodo ega:walo kateneno ubi gabodo dosiyodilola:wenakoma, ebe kawokawo kuba tabokaonomola.

²⁶ Ebema: a:ma: Pa:lisi balidi tamiodawa, modobola a:ma: kalili magumu dopamo ukulawete ebene bala atumu na:kukuliye! Ebe gabo kapiyado a:imano daleyate kolopoligomene.

²⁷ “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!

“Iyo, a:elaopino bobo baino piki epate wadewade tita:gonoma: da:midilinaka, la: eba kunula mabu unute wadenomamo pola:na wiyasiya piki mabulo epono goa abale tabokaote pola:na!

²⁸ Nanitabola, eba kunu epate la:imano unu tama eba ulamelelamente la: tuputupupima:

ka:la:minata, wiyasiya la:imano tepo magumulo mena netewa tanalo ega:walo kuba osiyodilole tanalate la:godolo tabokaote pola:na.”

Godokono Totomu Iyatulamepiate Ibino Kuba Wiya Laema: Ya:sute Walo Da:kegiya

Luk 11.47-51

²⁹ Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!

“Numa:la:, la:imano ewoniate Godokono woki awokalimipi danakapulamenakiya, la: me tetelo ebe Godokono tuputupu wokopi unamo eba wadipalatelelo ibino bobo bai wadenomamo osiyodilola:wete kaiyakaiya ebo amionakomata.

³⁰ Ega:walo atu tetelo la: na:kegelanakomata, ‘Aimano ewoniate dilukulinamiya, a ebe tetelo iba:go nilukulinataleka:, ale Godokono woki awokalimipiatamo walubi eba iyatilo aimano wadewade osiyodilole tanalodo ibino igilo ba:mula:lamiyana.’

³¹ Ao, la:le atumu ibi banakapulama:wiyana:! Numa:la:, la: a:ka:tuwa: la:imano tabamo la:imano kuba woki awokalilamenakomata, iyo, la: ewonino gudilata!

³² Ebema: la:imano ewoniate dowagilimiya, modobola la: ibino kuba kawonomo opoliyawete la:imano kuba wiya Godogodone nelawiyala:!

³³ “Eiye, la: kaluno gudilata, iyo, la: bu kalulata, ebema: la: Ela Opono wiya tanalone keba kunu nakalautiaema?

³⁴ “Nale la: nanitabonomolo analemata, nale Godokono woki awokalimipi ega:walo ebena

mulopi dubu ega:walo ebeno nani Totomu iyatulamepi la:tamo kapalibolemamo. Wiyasiya la:le ibi epetapi kewamo eba tupuguilamelolo kanakapulaemamota, ega:walo la:le epetapi la:imano balidi ibilamole motolo pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:tiolemamota, ebene naimano wokopiate la:imano temeteme ikalame magumune duliynomolo ida:mo danalautioma:na:, la:le ebamo nemaimiawete ibi walo duliynomolo ida:mo ka:ka:na:ma:talemamota.

³⁵ Ebema: la:le kuba wiya kelaemamota, mabu me opono wagilimi mabune la:le Godokono woki awokalimipi anakapulamenakimata. Tuputupudawa A:ibolokono kalimate opamo deka:ka:liya, ebe tanalo wagilimi mabula. Ebene la:le tuputupu wokopi epetapi bilibilinomo anakapulama:wete, uwomu tetelo Godoko Amamateno Motolo la:le Balakayakono gudu Sekalayako ebo kanakapumiyamata, iyo, ebete ebe Motono Talena Bailo ega:walo Godotamo kalimagono ikameo bai tetenomolo eba utitalo, la:le ebe kubanomamo anagalimiyamata.

³⁶ “Ebema: na la:tamo nani tabonomo gemo, me tete epatamo ebe kuba bilibilinomono wiyate nanitabolo ka:pemene.”

*Ya:sute Yelusalema Duliynomolono Tanaloma:
Tepo Temeteme Diyatawiya*

Luk 13.34-35

³⁷ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “O Yelusalema, Yelusalema! A:ma:le Godokono woki awokalimipi anakapulamenakota, ega:walo ebete a:ma: kowalubitama: dupalibolenako, a:ma:le ibi nokolamo mapelama:welo

akanakapulamenakota. Tete geyageyanomolo na ubi iyatnaimo a:imano epo naimano etakamo kitakeamidalema; kakabate ebeno gudi ditakeamidalenako eba kunu, wiyasiya a:ma: ubia:noma: eda:namiyata!

³⁸ Ebema: umu numita:, a:imano duliynomolote kubanomo ka:kubamene.

³⁹ Nale a:ma:tamo negemo, a:imano epate na tete geyageyanomolo a:kunaema:na:, wiyasiya a:imano walonepiate Godotamo ma kunu dege-lama:na:, ‘A:imano mailago da:pita, ale ebe un-amo kadipatemalema!’ ebe tetelo nale walo da:ka:pemo iba:te na ebo kunaema:na:.”

24

Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo Mak 13.1-2; Luk 21.5-6

¹ Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto atepate eba tolo, ebe waloma:tapiate ebetamo pelamete ebe kawokawo motono tanaloma: ebo paniya.

² Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: me inamabu bilibilinomo na:kulama:witama? Na la:tamo nani tabo gemo, walone me motono tanaloma: nokola idite idi unulo a:ka:pola:nama:na:, mabu gowelaopiate nokola bilibilinomo mapitaotele opamo iyalekenomo ka:piyalekema:na:.”

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya

Mak 13.3-13; Luk 21.7-19

³ Ebene Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo eba okolitalo, ebe waloma:tapi a:ka:tuwa: ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:ma:le a nanaa:, Godokono Moto kubaimi tanalote kebe tetelo na:ka:pemaigamene? A:ma:le me opamo walo da:ka:pa:emene, ebe tanalo ega:walo me opono uwomu tanalono tetema: a beda: anoano tanalote na:kiyatuaemene?”

⁴ Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya “La: nanisiwale. Lumagi idite la: demasigilitamene, la: ebena tabo ako-olowiala;

⁵ mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo pelamete ka:pegelama:na:, ‘Na ebe Kelisotela!’ ebene iba:te epo bilibilinomo ma kunu eba pemasigiolelo iya gabamo ebo kema-gatalema:na:.

⁶ Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo ibino gowelaoma: nopo iyati tanalo kolowiomamota. Ebe tetelo la:le la:imano woki kodakodailama:wete akotoletoleala:, mabu me tanalate nanitabolo ka:pemaimioma:na: wiyasiya ebe tete ebe uwomu tetea:.

⁷ Nanitabola, opo epetapino epate opo epetapino epago ka:gowelaoma:na:, iyo, opo idite opo iditamo gowela tanalo kosiyodilomene, ebene iyaiya duliomolo epetapilo epate baea:no kilukulioma:na: ega:walo mumulate iyaiya opo bilibilinomamo ka:pelaema:na:.

⁸ Numa:la:, kamiyaalete gudu laema: temeteme dowagilimi, me tanalo bilibilinomo eba kunula.

⁹ “Ebe tetelo iba:te la:tamo kawokawo temeteme eba ikalamelo la: elawamo uwatetate anakapulaema: kemagatalema:ta, ega:walo na

mabuma: opo bilibilinomono epate la:tamo ka:dowaoma:na:

¹⁰ Ebene epo epetapi bilibilinomate ibino nanitabokobi midi magumulo agowa eba ukami-daolelo, iba:te ibino namutupiatamo dowaote diya gabodo ibino mailo ibi anakapulamepi-atamo kowatama:na:

¹¹ Ega:walo Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopiate ka:pemaimioma:na: epo epetapi bilibilinomo kuba gabamo kemagatalema:

¹² Ebe tetelo kuba osiyodilole tanalote kawonomoma: keda:mene, ebema: epono tepo magumulo nilakapo kimalagidilo tanalote gibag-ibanomoma: keda:oma:na;

¹³ wiyasiya numa:la:, kebe lumagite kodakodalo utite uwomuamo da:nemaigamene, Godote ebena igilo ka:mula:emene.

¹⁴ Ebema: Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono Wade Tabo ebena wokopiate dopamo me opo kawonomolo ka:kiyawaoma:na: iyaiya opono epo bilibilinomate kolowioma:, ebene me opono uwomu ebo ka:pemaigamene.”

*Talena Bai Kubaimidawano Tanalo
Mak 13.14-23; Luk 21.20-24*

¹⁵ Na Ma:tiyute buka ka:la:mioledawatamo negemo, a:ma: me tabo Ya:sute degiya wadeno-mamo niyatawa.

Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Godokono woki awokalimidawa Da:niyolote dopamo degiya ebe tanalote nanitabolo ka:pemaigamene, ebema: Godokono Moto

kubaimidawate ebe talena bailo utitalo la:le ebe duma:ema,

¹⁶ ebe tetelo modobola Yudiya opo epate ununu damelamo nalautioma:na:

¹⁷ Iyo, moto tanatimilo dokolitamene, ebe lumagite moto guamo a:ka:nopegamene ebene inamabu uwatema;

¹⁸ ega:walo tumulo woko dosiyodilutamene, ebe lumagite walo motamo a:ka:toamene ebene lubudino kaliku laema:

¹⁹ “Numa:la:, lamitulamitu ega:walo nono dikalamena ebe kamiyala:tamo ebe egelate kubanomoma:keda:mene!

²⁰ Ebema: modobola la: Godoko na:toweomiyala:, la:imano alautio tanalote gibagiba tetelo o woko: talena egela tetelo akopemaigala:

²¹ mabu ebe tetelo kawokawo temetemenomate nanitabolo ka:pemaimioma:na: Numa:la:, me opo wagilimi mabune wagilimite ka:lo me teta:mo pemaiga, ebakobako temetema:te dopamo ka:pemaimiya:, ega:walo walone tetelo ebakobako temetema:te walo a:ka:pelaema:na:, iyo, iba:te kapiya tetenomolo ka:pemaimioma:na:.

²² Me tanalo nanitabola, Godote ebe tete gopowaimia:no lumagi idite me opolo igilolo a:kokolinamene, wiyasiya ebete deka:la:mioliya ebe epo nilakapoilamelote tete ka:gopowaimene.

²³ “Ebe tetelo lumagi idite la:tamo ma kunu degemene, ‘Numa:la:, Godokono Alibodawa Kelisote malo bokolina!’ o, ‘Ebate ebolo bokolina!’ la: nanitabokobi akomida:la:,

²⁴ mabu elemasigi Kelisoma: eda:opi ega:walo naimano mailamo a:da: tabo kiyawaopi, iba:te pemaimiote iyaiya anoano tanalo kawokawonomo kosiyodilolema:na:. Iyo, ibi ubila ebe osiyodilole tanalamo Godote deka:la:mioliya ebe epo iya gabamo kemagatalema:.

²⁵ Numa:la:, me tanalate pemaimioa:no nale la: dopamo analemata.

²⁶ “Ebema: iba:te la:tamo ma kunu degelama:na:, ‘Numa:la:, Kelisote bulu opolo bokolina!’ la: ebamo akotolama:la:. Ega:walo iba:te da:kegelama:na:, ‘Numa:la:, ebete lumagi idino motolo opegate ba:luta!’ la: nanitabokobi akomida:la:.

²⁷ Nanitabola, molete da:la:uwa:midamene ebe tetelo egelate tobolo unu kawonomo eba pukuilamelo alote apune wagilimite apuamo gito ka:petomene, ebema: na Epono Naniwite walo da:ka:pemo naimano pe tanalote eba kunu kitanamene, iyo, me opo epo bilibilinomate naimano pe tanalo kuima:na:.

²⁸ “Me tanalo ebe nanitabola, abale inamabute kebolo kitanamene, waliale aleola:go ebamo ka:guditama:na:.”

Epono Naniwino Pe Tete

Mak 13.24-27; Luk 21.25-28

²⁹ “Ebe kawo temeteme tetete dolopoligomene, ebe tetenomolo egelate kidokomene ega:walo saganate a:ka:pukuilaemene, iyo, mawela:te tobolo unune opamo ka:pa:gudima:na: ega:walo tobolo ununo elawoelawo inamabuate kalela:oma:na:.

³⁰ Ebe tetelo Epono Naniwino elawo awokalimino anoano tanalote tobolo unulo ka:pemaigamene, ebene me opono iyaiya epo bilibilinomate kawo tola:go kiimima:na:, mabu Epono Naniwite tobolo unune eba piwisigalo iba:te ebe ebo kuima:na:, ebete ebene elawago ega:walo alo kawonomago ka:pemene.

³¹ Ebene ebene nopodawate tutele kawonomamo eba molelo, ebete Unu Duliyomolono nopopi epetapi iyaiya opo bilibilinomamo kapal-ibolemene, Godote deka:la:mioliya ebe epo me opo apune apune ka:puwatema:.”

Umei Kewano Tanalo
Mak 13.28-31; Luk 21.29-33

³² “La: umei kewano tanalone me tanalo idi wadenomamo niyatawala:. Katomono wuiate pemaimite olioli paa da:mogoiamidalema:na:, ebe tanalote la: kiyatulamema:ta ulamano tete ebe netatali,

³³ ebema: la:le me temeteme tanalo bilibili-nomo dulama:ema, la: kiyatawaomamota Epono Naniwino pe tete tatalila, ebe gigiyudo opegama:pe.

³⁴ Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate dopamo ka:pemaimioma:na:, walone me tete epate ebo ka:elaoma:na:,

³⁵ iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na:, wiyasiya naimano tabote a:kolopoligomene, uwomua: tetelo bitanamene.”

Epono Naniwino Pe Tete Epate Iyatawa:
Mak 13.32-37; Luk 17.26-30,34-36

³⁶ “Numa:la:, epate ebe Kawo Egelano tete iyatawa:, Unu Duliyomolono nopopi ega:walo

Godokono Gudu iba:te iyatawa:, Nabiwi Godo kapiyate iyatawala.

³⁷ Nowako tetelo kebako tanalote ka:pemaigiyale, Epono Naniwite walo da:ka:pemene ebe tetelo atu tanalote ka:ka:pemaigamene.

³⁸ Mabu obote pea:no iba:te ebe tetelo bae naota ega:walo elawo da:imi obo kawonomamo niota, dubate kamiyale uwatoleta ega:walo kamiyala:te dubu uwatoleta, iba:te eba kunu eba wagenalalo Nowate kawo peamo ebo opegiya.

³⁹ Ebe tetelo iba:te kiyatawaonamia: obo kawonomote odolote ibi bilibilinomo danakapulaemene, ebema: Epono Naniwite walo da:ka:pemene ebe tetete eba kunu kitanamene.

⁴⁰ Ebe tetelo dubu netewate tumulo dowapaitama:na:, Epono Naniwite pete idi eba pelawelo idi ebo katepamene,

⁴¹ ega:walo kamiyale netewate bae delapau-tama:na:, ebete pete idi eba pelawelo idi ebo katepamene.

⁴² Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu la: iyatawa: la:imano Kawodawano pe tete.

⁴³ Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:. Moto namutudawate pilo lumagino pe tete diyatawamene, ebete ebe idoko kawonomolo ebe teta:mo kolowionamene, mabu ebe ubia:nola pilo dawate ebenu motamo ka:popegama:.

⁴⁴ Ebema: la: atumu nolosiyodilala:, mabu diyala, la: olowioa:no eba ilukulinalo Epono Naniwite ebo da:ba:pemene.”

Mulo Wokodawa Ega:walo Daedale Wokodawa

Ibino Tanalo
Luk 12.41-48

⁴⁵ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Namutudawatamo da:tuduwatanako ebe mulo wokodawano tanalo keba kunula:ka?: Nanitabola, namutudawate ebe lawete wokopi epetapi ulamedawama: kiyatimene, ma kunu ebete ibino bae nao tetelo iba:tamo bae kikalamolomene.

⁴⁶ Ebene ebe mulodawate woko wadenomamo eba osiyodilonalo, ebenu namutudawate pete ebenu tanalo da:puimene, ebe wokodawate kawonomamo kekalakalamene.

⁴⁷ Na la:tamo nani tabo gemo, namutudawate ebe mulo wokodawano tanaloma: eba pekalakalalo, ebete ebe ebenu inamabu bilibilinomo ulamedawama: kiyatimene.

⁴⁸ “Wiyasiya ebe wokodawate kuba woki lawete ebenu tepo magumulo ma kunu degemene, ‘Naimano namutudawate tete geyageyadopolo nokolina, samamo ka:pena;’

⁴⁹ ebe tetelo ebete woko osiyodiloa:no kuba osiyodilolepi epetapiago ebenu namutudawano bae kawiya naote elawo da:imi obo ebo ka:nioma:na:, ebema: ebete daedalema: eda:te wokopi epetapi alukole ebo kowagilimene.

⁵⁰ Ebene ebe daedale wokodawate olowioa:no eba okolinalo ebenu namutudawano pe tanalo a:kiyatawamene. Ebe tetelo namutudawate pete

⁵¹ daedale wokodawa kawonomamo panagalimiote mena netewa epago kanalibomene ebenu kuba wiya ka:nelaema:, ebe temeteme bailo iba:te lalo eba noliomolelo kawonomamo kiimima:na:.”

25

Teni Buwelemelena Iyatulame Oi

¹ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebe ege-lalo Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalote ma kunu kitanamene. Dubu idite oli kamiyale delawi, ebe tetelo teni buwelemela:te ibino wuiki alo uwatete motone nemaimiote eba:go soliyomu baiamo tolaema: nemakopeli-tiya,

² ibi magumulo paibu buwelemela:te daedalema: eda:iya, wiyasiya paibu epetapiate wade wokiago tolamiya.

³ Ma kunu daedale buwelemela:te ibino alo dowatiya iba:te modobo obago kowatia;

⁴ wiyasiya wade wokiago da:tolamiya ebe buwelemela:te modobo obo iyapote ibino alo ega:walo obo ebo watiya.

⁵ “Didokoni dubute soliyomu baiamo samamo ka:pemaigania;, ebema: buwelemela:te tete geyageyalo nipo demakopeleniya iba:te gito laoniya.

⁶ Sele tetenomolo lumagi idite ma kunu gepateni, ‘Ebe dubu na:pe! La: bilibilinomate eba:go alugoma: na:pelama:la:!’

⁷ “Ebe tetelo ebe buwelemela:te maimionate ibino alo pioma: eba wagenalo,

⁸ ebene paibu daedale buwelemela:te ibino wade wokiago namutupiatamo negelaniya, ‘La:imano alo obo sa:sa: apuapu atamo ikaeaema: modobola:ka:?, Aimano alote tete tatalila ka:egaoma:na:.’

9 “Wiyasiya wade woki buwelemela:te iba:tamo negelaniya, ‘Ao, ale la:tamo dikalam-oletamene, a bilibilinomate modoboa:noma:keda:omalema:. Modobola la: tolama:wete olowame motone obo na:niyapoala:.’

10 Ebene daedale buwelemela:te obo olema:da:tolameniya, dubute soliyomu baiamo ebo pemaigani. Ebe tetelo paibu buwelemela:te dopamo wade wokiago demakopeleniya, iba:te eba:go soliyomu motamo nodolonate moto namutudawate gigiyu gito pemopini.

11 “Ebene paibu daedale buwelemele epetapiate walone da:pelameniya, iba:te gigiyu niyakabamo putitatanate moto namutudawa ma kunu pananiya, ‘Aimano Kawodawa! Gigiyu na:pa:iyamidaeama:!’

12 Wiyasiya ebete negeni, ‘Ao, na la:imano tanalo iyatawa:.’ ”

13 Ebene Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “La: olowiolo nilukuliniyala:, mabu Epono Naniwino egela ega:walo tete la: kiyatawawena:.”

Kawo Dubute Wokopiatamo Mani Dikalam-oliya Ebe Iyatulame Oi

Luk 19.11-27

14 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalote ma kunu kitanamene. Kawo dubu idite mulu opamo eba tolo ebene wokopi ebetamo ka:la:mite, iba:te ebene inamabu ega:walo mani wadenomamo kulamelemenama: iyaiya ikalamolete ebo tiya.

15 Ebe tetelo ebete iditamamo 5,000 mani ikamiya, ega:walo iditamamo 2,000 mani, ega:walo iditamamo

1,000 mani, ibino wokiago modobolo eba kunu eba ikalamolelo, ebete ibi gito miyapiya.

¹⁶ Ebene 5,000 mani delawiya ebe dubute tonomo tote bisnisi woko idi eba nosiyodilolo 5,000 mani idi ebo nosiyodiliya,

¹⁷ ega:walo 2,000 mani delawiya ebe dubute atumu eba ka:nowagelelo 2,000 mani idi nosiyodiliya,

¹⁸ wiyasiya 1,000 mani delawiya ebe dubute tote damela nobobote ebene kawodawano mani gito nowaminiya.

¹⁹ “Ulama epetapi da:petolamiya ebe wokopino kawodawate walo ka:pete iba:go kapimiya ibino mani uwomu ebo peka:la:miolelamiya.

²⁰ Ebene 5,000 mani delawiya ebe dubute pete 10,000 mani eba pawokalimilo na:pegiya, ‘Kawodawa, numa:. A:ma:le natamo 5,000 mani ikanamiyata, wiyasiya naimano woko magumulo 5,000 mani idi walo da:kosiyodilimo, mela bitana.’

²¹ Ebene kawodawate ebetamo negiya, ‘Oe! A:ma: wade wokodawalata ega:walo wade tuputupudawalata! A:ma: da:peso tanalo wadenomamo osiyodiliata, ebema: na wiyasiya a:ma: naimano kawokawo tanalo epetapi ulamedawama: ka:midimamota. A:ma: naimano kalakala soliyomu baiamo na:popega.’

²² “Ebene 2,000 mani delawiya ebe dubute pete na:pegiya, ‘Kawodawa, numa:. A:ma:le natamo 2,000 mani ikanamiyata, wiyasiya naimano woko magumulo 2,000 mani idi walo da:kosiyodilimo, mela bitana.’

23 Ebena kawodawate ebetamo negiya, ‘Oe! A:ma: atumu wade wokodawalata ega:walo wade tuputupudawalata! A:ma: da:peso tanalo wadenomamo osiyodiliata, ebema: na wiyasiya a:ma: naimano kawokawo tanalo epetapi ulamedawama: ka:midimamota. A:ma: naimano kalakala soliyomu baiamo na:popega.’

24 “Ebena walogabodawate 1,000 mani delawiya, ebete pete na:pegiya, ‘Kawodawa, na iyatawala a:ma: genegene dubunomolata. Epetapiate inamabu damionaka a:ma: ebe inamabu gito ba:petapionakoma:ta, ega:walo iba:te kikopu ibino paliamo daminaolenaka a:ma: nolo tetelo gito ba:puwatanakoma:ta a:ma:le a:ka:tuwa: kenaoaema.’

25 Ebema: a:ma: da:toawiyala, nale a:ma: tolemelo a:imano 1,000 mani damela magumamo gito nowaminiamo. Mela, me ebela. A:imano inamabu na:kelawa.’

26 “Ebena kawodawate wiyasiya ebetamo negiya, ‘A:ma: kuba damola wokodawanomolata! A:ma: tabo ma kunu egeata, epetapiate damionaka nale ebe inamabu gito ba:petapionakomo, ega:walo iba:te kikopu daminaolenaka nale nolo tetelo gito ba:puwatanakomo.’

27 Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano mani baneka wokopiatamo ka:nikalama:wiya:? Iba:te mani uwatete woko idi nosiyodilotaleka: kawodopoma: beda:na:, ebena nale pete a:ma:le natamo atu mani wiyasiya kele unudopamo walo ba:kikanama:wena.’

28 “Ebena kawo dubute ebena opopiatamo negiya, ‘La: ebena 1,000 mani laema:wete 10,000

maniago dubutamō nikama:la:

²⁹ Mabu kebe lumagigodolo wadewade woki da:pola:na, idawate ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo ikameote ebēno tepo magumu ketabokaimene, wiyasiya kebe lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate da:pola:na idawate ebegodone walo ka:kuwatemene.

³⁰ Ebema: me damola wokodawa idoko magu-mamo gito na:neba:idilala:, ebolo ebete epetapi-ago lalo eba noliomolelo kawonomamo kiim-ima:na:’ ”

Godote Me Opo Epo Iyaiya Dapalomomene

³¹ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Epono Nani-wite ebēno alo kawonomago ega:walo Unu Duliynomolono nopopiago da:pemene, ebe tetelo ebete ebēno Kawo Elawodawano okoli bailo ka:pokolitamene epono tanalo kapanagilamele-laema:

³² Ebene iyaiya opo epo bilibilinomate ebetamo dapaladabutima:na:, ebe tetelo ebete ibi bilibilinomo iyaiya kalomomene, sipi-goeogoeo ulamedawate sipi ega:walo gautu iyaiya keba kunu kalomonakole eba kunu,

³³ ebene ebete sipi-goeogoeo ebēno tumudi apuamo alomote ega:walo gautu-goeogoeo ebēno pele apuamo kalomomene.

³⁴ “Ebe tetelo Kawo Elawodawate tumudi apu epatamo ma kunu kegemene, ‘Naimano Nani-wite wadewadepima: degena, la: ebēno Kawo Elawodawano duliynomolamo na:popila:la: wadewade tanalo ebolo ka:puwata:ema:. Iyo, ebete me

opo osiyodilo tetelo la:tamo dosiyodiliya, la: me oli duliynomolo na:pelawa:la:.

³⁵ Mabu na bae kapete dunamenaki ebe tetelo la:le bae natamo ikanamonenakimata, ega:walo na obo kapete dunamenaki la:le na obamo owalubininakimata. Nale kapeladawamu la:tamo da:pemaiganakimo ebe tetelo la:le na kalakalago elawenenakimata,

³⁶ ega:walo pupuliono inamabua: tetelo gito da:lutanakimo la:le kaliku a:pulinamenakimata. Gabugabute dunamenaki ebe tetelo la:le na wadenomamo unamenanakimata, ega:walo kubakubapi epetapiate na idoko motamo diyatininakiya la:le na unaema: ebamo a:pelamenakimata.'

³⁷ "Ebe tetelo tuputupupiate wiya tabo Kawo Elawodawatamo kegelama:na; 'Kawodawa, kebe tetelo a:ma: bae kapete dunititiyala, ale a:ma: umitate bae ebo kikametiya? Ega:walo ale obo kebolo kikametiya?

³⁸ Kebe tetelo a:ma:le kapeladawamu da:pemaigawiyala, ale a:ma: umitate kalakalago ebo kelawetiya? Ega:walo ale wade kaliku kebolo ka:pulimitiya?

³⁹ Kebe tetelo a:ma: gabugabute dunititiyala ale walubi tanalo ebo ka:piyatiyama:? Ega:walo epetapiate a:ma: idoko motamo diyatitiyala ale kebe tetelo a:ma: uima: ebamo ka:pelamiyama:.'

⁴⁰ "Ebene Kawo Elawodawate iba:tamo kowaimene, 'Me na waloma:enepi nulama:la:. Na la:tamo nani tabo gemo, la:le ibi magumulo lumagi da:pesonomotamo mako wade

tanalo dosiyodilawenaima, la:le natamo osiyodilonaimata.’

41 “Ebene ebete olobigate pele apupiatamo ma kunu kegemene, ‘Godote la:tamo kuba wiya ikalaema: gena, ebema: la: naimano ololo apune na:tolama:la:! Ebete Saitanako ega:walo ebene nopopino tanaloma: a:ega: ela iyalo demadiya, la: ebe ela magumamo na:tolama:la:!’

42 Mabu na bae kapete dunamenaki la:le bae natamo kikanama:wenakia:, ega:walo na obo kapete dunamenaki la:le obamo kowalubina:wenakia:.

43 Na kapeladawamu da:pemaiganakimo, la:le na kalakalago kelawena:wenakia:, ega:walo na pupuliono inamabua: tetelo gito da:lutanakimo la:le kaliku ka:pulinama:wenakia:. Gabugabute na dunamenaki ega:walo kubakubapi epetapiate na idoko motamo diyatininakiya, la:le na ka:powalubina:wenakia:.’

44 “Ebe tetelo iba:te ebetamo wiya tabo kegelama:na:, ‘Kawodawa, a:ma: bae kapete o obo kapete kebe tetelo kumititiyala? Ega:walo a:ma: kapeladawamu o inamabua:dawamu atamo kebe tetelo ka:pemaigawiyala? Ega:walo a:ma: gabugabute dumititiyala o epetapiate a:ma: idoko motamo diyatitiyala kebe tetelola:ka:? Ale a:ma:le eba kunu wigelitalo kumitanakia:!’

45 “Ebete wiyasiya iba:tamo kegemene, ‘Na la:tamo nani tabo gemo, la:le naimano lumagi da:pesonomotamo mako wade tanalo osiyodiloa:no dilukula:wenaima, la:le natamo kosiyodilawenamia:.’ ”

⁴⁶ Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Nanitabola, ebe kubakubapiate uwomua: Temete me Opamo eba tolamelo, wiyasiya tuputupupiate uwomua: Igilo Opamo ka:tolaema:na.”

26

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Degeliya

Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Yon 11.45-53

¹ Ebene Ya:sute me tabo bilibilinomo kiyawao dolopoligiya, ebete ebe waloma:tapiatamo negiya,

² “La: iyatawalata Aduga:la Soliyomu* wagilima: netewa egelate nepola:na. Ebe tetelo Godote Epono Naniwi epono kotamo kiyatimene, ebene iba:te ebe kewamo tupuguimite ebo kanakapuima:na.”

³ Ebe ulamalo Kayapasite Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:nami. Ebema: ebe kawo dubu ega:walo ebenu opopi elawodubu ega:walo

---

* **26:2:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebenu wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebenu a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na.

Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te ebenu motamo aladabutite

⁴ tabo ebo iyatiya Ya:suko kanakapuima: Ebema: iba:te ebe diya gabodo laema: gabo eba waditalo

⁵ epetapiate wiyasiya negeliya, “A Soliyomu tetelo ebe a:kelaema:, mabu epate atamo dowao te ago da:ba:gowelama:na:.”

Betani Duliyoumolo Kamiyalete Ya:sutamo Wade Nibo Ii Dadipanamiya

Mak 14.3-9; Yon 12.1-8

⁶ Ebene Ya:sute Betani duliyoumololo dubu idi Saimonokono motolo okoliti, ebe dubu dopamo kukulakukulagonola.

⁷ Ya:sute bae eba nitalo ebe tetelo kamiyale kapiyate pete, wade nibo ii nokola kalila:mo tabokaimi adaete Ya:sukono watamo ebo padipanamiya, ebe ii inamabuno wiya kawonomola.

⁸ Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo dumiya iba:te dowao te negeliya, “Mabu keleka: ebete wiya kawo inamabu dologala inamabuma: da:midi?”

⁹ A me ii manima: na:na:miditaleka: mani kawonomo buwatena:, ebenu ebe mani nigolopiatamo gito bikalamolena:!”

¹⁰ Ya:sute ibino tabo gela tanalo iyatawate wiyasiya iba:tamo negiya, “La:le me kamiyale kawiya beda:ma: kanawitama? Ebete natamo wade tanalonomo osiyodilo.

¹¹ La: numa:la:, nigolopiate tete geyageyanomolo la:go bilukulionama:na:, la:imano ubi tetelo ibi nowalubilinakiyala:,

wiyasiya na uwomua: tetelo la:go a:kokolinamo, tete tatalila nale la: ka:miyapamamota.

¹² Ebema: nale a:ea:no tetelo me kamiyalete wade nibo ii naimano apa:mo dopamo dadipana, ebe tanalodo ebete gabo osiyodilo naimano ape bobamo iyatima:.

¹³ Na la:tamo nani tabo gemo, epate iyaiya opo bilibilinomamo Godokono Wade Tabo datanakoma:na;, iba:te me kamiyalete dosiyodilo ebe tanalo malagidilolo ba:nikiyawaonakoma:na:.”

*Yudasite Ya:suko Laema: Nopo Diyatiya
Mak 14.10-11; Luk 22.3-6*

¹⁴ Ebene Ya:sukono ¹² waloma:tapino taneba magumulo Keliyota duliynomolodawa Yudasite Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi-atamo tote,

¹⁵ na:negiya, “Nale Ya:suko la:imano kotamo diyatimo, la:le natamo beda: wiya na:kikanama:ema?” Ebe tetelo iba:te 30 siliba mani ebo ikamiya,

¹⁶ ebene ebe tetene wagilimite ebete gabo wadiya Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.

*Ya:sute Ebe Waloma:tapiago Aduga:la Soliy-
omu Denaniya
Mak 14.12-21; Luk 22.7-14,21-23; Yon 13.21-30*

17 Ebene epate Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu† nao dowagilimiya, ebe egelalo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “Ale Aduga:la Soliyomuno nao inamabu kebolo na:kosiyodilolema:, ale a:ma:go kapimiya ke-naoma:?”

18 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “La: netewapi kawo duliyoumolamo toawete aimano namutu-dawa idi da:numa:ema, ebe dubutamo ma kunu na:negeliyala:, ‘Iyatulamedawate ge, naimano olalati pemaiga tanalono tete tatalila, Godokono ubila. Ebema: na ubila a:imano motolo nale naimano waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu bae ka:penama:.’ ”

19 Ebene Ya:sute ibi keba kunu kanaliyale, ebe waloma:tapiate eba kunu nosiyodilote Aduga:la Soliyomu inamabu ebo nosiyodiloliya.

20 Ebene ebe idokolo Ya:sute ebenu 12 waloma:tapiago bae naoma: dilukuliniya,

21 ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “Na la:tamo nani tabo gemo, la:imano taneba magumulo idawate na anakapunamepi kowalubilimene na lawenema:.”

---

† 26:17: Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga:la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba:te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma:na:. Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da:nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolente wadenomamo okaleona:no iba:te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma:tete:nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

²² Iba:te tepo mibomibonomoma: eba eda:onalo Ya:sutamo idawate genaki, idawate genaki, “Ka-wodawa, nalela:ka?”

²³ Ebete iba:tamo nowamini, “Bae kalila:mo potele nago koto ka:ma: daduba:mida, ebe ebe lumagila. Ebete na anakapunamepino kotamo kiyatinimene.

²⁴ Iyo, ebe nanitabola, Epono Naniwite a:eamo ebe na:to, Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, wiyasiya kebe lumagite ebe anakapumipiatamo dikalaemene, ebe lumagite kuba wiya kawonomo kelaemene. Me ebe mabuma: ebe dubu ebenu menokote ebe alaimia:notaleka: ba:modobona:!”

²⁵ Ebene Yudasiko, ebete dopamo Yu watowatopiago nopo diyatiya Ya:suko laema:, ebete negeni, “Iyatulamedawa, nalela:ka?”

Ya:sute nowamini, “A:ma:le ebe ebe geata.”

Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi Mabu

Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kol 11.23-25

²⁶ Ebene iba:te bae eba naonalu, Ya:sute bae lawenate Godotamo kalakala tabo genate ebo wakamioni, ebema: ebete ebe waloma:tapiatamo eba ikalamolenalo negeni, “La: uwata:wete ne-naoala:, me naimano apela.”

²⁷ Ebene ebete kalili kelawenate, Godotamo kalakala tabo genate iba:tamo eba ikalamolenalo negeni, “La: bilibilinomo na:niala:,

²⁸ mabu Godote epago milolo kilukulinama: nopo diyatiya, me naimano kalimate ebe nopo kodakodaimina, iyo, me kalimate epo epetapi bilibilinomono kuba egebolelaema: keka:ka:liyamene.

29 Nale la: analemata, na me tetelo me da:imi obo walo a:ka:nimo, wiyasiya naimano Nabi-wite Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duli-omololo na oli da:imi obo walone tetelo la:go ka:na:niomalema:.”

30 Ebene iba:te Godoko amamateno oale alapionate, Olibi Kewakewa Unu Damelamo ka:tolamenama: motone gito niwitioniya.

Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta

Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Yon 13.36-38

31 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “Ka:lo idokolo la: bilibilinomate na katepanemamota, mabu Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ‘Godote sipi-goeogoeo ulamedawa danakapuimene, ebe tetelo ebenu tanebano sipi-goeogoeate iyaiya kalautioma:na:.’

32 Wiyasiya Godote na a:ene walo dakadipanatenemene, na Ga:lili opamo dopamo ka:tomamo. La:le na ebolo ka:punaemamota.”

33 Ebene Pitate Ya:sutamamo negeni, “Ibi bilibilinomate a:e tolemelo a:ma: atepatate dalautioma:na:, wiyasiya nale a:ma: akatepatama!”

34 Ya:sute ebenu tabo eba wiyanalamo negeni, “Na a:ma:tamo nani tabo gemo, ka:lo idokolo kakabate geoa:no, a:ma: netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”

35 Pitate ebetamo walo na:kegeni, “Na a:ma:go da:na:emo, nale a:ma: iyatawa:noma: a:kegemo!” Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi bilibilinomate ebe atu tabo kegelaniya.

Ya:sute   Getasemanilo   Godotamo
Da:towetoweoni
Mak 14.32-42; Luk 22.39-46

³⁶ Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te kawo duliyoumolone nemaimionate tatali opo ida:mo tolameniya, ebe opono mailo Getasemanila. Ya:sute ebolo iba:tamo na:negeni, “La:malo na:pola:nala. Na me tataliamo tomo Godotamo towetowe tabo ka:negema.”

³⁷ Ebe tetelo ebete Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo Yoneko, ibi netewapi ega:walo Pitako ebalata towetoweo tabo gela baiamo magatalenate, ebene tepo mibomibo tanalo ega:walo woki temeteme tanalo ebetamo kawonomamo ebo pelameniya.

³⁸ Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “Na tepo temeteme kawonomamo iyatawanamo, mako tepo temeteme na anakapuname keba kunula:ka: eba kunula. La: malo nago olowiolo na:pola:nala.”

³⁹ Ebene ebete kela:mo toatepanate, ebene ololo opamo niyatinate Godotamo ma kunu na:towetoweoni, “Naimano Nabiwi, a:ma: modoboma: degeaemene, me temeteme kalili nagodone nelawa:. Wiyasiya naimano ubia:, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila.”

⁴⁰ Ebene ebete waloma:tapiatamo da:peni laonalo pulamenate Pitatamo na:pegeni, “Mabu keleka: la:le nago tete da:pesamo olowioa:noma: deda:wenama?”

⁴¹ Ebe tetelo Ya:sute ibi nanaleni, “Godotamo olowiolo na:towetoweonala:, mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo

da:ba:gudima. La:imano tepo magumulo wade tanalo osiyodiloma: ubila, wiyasiya la:godolo osiyodiloma: elawo puliyala.”

⁴² Ya:sute tete idilo walo ka:tonate Godotamo ma kunu ka:na:towetoweoni, “Naimano Nabiwi, me tepo temeteme kalili a:ma: nagodone laema: gabote itana:no modobola, a:imano ubi ditanamene na ka:nimamo.”

⁴³ Ebene ebete ebe waloma:tapiatamo walo da:ka:peni laonalo ka:pulamene, mabu ibino balidite uma: na:elaolamene.

⁴⁴ Ebene Ya:sute netewa-kapiya tetelo ibi walo ka:miyapanate, dopamo ebete towetowe tabo keba kunu ka:negeniyale ebete Godotamo atumu ka:negeni.

⁴⁵ Ebe tetelo ebete ebe waloma:tapiatamo da:ka:peni iba:tamo na:pegeni, “La: ela amiolo walo beda:ma: ka:kelawenama? Numa:la:, tete a:pe, kubakubapiate Epono Naniwi ibino kotamo nelawa:.

⁴⁶ Iyo, la: nemaimiala:, a na:tolaema:. Numa:la:, na anakapunamepino kotamo iyatinidawate ebe na:pe!”

*Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima:
Delaweniya*

Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Yon 18.3-11

⁴⁷ Ya:sute ebe tabo eba genalo Yudasite ebo peni, Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo ebe idila. Ebene eba:go dubu bilibilinomo epetapiate ibino gowelaono gili ega:walo gaubago da:pelameniya, ebe dubu ebe Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Yu

epono kawokawo dubu epetapi, iba:te dapali-boleniya ebe dubula.

⁴⁸ Nanitabola, Yudasite ibi iyalo ma kunu analeni, “Nale daboeteomo, ebe ebe lumagila. La: ebe samonomamo nelawiyala:.”

⁴⁹ Ebene Yudasite penate, Ya:sutamo tonomo tonate ebe nanani, “Iyatulamedawa, niyata!” Ebe tetenomolo ebete ebe ebo aboeteoni.

⁵⁰ Ya:sute ebetamo negeni, “Nanutudawa, a:ma: beda: tanalo osiyodiloma: da:pa:wa:, nosiy-odila,” ebene dubu epetapiate Ya:sutamo pelamenate ibino kotamo ebe kodakodanomolo ebo pelaweniya.

⁵¹ Ebene Ya:suko waloma:tapi magumulo dubu idite ebene gowelaono gili magoba:nate, Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomono moto wokodawa anagaliminate galo apu ebo mapitamidameni.

⁵² Wiyasiya Ya:sute ebetamo negeni, “A:imano gili walo na:kemapeda:, mabu gila:mo da:gowelaona walone epetapiate ibi atumu gila:mo kanakapulaema:na:.”

⁵³ A:ma: iyatawala:ka:, nale ubi iyatite Godoko danamo, ebe tetelo na kowalubinima: ebete ebene 12 taoseni gowelao nopopi kapalibolemene?

⁵⁴ Wiyasiya nale eba kunu dowagelemo, Godote dopamo ebene Bukamo dakuloliya ebe nanitabo tanalate keba kunu na:kemaimioma:na:? Buka tabote nanitabolo gena me tanalate natamo nemaima:na:!”

⁵⁵ Ebe tetelo Ya:sute dubu epetapi bilibilino-matamo negeni, “Na pilo lumagila:ka:, o na

gowelaodawala:ka:? Mabu keleka: la:le gowe-
laono gila:go ega:walo gaubago na lawenema:
da:pelama:ema? Na egela epetapilo Godoko Ama-
mateno Iya Motolo eba okolilo epo diyatulamena-
timo, la:le na ebolo kelawena:wea;

⁵⁶ wiyasiya me tanalo bilibilinomate
a:pemaimia, Godokono woki awokalimipiate
ebeno Bukamo dopamo dakuloliya ebe tabono
tanalate nanitaboma: keda:oma:.”

Ebe tetelo ebe waloma:tapi bilibilinomate ebe
atepanate gito alautioniya.

*Yu Epono Ka:nisolo Dubate‡ Ya:sukono Tanalo
Danagiyamidameniya*

*Mak 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; Yon 18.13-
14,19-24*

⁵⁷ Ebe tetelo Ya:suko delaweniya ebe dubate
ebe Kayapasikono motamo magataniya, Kaya-
pasiko ebe Godotamo kalimagono ikameopino
Unu Watodawanomola. Iba:te Ya:suko ebe mo-
tamo magatana:no dopamo Godokono Totomu
iyatulamepi ega:walo kawokawo dubu epetapi
iba:te pelamenate ebo paladabutiniya.

⁵⁸ Ebe tetelo Pitate Ya:suko muludopone eba
waloma:tanalo, ebete Unu Watodawanomono
moto kala magumamo nopeganate atila:piago
ebo nokolini. Ebe ubila kebe tanalote Ya:sutamo

---

‡ **26:56:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niy-
atawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me
Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo
eba anagilamelelamelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikala-
menakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia:
lumagi a:eamo aliboma:.

da:pemaigamene ebe tanalo ebenu balida:mo kuminama.

⁵⁹ Ebene Godotamo kalimagono ikamepino watowatopi ega:walo Ka:nisolo dubu bilibilinomo epetapiate a:da: tabo gelapi oleniya, Ya:sukono kuba olemenate ebe kanakapuima:

⁶⁰ Ebema: tabo gelapi bilibilinomate ebenu tanaloma: a:da: tabo kiyawaoniya wiyasiya ibino tabo gela magumulo Ka:nisolo dubate Ya:sukono a:e mabuma: kuba idi kuminiya:. Ebene walogabo apuamo netewapiate kapimiya pemaiminate

⁶¹ olowiopiatamo na:pegelaniya, “Me dubute ma kunu gi, ‘Naimano elawo modobola Godoko Amamateno Moto anabulimite netewa-kapiya egelalo walo ka:ketemamo.’ ”

⁶² Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote maiganate Ya:sutamo negeni, “A:ma: tabo gea:noma: beda:ma: keda:wena? Me dubate a:imano tanaloma: degelana keba kunula:ka:?”

⁶³ Ya:sute tabo gea:no Unu Watodawanomote ebetamo walo na:kegeni, “Nale a:ma: Igilo Godokono mailamo nanamata, a:ma: a nanaa:, a:ma: Godokono Gudu Kelisotela:ka:?”

⁶⁴ Ya:sute ebetamo nowamini, “A:ma:le ebe ebe geata. Nale la: analemata, nanitabola, la:le na Epono Naniwi aimano Elawodawa Godokono tumudi apulo okolitalo kunaemamota, iyo, walone na Unu Duliyomolone tema magumudo kapawokalamamo!”

⁶⁵ Ebema: Unu Watodawanomote ebe tabo olowinate, ebenu kawo dowo tanalonomo kawokalinama: ebete da:pulini ebe lubudino

ga:ga: kaliku anagiyamidalenate negeni, “A me dubuno kuba kiyatawaoma: tabo gedawa idi a ubia:nola! Ebete a:ka:tuwa: kuba tabonomo dege la: ebe olowiomata, mabu ebete nege, ‘Na ega:walo Godoko, a kapiyala!’

⁶⁶ Ebema: la:imano ubi keba kunula:ka: ebena tanaloma:?”

Ka:nisolo dubate wiya tabo negelaniya, “Mod- obola ebete na:emene!”

⁶⁷ Ebene ibi epetapiate kowe ebena ololamo meolenate, ega:walo epetapiate kotamo ebe tatakolo eba anagalimionalo

⁶⁸ negelaniya, “A:ma: Godokono woki awokalimidawa Kelisoma: nanitabolo deda:wena, a nanaa: a:ma: piyate kanagalim- iotana!”

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni

Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Yon 18.15-18,25-27

⁶⁹ Ebe tetelo Pitate ebe motono kala magumulo eba okolinalo, woko buwelete ebetamo penate ebe napanani, “A:ma: atumu me Ga:lili opodawa Ya:suago pata:namiata!”

⁷⁰ Pitate ibi bilibilinomono ololo apulo negeni, “Ao, a:ma:le degeawena ebe tabo na iyatawa:.”

⁷¹ Ebene ebete kala ga:dimi gigiyamo da:toni, ebe tetelo woko buwele idite ebe uminate, ebolo da:pola:niya ebe epo nakapanaleni, “Me dubute Nasalete duliynomolodawa Ya:suago pata:nami!”

⁷² Wiyasiya Pitate ebe atu tabo ma kunu kegeni, “Na Godokono mailamo gemo, na ebe dubu iy- atawa:!”

⁷³ Ebene ebolo da:pola:niya iba:te tete da:pesamo ilukula:tepanate Pitatamo pelame-nate ebe walo nakapananiya, “Nanitabola! A:ma: Ya:sukono lumagi idilata, mabu a:imano tabo kiyawao tanalote me tanalo awokalimina, a:ma:le Ga:lili opodawa idima: eda:nata.”

⁷⁴ Wiyasiya Pitate negeni, “Godokono dopo apulo utite gemo, nale nani tabo gea:no ebete na kanaginaemene! Nale ebe dubu iyatawa:!”

Ebene ebe tetenomolo kakabate degeoni,

⁷⁵ Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kege-nile, Pitate ebe tabo ebo malagidiloni, “Kaka-bate geoa:no a:ma:le netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.” Ebene Pitate iyaba-iamo tonate kawo tepo temetemenomago iinomo ebo niini.

27

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paelete-tamo* Demagatiya

Mak 15.1; Luk 23.1-2; Yon 18.28-32

¹ Egelate da:powaloiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo kawokawo dubu epetapi, ibi bilibilinomate tabo gelitiya Ya:suko anakapuima:.

² Ebene iba:te Ya:suko ala:mo matuomeote Paeletetamo ebo magatiya, ebe Loma epate Yudiya opamo dupalibiya ebe kapela Kawo Ela-wodubula.

---

* **27::** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

*Yudasite A:ka:tuwa: Ebe Danakapumiya
Ali 1.18-19*

³ Ebe tetelo Yu watowatopiate Ya:suko anaka-puima: nopo nanitabonomolo diyatiya, Yudasite ebe tanalo olowiya, ebe Ya:suko ibino kotamo diyatiya ebe lumagila. Ebema: ebete idoko tetelo kebe kuba tanalo kosiyodilonile ebe mabuma: tepo temeteme kawonomoma: eda:lo, ebete 30 siliba mani Yu watowatopiatamo kowadaete na:pegiya,

⁴ “Na kuba osiyodilonimo. Na tuputupu lumaginomo la:imano kotamo iyatinimo.”

Ebene watowatopiate ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Ebe aimano tanalola; a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanalola.”

⁵ Ebe tetelo Yudasite ebe mani Godoko Amateno Iya Moto guamo ebo niyaleka:midiya, ebene ebete tote ebeno kuwokoba:mo ale nema:midaote ebe a:ka:tuwa: ebe ebo nanakapumiya.

⁶ Ebema: Yu watowatopiate ebe mani eba uwa-tolelo ma kunu geliya, “Totomu tabote talena iyatiamena ale me mani Godokono maniago kapiyakobi ka:midilima:, mabu me mani lumagi anakapumi manila.”

⁷ Ebene iba:te tabo ma kunu iyatiya, “Modobola a me maniamo Kalili Osiyodilole dawano Damela kelaemalema:, ebene kapela epate Yelusalema kawo duliynomololo da:pa:elaonakoma:na:, ale ibi me damelamo balomonakoma:.”

⁸ Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga epate ebe damela Kalima Wiya Dame-lama: ka:mina, mabu dopamo iba:te ebe mani-

amo lumagi anakapumite ebeno kalima opamo ebo ka:ka:liya.

⁹⁻¹⁰ Iyalo tetelo Godokono woki awokalimidawa Yelemayate tabo ma kunu giya, “Isalaela epate 30 siliba mani uwatete negeliya, ‘Me Godokono wokodawano wiyala.’ Ebema: Kawodawa Godote na Yelemayako keba kunu kananile epate ebe maniamo kebe tanalo na:kosiyodiloma:na:, iba:te nanitabolo eba kunu osiyodiliya, iyo, iba:te ebe maniamo Kalili Osiyodiledawano Damela lawiya.” Ebema: me tanalo nanitabola, Ya:suko tetelo Yu watowatopiate ebe damela maniamo delawiya, ebe tetelo Godote Yelemayado dopamo degiya ebe tabote nanitabonomoma: ebo ediya.

*Paeletete Ya:sukono Tanaloma: Ebe Dalatediya
Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Yon 18.33-38*

¹¹ Ebene Ya:sute kapela Kawo Elawodubu Paeletekono ololo apulo eba utitalo, ebete ebe ebo alatediya, “A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?”

Ya:sute negiya, “A:ma:le ebe ebe geata.”

¹² Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:sukono tanaloma: negelitiya ebete iyaiya kubakuba tanalo osiyodilolenami. Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya tabo kegiya.

¹³ Ebene Paeletete ebetamo negiya, “Iba:te negelita a:ma: kawokawo kuba tanalo bilibilinomo osiyodiloliata. Ibino tabo gela na:kolowiawita?”

14 Wiyasiya Ya:sute kapiya tabo da:peso idi kegiya:, ebema: kapela Kawo Elawodubute kawonomamo anoaniya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya

Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Yon 19.1-16

15 Ebe tete epono osiyodilo tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo magumulo Yu epono Aduga:la Soliyomu tetelo ibi bilibilinomate idoko motolo kapiya lumagi mailamo deka:minakiya, kapela Kawo Elawodubu Paeletete ebe lumagi ebena kuba wiyane gito alibonaki.

16 Ebe tetelo lumagi idite idoko motolo okolinami, ebena mailo Balabasitela ega:walo ebete kebe kawokawo kuba kosiyodiloliyale epo iyatawala.

17 Ebema: epate Paeletetamo dapaladabutiya ebete ibi nanaliya, “La: ubila:ka: nale Balabasiko ebena kuba wiyane gito aliboma:? O la: ubila:ka: Ya:suko, epetapiate ebe Kelisoma: deka:mina?”

18 Paeletete me tabo negiya mabu ebete iyatawiya Yu epo epetapiate Ya:sutamo nekalakalautiya, wiyasiya ibino watowatopiate ebe mabuma: dowaoete ebe gito magariya, iyo, iba:godolo nanitabo tanalo puliyala, kitaniya:.

19 Ebe tetelo Paeletete tabo anagiyamida bailo eba okolitalo, ebena kamiyaletete ebetamo tabo eba palibolo na:pegiya, “A:ma: me tuputupu dubunomotamo tanalo idi ako-osiyodilala:, mabu na ka:lo idokolo ebe mabuma: iyolo temeteme kawonomo elawenakamo.”

20 Wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo kawokawo dubu epetapi,

iba:te tabo gela magumulo epo epetapi bilibilinomatamo elawo ikalamiya, iba:te Paeleteko kanama: ebete Balabasiko igilamo gito alibote wiyasiya Ya:suko kanakapuima:

²¹ Ebene kapela Kawo Elawodubute iba:tamo walo na:kegiya, “Me netewapi magumulo nale poko gito nakalibomo?”

Iba:te ebetamo nowamiya, “Balabasiko gito naliba!”

²² Paeletete iba:tamo negiya, “Me Ya:suko epetapiate ebe Kelisoma: degelana, nale ebe keba kunu nakamitimo?”

Ibi bilibilinomate negeliya, “Kewa olotolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilamolema!”

²³ Ebene Paeletete negiya, “Beda: mabuma?: Ebete beda: kuba kosiyodilile?”

Wiyasiya iba:te kawonomamo gelatepaolo walo na:kegeliya, “Kewa olotolowamo na:tupuguima:!”

²⁴ Ebe tetelo Paeletete iyatawiya iba:te ebenu tabo kelawitiya: wiyasiya gowela tanalote maig-iti. Ebe mabuma: ebete obo lawete epo bilibilinomono ololo apulo koto eba ukulalelo negiya, “Me tuputupudawano kalima ka:ka:liya tanalote naimano kubama: a:keda:mene, la: a:ka:tuwa: la:imano kubala!”

²⁵ Epo bilibilinomate wiyasiya negeliya, “Mod-obola! Ebenu kalima ka:ka:liya mabuma:, a ega:walo aimano guda:go ebe kuba wiya kelae-malema:!”

²⁶ Ebema: Paeletete Balabasiko idoko motone gito alibiya, ega:walo ebete gowelaopi

nanaliya iba:te Ya:suko pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaoma. Ebene ebe tanalo dolopoligiya ebete Ya:suko gowelaopiatamo gito ikalamiya, iba:te ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko kanagilamolema:.

*Gowelaopi Dubate Ya:suko Dekalakatitiya
Mak 15.16-20; Yon 19.2-3*

²⁷ Ebe tetelo Paeletekono gowelaopi dubate Ya:suko Loma gabamanino kawo moto guamo magatate ibino gowelaopino taneba dubu bilibili-nomate iba:go ebo naladabutiya.

²⁸ Iba:te Ya:suko eba kalakalatelo ebene kalikunomo pekanamete wiyasiya wiya kawonomo kalimakalima kaliku ebetamo ebo pulimiya.

²⁹ Ebene iba:te moeagono ale nelawete anagobeyamidaolo a:dete Ya:sukono watamo gito pulimiya, ega:walo iba:te gaubu ebene tumudi kotamo iyatimiya, kawo elawodubuno elawo awokalimino gaubu keba kunula:ka: eba kunu. Ebe tetelo iba:te ebe kalakalatelo ibino pupamo ilukulite ebetamo eba tudila:olo negeliya, "Eiye! Yu epono Kawo Elawodubu, a:ma: niyata!"

³⁰ ebene iba:te ebetamo kowe meolete, ebene gaubu laemete watolo ebo anagalimiya.

³¹ Iba:te ebe kalakalate dolopoligiya, kalimakalima kaliku ebene apene pekanamete ebene kalikunomo walo gito ka:pulimiya, ebene iba:te ebe a:e baiamo nemagatiya kewa olotolowamo ebe ka:na:tupuguima:.

*Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo
Da:tupuguimiya*

Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Yon 19.17-27

³² Iba:te kawo duliynomolone eba tolamitalo gowelaopiate Sailiniya duliynomolo dubu idi Sai-monoko numite ebo nelawiya Ya:sukono kewa olotolowa kaguwataema:

³³ Ebene iba:te Gologota damelamo nemaimiya, ebe damelano mailo magumu ebe 'Wato Goala.'

³⁴ Ebolo iba:te elawo da:imi obo ega:walo teme-teme olowia:no kaka mulamula adabulatelete Ya:sutamo dikamiya, ebete kela:mo alatipite gito atepiya.

³⁵ Ebe tetelo gowelaopiate ebe kewamo tupuguimite ikoko ebo anagilamolemiya, ebene iba:te ebene kaliku iyaiya alabaoema: nokola egege iyalekeolo kalakala tanalo osiyodilote,

³⁶ opolo ilukulite ebe ebo umitiya.

³⁷ Ebe tetelo iba:te Ya:sukono wato unu apuamo ebene a:e mabu awokalima: tabo ma kunu aku-loliya, "Me Ya:suko ebe Yu epono Kawo Ela-wodubula,"

³⁸ ega:walo iba:te pilo dubu netewa Ya:suago iyaiya kewamo akotupuguilamiya, idi tumudi apuamo, idi pele apuamo.

³⁹ Ebene piyate ebe gabodo da:petolamitiya iba:te Ya:suko malogolo nekalakalatitiya, iyo, iba:te ibino wato wadegelatelelo

⁴⁰ negelitiya, "Eiye! A:ma: Godokono Moto anabulima:wete netewa-kapiya egelalo walo etema: degeawia, a:ma: ebe lumagilata! A:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo na:mula! A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, a:ma: kewa olotolowa unune na:piwisiga!"

⁴¹ Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono

Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko atumu kalakalatelolo na:kegelitiya,

⁴² “Ya:sute epo epetapino olalati tanalo mula:lalamanaki, wiyasiya ebe a:ka:tuwa: ebena igilo mula:ma: modoboa! Ebete Isalaela epono nani Kawo Elawodubuma: deda:na, modobola ebete kewa olotolowa unune opamo na:piwisigana, iyo, ale ebe tanalo umite ebe nanitabokobi ebo ka:midimalema!”

⁴³ Ebete negenako, ‘Na Godoko nanitabokobi na:midinamo, ega:walo na ebena Gudula,’ ebema: Godote ebetamo nekalakalataleka: ebete ebena igilo ba:mula:mena!”

⁴⁴ Ebe tetelo eba:go da:tupuguilamiya, ebe pilo dubu netewate atumu Ya:suko malogolo kuba tabo na:kegelitiya.

Ya:sute Da:eni

Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Yon 19.28-30

⁴⁵ Ebene egelate tuli teta:mo dutiya opo kawonomote ebo idokiya. Ebe tetelo idokote ege-lano alo eba mula:lo egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene wagilimite 3 koloko uwomuamo.

⁴⁶ Ebene Ya:sute Yu epono tabamo kawonomamo negeni, “Elai, Elai, lama sabakatani?” me tabono magumu ma kunu itana, “Naimano Godo, naimano Godo, na a:ma:le beda:ma: katepana:wa:?”

⁴⁷ Epetapi ebolo da:pola:niya iba:te ebena tabo olowinate negelaniya, “Me dubute Elayako ebe ka:mina!”

48 Ebe tetenomolo ibi magumulo kapiya dubute na:puliganate, umago kaka da:imi obamo naduba:midanate pudamo namogotenate Ya:sutamo ebo nikameni.

49 Wiyasiya epetapiate negelaniya, “Iyaiya, a kuma:tepiye! Elayate pete ebena igilo da:ba:pa:mula:emene.”

50 Ebe tetelo Ya:sute kawonomamo walo kegepatenate a:enoma ebo a:eni.

51 Ebene Godoko Amamateno Iya Motono kaliku ubilite tulituliya bolegale unune wagiliminate opamo ebo piwisigani, ega:walo mumulute da:peni iyaiya maboele nokola damelate eba bolaliyaolenalo,

52-53 epo epetapino a:elao bobote a:ka:tuwa: ebo bolaliyaoleniya. Ebema: nanitabola, Ya:sute a:e magumune da:kemaigiya, ebe atu tetelo kebe tuputupupiate dopamo da:elaiya Godote ibi epetapi a:e magumune atumu eba kowadi-palatelelo, iba:te ibino iyaiya nokola bobo magumune ibino apa:go ebo pemaimiya, iyo, iba:te Yelusalema kawo duliyaomolamo nemaimiote ibi a:ka:tuwa: ibino tanalo epatamo ebo nawokalilamoliya.

54 Ebene gowelaopino elawodubu ega:walo ebena opopi magumulo piyate Ya:sukono a:e tanalo duminiya, iba:te mumulu ega:walo anoano tanalo epetapi eba ulamenalo kawo tole tanalonomago negelaniya, “Nanitabola, me lumagi ebe Godokono Gudula!”

55 Ebe tetelo kamiyale epetapi bilibilinomate Ya:suko uima: mulune putitaniya, Ya:sute Ga:lili opone Yelusalema kawo duliyaomolamo da:tiya

iba:te ebe eba waloma:talo ebe wadenomamo walubinatiya.

⁵⁶ Ebe kamiyaleno taneba magumulo Magadala duliynomolodawa Ma:liko, ega:walo Ma:li idi ebena gudi netewa Ya:imesiko ega:walo Yaus-esiko, ega:walo Sebedikono kamiyale ebete ebena gudi netewa dalailamiya, miba:te pola:niya.

*A:limitiya Duliynomolodawa Yausepete
Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini
Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Yon 19.38-42*

⁵⁷ Adimo tetelo inamabu bilibilinomago dubu idite na:peni, ebena mailo Yausepete A:limitiya duliynomolodawala, ebe Ya:suko waloma:tadawa idila.

⁵⁸ Ebe tetelo ebe dubute Paeletetamo tonate Ya:sukono ape lawenama: ebe dananani, Paeletete ebena gowelaopi ebo nanaleni iba:te ebetamo kikamenama:

⁵⁹ Ebene ebete Ya:sukono ape lawenate oli keyakeya kalikamo aputinate

⁶⁰ bobo magumamo ebo niyatini, ebe bobo ebe oli bobola, epate maboele nokola damela eba obobolo Yausepekonoma: iyalo osiyodilomiya. Ebe tetelo Yausepete kawo nokolanomo mupiamidanate bobo gigiyu nemopinate gito toni,

⁶¹ ebena Magadala duliynomolodawa Ma:liko ega:walo Ma:li idi, iba:te nokola bobo apulo eba okolionalo Yausepekono osiyodilole tanalo ebo ulamelemeniya.

Gowelaopiate Ya:sukono Bobo Datiliya

⁶² Egela idi ebe Yu epono wokoa: egelala. Ebe tetelo Yu watowatopi ega:walo Pa:lisi tanebapi epetapi iba:te Paeletetamo tolamete

⁶³ ma kunu negeliya, “Kawodawa, ebe elemasigi dubu Ya:suko ebete a:ea:no dopamo negi, ‘Netewa-kapiya egelalo na a:ene ka:kemaigamamo.’

⁶⁴ A me tanalo eba malagidilolo, a ubila a:ma: tabo negea gowelaopiate ebe nokola bobo netewa-kapiya egelalo wadenomamo katila:ma:, mabu diyala, ebena waloma:tapiate ebena ape pilolo da:ba:pelaema:na:, ebene iba:te ma kunu kegelama:na:, ebete a:ene a:kemaigi. Numa:, dopo elemasigi tabote a temeteme ikaeami, wiyasiya kebe tetelo epate me elemasigi tabo idi nanitaboma: da:midima:na:, aimano temeteme tanalote kawonomoma: keda:mene.”

⁶⁵ Paeletete iba:tamo negiya, “Modobola, la: bobo bai wadenomamo atila:ma: naimano gowelaopi epetapi nuwata:la:. Ebene la: a:ka:tuwa: la:godolo wade woki da:pola:namene, la: eba kunu nosiyodiliyala:.”

⁶⁶ Ebema: iba:te bobo baiamo tolamete, bobo demopiya ebe nokola unamo pukala ebo niyatiya epate ologikapoma:, ebene iba:te bobo atila:ma: gowelaopi ebo miyapiya.

28

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya

Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Yon 20.1-10

¹ Ebene Yu epono wokoa: talena egela dolopoligiya, Sande egelate eba waloutalo, Ma:li Magadala duliynomolodawa ega:walo Ma:li idi,

iba:te kamiyale epetapiago nokola bobo uima: ebo tolamiya.

² Wiyasiya iba:te bobo baiamo nemaimia:no, dopamo kawo mumulunomote piya, ebene Kawodawa Godokono nopodawate Unu Duliynomolone piwisigate, bobo demopiniya ebe kawo nokola balamo pinimupiamidate ebe nokola unulo okoliti.

³ Ebene ololo molete da:la:uwa:mida keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebene pupuliono inamabuate keyakeyaibinomoma: eba eda:omelo ebo pukuilamiti.

⁴ Ebe mabuma: bobo bai atila:pi dubate toletoleolo eba anakamiolo opamo gudite a:elaopimu polamota:oniya.

⁵ Godokono nopodawate wiyasiya kamiyala:tamo negiya, “La: akotoletola:la!: Na iyatawala, la:le Ya:suko epate ebe kewa olotolowamo da:tupuguimiya, ebe waditamata.

⁶ Ebe malo puliyala mabu ebe emaigaka, ebete dopamo degi eba kunu! La: pelama:wete ebete dekapitani ebe bai na:puma:la:.

⁷ Ebene la:le ebene waloma:tapi samonomamo nananala:la:, ‘Ya:sute a:e magumune emaigaka. La: nolowiala:, ebete Ga:lili opamo dopamo ka:tomene, la: tolama:wete ebe ebo ka:nuimamota. Nanitabola, na Godokono nopodawate me tanaloma: la: dopamo analemata.’ ”

⁸ Ebema: iba:te bobo bai samamo atepate, kawo tole ega:walo kalakala tanalote ibi eba uwatelo, iba:te eba kunu puila:iya Ya:sukono waloma:tapi kananalema:.

⁹ Iba:te eba tolamelolo ebe tetenomolo Ya:sute iba:go alugote iba:tamo negiya, “Niyaniyata!” ebene iba:te ebenu dopo apulo opamo na:gudite ebenu agowa eba na:wiyamidalemelo ebe ebo namamatiya.

¹⁰ Ya:sute iba:tamo negiya, “La: akotoletoleala: La: tolama:wete, na dowa:lo:ma:enena ebe naimano ekaki nananaliyala: iba:te Ga:lili opamo na:tolaema:na: Iba:te na ebo ka:nunaema:na:.”

Nokola Bobo Atila:pino A:da: Tabo Gela Tanalo

¹¹ Ebene kamiyala:te Ya:sugodone eba tolami-talo, nokola bobo atila:pi gowelaopiate kawo duliwomolamo tolamete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ebo nanaliya, bobo bailo demaimiya ebe tanalo bilibilinomo.

¹² Ebene ebe watowatopiate Yu epono kawokawo dubu epetapiago naladabutite tabo ebo niyatiya gowelaopiatamo kawokawo mani kikalamolema:.

¹³ Iba:te eba ikalamolelo negeliya, “La: epo masigililo a:da: tabo ma kunu na:negeliyala:, ‘Idokolo ale eba laonalo Ya:suko waloma:tapiate pelamenate ebenu ape pilolo ebo pelawa:diganiya.’”

¹⁴ Ega:walo la: woki bilibilima: akoeda:oala:, mabu kapela Kawo Elawodubu Paeleteko me u lao tabo dolowimene, ale ebe ka:negelebadimimalema: ebete la:tamo kuba wiya ikalamekapoma:.”

¹⁵ Ebene gowelaopiate ebe mani uwatete, Yu watowatopiate keba kunu kegekiye iba:te eba

kunu osiyodiliya, ebe mabuma: ebe a:da: ele-masigi tabote Yu epono duliyomolo epetapi bili-bilinomamo tiya, ka:lo ebe tabote iba:godolo bi-tana, kolopoligona:

*Ya:sute Uwomu Tabo Ebena
Waloma:tapiatamo Da:kiyawaiya*

Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Yon 20.19-23; Ali 1.6-8

¹⁶ Ebene Ya:sukono 11 waloma:tapiate Ga:lili opamo gito tolamiya, Ya:sute ibi dopamo danaliya ebe damela ununomamo.

¹⁷ Iba:te ebe numite ebe ebo namamatiya, wiyasiya ebolo da:pola:niya ibi epetapiate woki bilibilima: eba eda:utalo nanitabokobi ka:miditiya:

¹⁸ Ebene Ya:sute iba:tamo pete ibi ma kunu panaliya, “Godote iyalo tetelo elawo kawonomo natamo ikanamiya, ebena Unu Duliyomololo ega:walo me opo kawonomolo ebena ubi tanalo bilibilinomo kosiyodilolenama:

¹⁹ Ebema: la: me opono iyaiya epo bilibilinomatamo tolama:wete ibi na waloma:enepima: na:na:midiliyala:. Ma kunu la:le ibi Nabiwi Godokono mailamo, ega:walo ebena Guduno mailamo, ega:walo ebena Talena Uliyanano mailamo obama na:nowaduba:midaoliyala:;

²⁰ ega:walo nale la: diyatulamoletiana, ebe tanalo bilibilinomo la:le ibi na:niyatulamoliyala: iba:te naimano tabamo ka:tudila:oma:. Umu numita:la:! Na uwomua: tetelo la:go bokolinamo, me opono uwomu tete da:nemaigamene ebe teta:mo.”

GODOKONO WADE TABO
The New Testament in the Fly River dialect of the
Tabo language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long
Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and
Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2025-03-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source files
dated 15 May 2025

cbbd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7